

אות החלוצים החדשים

עורכים: שמעון שטרית, ענת לוי קפלן ומשה בן עטר

עיצוב אות ומסגרת: רפאל אבקסיס

הדפסה: נירים דפוס והוצאה לאור בע"מ

נדפס בישראל: תשפ"א 2020

אות החלוצים החדשים

עורכים :
שמעון שטרית
ענת לוי קפלן
משה בן עטר

תשפ"א - 2020

האיגוד Union Sefaradí
הספרדי העולמי Mundial

**על ימיו במעברה כתב רוני סומק את השיר "קו העוני":
(מתוך: "גן עדן לאורז" הוצאת זמורה ביתן)**

"כִּפְּאֵלוּ אֶפְשָׁר לְמִתָּח קו וְלוֹמַר: מִתְחַתִּיו הָעֵנִי.
הִנֵּה הַלָּחִם שֶׁבִּצְבָּעֵי אֶפּוֹר זֻלָּים
נִהְיָ שָׁחַר
וְהִזְיָתִים בְּצִלְחַת קִטְנָה
עַל מַפֶּת הַשֵּׁלָחַן.
בְּאֹוִיר, עֲפוּ יוֹנִים בְּמִטְס הַצִּדְעָה
לְצִלְיֵי הַפַּעֲמוֹן שֶׁבִּיד מוֹכֵר הַנֶּפֶט בְּעִגְלָה הָאֲדָמָה,
וְהָיָה גַם קוֹל הַנְּחִיתָה שֶׁל מְגִפֵּי הַגּוֹיִמִּי בְּאֲדָמָה הַבְּצִיָּת.
הִיִּיתִי יֶלֶד, בְּבֵית שֶׁקָּרְאוּ לוֹ צָרִיף,
בְּשִׁכּוּנָה שֶׁאֲמָרוּ עָלֶיהָ מַעְבְּרָה.
הָקוּ הַיַּחֲדִיד שֶׁרְאִיתִי הָיָה קו הָאֶפֶק
וּמִתְחַתִּיו הַכֹּל נִרְאָה עֵנִי".

**מתוך שיר השיירה
מילים עלי מוהר לחן אריק איינשטיין**

"מקצות ערב, מרוסיה ופולניה
הדלקנו אור גם בדימונה גם בדגניה
ומכל הגלויות
ועם כל הבעיות
עם נוצר וארץ קמה"

אות החלוצים החדשים – תוכן עניינים

8-9.....	חלוצים בדמעה - בהוצאת עם עובד 1991
10-11.....	האיגוד הספרדי העולמי (יוצאי ספרד) (ע"ר) - אודות
12.....	ברכת נשיא האיגוד הספרדי העולמי, פרופ' שמעון שטרית
13.....	ברכת יו"ר קק"ל ויו"ר ההסתדרות הציונית לשעבר, מר אברהם דובדבני
14-15.....	"על חשיבות התייעוד לדורות הבאים" - פרופ' אהרן ממון
16-18.....	"אנחנו החלוצים החדשים" - פרופ' שמעון שטרית
19-20.....	"ארבעת העידנים של החלוציות" - פרופ' שמעון שטרית
	"הם היו גיבורים גדולים בעל כורחם. דור המדבר יצק יסודות וצאצאיו בונים עתיד" -
21-22.....	משה בן עטר
23-24.....	החלוצים החדשים - ישנים - על שינוי הנרטיב ותפקידם בו - פרופ' יפעת ביטון
25-26.....	"חלוציות חוצה תקופות" - ד"ר עליזה בלוך
27-28.....	"העולים החלוצים שנשאו ונושאים אותנו על כתפיהם" - ד"ר צבי צמרת
29.....	"המטבח", "הכבוד של סבא" - משירי שושנה ויג
30.....	"רומן מרוקאי" - משירי ציפי שחרור
31.....	"סבא יחיא", "יום הולדת שמח סבתא אסתר" - משירי סמי שלום שטרית
32.....	מפת ערי הפיתוח
33.....	רשימת ערי הפיתוח
39.....	תמצית פרויקט "אות החלוצים החדשים"
40.....	ועדת השיפוט וצוות הפרויקט "אות החלוצים החדשים"
40.....	תודות
41.....	מקבלי אות החלוצים החדשים
42.....	אבקסיס נדב
43.....	אבקסיס רפאל
44.....	אברמוב אתי
45.....	אוז קובי
46.....	אוזן רחל
47.....	ד"ר אזולאי אריה
48.....	אזון פרוספר
49.....	אזון רמי
50.....	יו"ר הכנסת ושרה לשעבר איציק דליה
51.....	אלעזרא אלי
52.....	אלעזרא מרגלית ברכה
53.....	אלפי יוסי
54.....	עו"ד אמיר ציון
55.....	אמסלם יעקב (יקי)
56.....	אמר ארמנד (ארמו)
57.....	בוזגלו יעקב
58.....	פרופ' בוזגלו מאיר

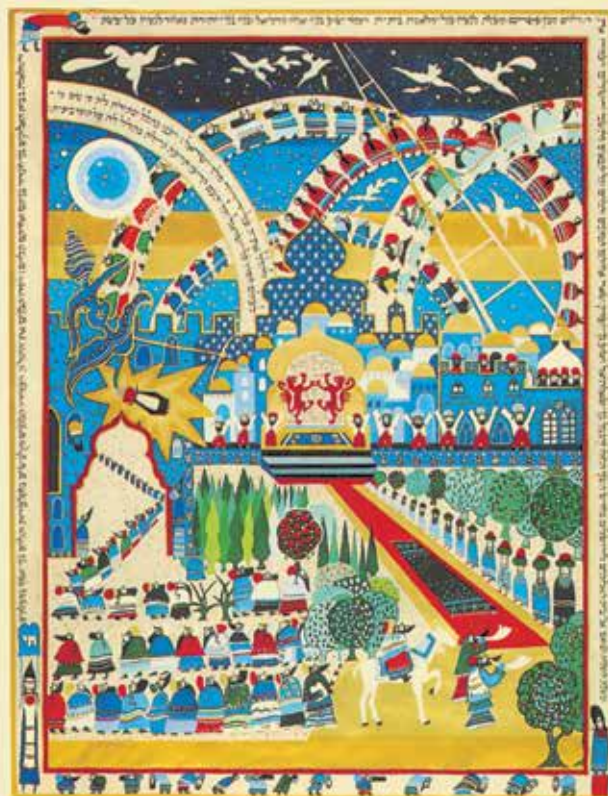
- 59..... ח"כ לשעבר בוחבוט שלמה
- 60..... פרופ' בוסקילה דן
- 61..... ביבס חיים
- 62..... פרופ' ביטון יפעת
- 63..... השר ביטון מיכאל מרדכי
- 64..... ד"ר עליזה בלוך
- 65..... עו"ד בלושטיין גדיאל
- 66..... בן אבו דני
- 67..... פרופ' בן חור הרצל
- 68..... בן עטר חיים
- 69..... ח"כ בן צור יואב
- 70..... תת אלוף (מיל) בניהו אבי
- 71..... פרופ' בר אשר משה
- 72..... תת אלוף (מיל) גוב-ארי צבי
- 73..... דאבוש נורית
- 74..... דהן יוסי
- 75..... ח"כ לשעבר דיין אלי
- 76..... דנון (זקן) יפה
- 77-78..... הדר עמוס
- 79..... הלוי מאיר יצחק
- 80..... וקנין בני
- 81..... זמיר לבנה
- 82..... זרוק נילי
- 83..... פרופ' חזן אפרים
- 84..... עו"ד חזן עוזיאל
- 85..... עו"ד חימי אבי
- 86..... חכם אורה
- 87..... פרופ' חיים יוספי
- 88..... ד"ר ינאי טוני
- 89..... ינאי מרדכי
- 90..... השר וח"כ לשעבר כבל איתן
- 91..... השר והח"כ כהן אלי
- 92..... השר והח"כ כהן יצחק
- 93..... השרה כהן מירב
- 94..... השר והח"כ לשעבר כהן רן
- 95..... ח"כ כץ אופיר
- 96..... כשריאל בני
- 97..... לוי שרה
- 98..... ח"כ לשעבר לנקרי יהודה

99.....	ח"כ לשעבר לסרי יחיאל
100.....	רב-אלוף (מיל'), ח"כ ושר לשעבר מופז שאול
101.....	מסלאוי שלמה
102.....	ח"כ מרגי יעקב
103-104.....	סומק רוני
105.....	פרופ' סעדון חיים
106.....	עובדיה ירדנה
107.....	פרופ' ענבר אפרים
108.....	עצמון שמואל
109-110.....	פוליקר יהודה
111.....	קובנר מיכאל
112.....	ראם שלמה
113.....	עו"ד רביבו יאיר
114.....	רוזנר נתן
115.....	ח"כ ד"ר שאשא ביטון יפעת
116.....	השר והח"כ לשעבר שחל משה
117.....	שחרור ציפי
118.....	ח"כ שטרית קטי
119.....	ח"כ שי וזאן הילה
120.....	שריקי יוסף

חלוצים בדמעה

עורך
שמעון שטרית

מתוך שמעון שטרית, **חלוצים בדמעה** עמ' 301 (1991 עם עובד)

חלוציות: מעברות, ערי פיתוח, מושבים ושכונות בערים

העולים של שנות החמישים והשישים שהקימו ערי פיתוח ומושבים, שכונות בערים וקיבוצים, היו חלוצים מגשימים באותה רמה של מסירות נפש ובאותה מעלה של חשיבות לאומית כמו אלה של חלוצי ההתיישבות העובדת של העליות הקודמות. מצוות יישוב הארץ והגשמת המפעל הציוני אינה נחלקת לרמות שונות ולמעלות שונות. אנחנו צריכים להאדיר את המפעל העצום של ההתיישבות שנשאו על כתפיהם הורינו, אחינו ואחיותינו מהעלייה החדשה (מכל הארצות) ואת תרומתה העצומה למדינה. העלייה החדשה לא היתה רק מקור לבעיות, היא נטלה חלק מרכזי בתקומת ישראל בארצו ובחזוק המדינה. את דור המעברות ובניו אנו צריכים לצייר לא כעלובי חיים שסבלו, אלא כחלוצים שעזבו הכל מאחוריהם ובאו להגשים את החלום הציוני. אם נצליח בכך, אזי כל תלאותיהם לא ייראו כההליך מצער או מכאיב, אלא כהתרחשות לאומית בעלת חשיבות, שהמשתתפים בה זוכים ליוקרה ולהערכה דוגמת זו שאנו רוחשים לעליות הממוספרות (עלייה ראשונה, שנייה, שלישית וכולי). יש להדגיש שמקימי ערי פיתוח ומושבים אינם נופלים מפרופסורים בסורבון וכלכלנים בחצרות נשיאים ושרים.

עלינו להבליט את היפה בכל אחת מעדות ישראל ולהעלותו על נס. לאחר שפתחנו את הפצע הזה של הפיצול העדתי בעם היהודי החי בארץ ולאחר שזרינו עליו מלח, עלינו לרפא אותו מתוך שותפות אמת. חובה עלינו לעשות להבלטת המשותף, לחזק את השותפות היהודית; מאידך גיסא למעט בדיבורים על פיצול.

האיגוד הספרדי העולמי (יוצאי ספרד) (ע"ר) – אודות

האיגוד הספרדי העולמי (יוצאי ספרד) (ע"ר) (להלן: "האיגוד") הינו עמותה ללא מטרות רווח אשר מקום מושבה בירושלים.

חזון האיגוד הספרדי העולמי מתמקד בהשבת עטרת מורשת יהדות ספרד ליושנה, בהעמקה, בחיזוק ובהעשרת פסיפס המורשת התרבותית של העם היהודי בישראל ובעולם.

מתוך אמונה זו, בין מטרות העמותה, הקמת מוזיאון ממלכתי לאומי בירושלים שיציג את המורשת ההיסטורית, המסורתית והתרבותית של כלל קהילות יוצאי ספרד, החל מתור הזהב, האינקוויזיציה, נדידת הקהילות במדינות ברחבי העולם, העלייה לישראל והתיישבות בה. במוזיאון נעסוק בשימור, בחשיפה ובהפצה של אוצרות התרבות והמורשת של יהדות ספרד והאישים המרכזיים שעיצבו אותה בקרב ילדים ומבוגרים, קהילת המכונים בבתי הספר ובמוסדות האקדמיים, ובקרב קהילות יהודיות ואחרות בעולם. מטרת הפעילות תהיה החייאת המורשת תוך הכרתה, הבנת תרומתה לעם היהודי בארץ ובתפוצות. המוזיאון ישמש מרכז מחקר ולמידה של אנשים חינוך בישראל ובעולם ומקום התכנסות של הקהילות הספרדיות. המוזיאון יחשוף לציבור את התנאים מיוחדים שבהם התפתחה ופרחה תרבות ספרד - בתוך שדה מערכה סוער, מאבקים ומלחמות בין העולם הנוצרי למוסלמי. המוזיאון יציג את עושרו התרבותי והרוחני של תור הזהב בספרד, היוצא דופן בנסיבות של גזרות ופרענויות בהן נוצר.

מטרה זו נוגעת לכלל העם היהודי וחשובה לאנושות בכללותה. בנוסף האיגוד שם לו למטרה מרכזית את האדרת יהדות ספרד בתחומי התרבות, היסטוריה, הכרת אישים, אמנות, מוזיקה ומסורת והעלאת המודעות לכך באמצעות עריכת כנסים בנושא והפצתו בשיח ציבורי. לאורך כל שנות גלות ישראל התאפיינו קהילות יהדות ספרד כקהילה של שלום, אחווה ופיוס, שהתנהלותה ודפוסי פעילותה ניכרו בכל מקום ואתר. מורשת יהדות ספרד הייתה גורם מרכזי בעיצוב החיים היהודיים בתפוצות לאורך שנות הגלות הארוכות. חיי היצירה, הרוח, הפיוט, השירה, התורה, ערכי המשפחה ודפוסי החיים היו מקור השראה לקהילות יהודיות רבות בעולם היהודי. האיגוד הספרדי העולמי מדגיש בכנסיו את התפיסה הספרדית המתונה והסובלנית, ואת שיתוף הפעולה התרבותי והרוחני של היהדות בכל העולם עם הסביבה הנוצרית והמוסלמית שהפכו לנכס צאן ברזל בהיסטוריה של הקהילות היהודיות לאורך הדורות. מסורות אלו שנוצרו בגלויות ישראל, הובאו ארצה על ידי העולים והשפיעו על עיצוב התרבות היהודית בישראל.

האיגוד הספרדי העולמי כהיערכות להקמת המוזיאון עוסק במחקר על השורשים של צאצאי מגורשי ספרד ופורטוגל וזאת כחלק משימור המורשת של יהדות ספרד כדי לייסד מאגר מידע על השורשים של מגורשי ספרד ופורטוגל שעברו למדינות רבות באיזור הים התיכון או הבלקן לאחר גירוש ספרד. וכן האיגוד הספרדי העולמי גם מחזק את הקשר התרבותי והאזרחי עם צאצאי ספרד ופורטוגל והקהילות השונות שעברו לארצות הים התיכון וצפון אפריקה לאחר גירוש ספרד.

האיגוד הספרדי העולמי, כעמותה, פועל לשימור מורשת יהדות ספרד בארץ ובעולם. האיגוד משקיע את מירב המאמצים להצלחת מפעל חשוב זה, ומקדם מספר פרויקטים בנושא כדוגמת **פרויקט היכל התהילה** שמטרתו לספר על אישים שמוצאם מיהדות ספרד והמזרח על הישגיהם והצלחתם בתחומים שונים כדוגמת בתחומי המדע, הקולנוע, האקדמיה וכיוצא"ב, **פרויקט סיפור אישי** ובו האיגוד נותן במה לאנשי ציבור ולצאצאי מגורשי ספרד ופורטוגל על סיפורי משפחותיהם, על התלאות שעברו, על מסמכים שמצאו ועל מסורות שנשמרו לאורך הדורות ו**פרויקט אות החלוצים החדשים**.

מטרות העמותה

1. הקמת מוזיאון ליהדות ספרד והמזרח בירושלים, במסגרתו תוצג המורשת ההיסטורית, המסורתית והתרבותית של כלל קהילות יוצאי ספרד במהלך הדורות.
2. קידום התודעה והעלאת המודעות הציבורית בענייני מורשת יהדות ספרד והמזרח בחברה הישראלית ובעולם וטיפוחה.
3. גישור וחיזוק הקשר התרבותי והאזרחי של צאצאי מגורשי ספרד ופורטוגל בארץ ובעולם עם ארצות אלה.
4. פיתוח קשרים עם קהילות יהודיות בעולם.
5. פיתוח יחסים תרבותיים ובין דתיים וטיפוח פיוס ואחדות פנימית בין חלקי החברה הישראלית לאור המסורת והסובלנות של יהדות ספרד לדורותיה
6. טיפוח התודעה על תרומת העליות הגדולות בשנים המכוננות של המדינה לבניין הארץ ועל תרומת מנהיגי הקהילות הספרדיות לתנועה הציונית.
7. הענקת מילגות ומענקים לסטודנטים וחוקרים לקידום לימודים ומחקרים בתחום מורשת ספרד והמזרח.

ועד העמותה

1. **יו"ר העמותה ונשיא האיגוד פרופ' שמעון שטרית** - פרופ' במשפטים באוניברסיטה העברית. כיהן בממשלת רבין (1992) כשר במספר תפקידים: שר הכלכלה, שר המדע, שר הדתות והשר הממונה על הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו. כיהן כממלא מקום ראש עיריית ירושלים בשנים 1998-2003.
2. **מר דוד בן נאה** - חבר בהנהלת ההסתדרות הציונית העולמית ויו"ר הארגון העולמי של בתי הכנסת והקהילות האורתודוקסיות. בעברו יצא לשורה של שליחויות וכיהן בתפקידים שונים. בין תפקידיו: יו"ר המשמרת הצעירה העולמית של המזרחי, מנכ"ל המחלקה לדור המשך ומנכ"ל המחלקה לחינוך ותרבות תורניים בגולה בסוכנות היהודית.
3. **ד"ר שלומית גלר** - מרצה ומומחית לממשל תאגידי, לרגולציה ולביקורת פנימית. כיהנה ומכהנת כיו"ר דירקטוריון, כדירקטורית, וכיו"ר ועדת הביקורת בתאגידים. כיהנה (10 שנים) כמבקרת הפנימית של חברת רפאל. כיהנה (20 שנה) כסגנית נשיא לשכת המבקרים הפנימיים בישראל. כיהנה ב"וועדות המכרזים העליונות של משרד הביטחון", מכהנת כחברה ב"וועדה לפטורים ולמיוזגים, רשות התחרות."
4. **מר אילן כהן** - כיהן בעברו כמנכ"ל מוזיאון ארץ ישראל (1998-2017) וכיהן כמנכ"ל עיריית ירושלים.
5. **הרב חיים אמסלם** - ח"כ לשעבר מטעם תנועת ש"ס וכיום חבר בתנועת "זהות".
6. **הגב' יסמין לוי** - זמרת לדינו ישראלית ובינלאומית שזכתה בפרסים ובאותות הוקרה והוציאה עד כה 7 אלבומים.
7. **פרופ' אהרן ממן** - חתן פרס ישראל לשנת תשע"ט בלשונות היהודים ובספרויותיהם ופרס גאון על מחקריו בנושא יהדות צפון אפריקה. סגן נשיא האקדמיה ללשון העברית ופרופ' אמריטוס באוניברסיטה העברית בירושלים.
8. **יעקב דנון** - כיהן כמנכ"ל בנק ישראל וכמשנה למנכ"ל בנק מזרחי טפחות.
9. **פרופ' יוסף אדרעי** - פרופ' למשפטים מאוני' חיפה. שימש כדיקן הפקולטה.
10. **מר איתן אביבי** - כיהן בעברו כיו"ר האיגוד הארצי למסחר.

בקרו אותנו באתר או בפייסבוק או ביוטיוב

ברכת נשיא האיגוד הספרדי העולמי, פרופ' שמעון שטרית

חברות וחברים יקרים, אני מתכבד לברך אתכם, מקבלי אות החלוצים החדשים לשנת 2020, בשנה הראשונה להענקת האות. הגיעה השעה לתת כבוד לדור החלוצים החדשים שהקימו את ערי הפיתוח, שכונות הערים והמושבים בגבולות המדינה. למען התיקון ההיסטורי הזה השקנו את אות החלוצים החדשים בברכת שר התרבות חילי טרופר ויו"ר קק"ל אברהם דובדבני. מברך את כל מקבלי האות.

העלייה הגדולה והמבורכת שהגיעה לישראל בשנות החמישים והשישים, היא הצלחה הרואית ביותר בתולדות הציונות. עליה זו הביאה לישראל את המאגר האנושי שעיצב את דמותה של החברה בישראל ותרומתה למשק, לחברה ולתרבות, בשנים המכוננות של המדינה. העלייה שינתה את מצבה החברתי והאסטרטגי של ישראל לאחר מלחמת העצמאות, והייתה אבן יסוד בבניית חוסנה ואיתנותה החברתית, וכן את עוצמתה הצבאית לאחר המלחמה. העולים הניחו תשתית להרחבת המשק והכלכלה והיוו הון אנושי שחיק את המפעל הציוני.

ישראל בעשור הראשון לקיומה הייתה חברה בקשיים, ונאבקה באתגרים גדולים, לאחר השואה ומלחמת העצמאות, ועליה מבורכת זו הייתה בבחינת הצלה ונס היסטורי. הקשיים בדרך קליטתה היו עצומים. שכן, מדובר בחברה ענייה עם כושר קליטה כלכלי קטן, אבל עם נכונות לאומית עצומה שהכירה בערכה ובצורך בחיזוק ישראל כמדינה צעירה של העם היהודי. העולים היו המאגר העיקרי לבניית ערי הפיתוח, לחיזוק ההתיישבות החדשה במושבים, החקלאות והתעשייה ולבניית הנגב הגליל, ירושלים ומרכז הארץ.

בניה של עליה זו הגיעו היום לצמרת החברה, הפוליטיקה והכלכלה והוריהם, הצליחו להפריח שממה ולבנות ארץ מדברית שהפכה לגן פורח. תרומתם העצומה להגשמת החזון הציוני כתובים בספרי ההיסטוריה והם מקור לגאווה לכולנו. כפי שכתבתי בספרי "חלוצים בדמעה" שיצא ב-1991, הדור הזה היה דור של חלוצים שתרם בתקופתו להתיישבות ולחלוציות כשם שתרמו החלוצים הראשונים.

אין זה חדש שעלייה מפוארת זו נדחקה בתודעה בשל אילוצים של חברה בהקמה וטעויות שנעשו מטבע הדברים. ואולם, "אות החלוצים החדשים" הוא דוגמא לפרויקט שנועד לתקן את העיוות ההיסטורי של דור המדבר של אנשים שעמלו קשה תוך התגברות על קשיים עצומים, והצליחו לקדם את ישראל להצלחה מרשימה בכל תחומי החיים.

אני רואה חשיבות עצומה בפרויקט "אות החלוצים החדשים" ביוזמת האיגוד העולמי הספרדי, שנועד לפאר את תרומתם של המייסדים בדור החלוצים החדשים בערי הפיתוח, בהתיישבות ובמושבים, ובשכונות הערים. חלוצים אלה שעלו מארצות המזרח, ספרד, וכן מארצות אחרות וביניהם שורדי השואה, הגיעו לבנות ארץ חדשה ישנה, ומפעלם לא זכה להכרה הראויה. דור המכבים הראשון לגאולה הוא דור מפואר, מגשים ובונה שראוי לכבוד המוענק לו. כולנו מצדיעים לבני העלייה הגדולה ומביעים את הערכתנו העמוקה לבניה ובנותיה והוריהם, אשר היו החלוצים החדשים, שהמשיכו את המפעל החלוצי של החלוצים הראשונים.

אני מבקש להודות לכל מי שלקח חלק במפעל זה, לוועדת השיפוט, ליו"ר פרופ' אהרן ממון, ולחבריה פרופ' יוסף אדרעי וד"ר שלומית גלר. כמו כן, אני מבקש להודות לצוות הנאמן שהכין את התשתית להחלטת וועדת השיפוט, עו"ד ענת לוי קפלן מנכ"לית האיגוד, וכן משה בן עטר, זהבה סער ושלמה ביטון. אני מודה במיוחד לשר התרבות והספורט מר חילי טרופר וליו"ר קק"ל מר אברהם דובדבני על ברכתם לפרויקט היסטורי זה הנותן כבוד לחלוצים החדשים, מייסדי ערי הפיתוח, שכונות הערים וההתיישבות החדשה במושבים.

בכבוד ובהוקרה

פרופ' שמעון שטרית
נשיא האיגוד הספרדי העולמי

ברכת יו"ר הקרן הקיימת לישראל מר אברהם דובדבני לחלוצים החדשים

חברות וחברים יקרים

הנני שמח להביא לכם את ברכת הקרן הקיימת לישראל עם בחירתכם לקבלת "אות החלוצים החדשים" ולהביע את הערכתי העמוקה לאיגוד העולמי הספרדי בראשות ידידי הפרופ' שמעון שטרית על הקמת המפעל להנצחת פועלם של מקימי ערי הפיתוח, שכונות הערים וההתיישבות החדשה במושבים, ששינו את פני הארץ. העלייה של החלוצים החדשים בשנים המכוננות של המדינה גיבשה חברה ובנתה עם בעל תודעה היסטורית, זהות משותפת ואתוס לאומי. קיבוץ הגלויות שהגיע לישראל עם הקמת המדינה ואחריה בשנים המכוננות הוא נס היסטורי חסר תקדים בהיקפו והצלחתו בהיסטוריה האנושית. הנביא ישעיהו הטיב לתאר את הגשמת החלום של התקבצות עם ישראל מכל קצוות תבל בפסוק: "מי אלה כעב תעופינה וכיונים אל ארבותיהם".

הציונות הגתה את הקמת המדינה ומימשה אותה בפועל. המוסדות הלאומיים עסקו בארגון העלייה ובקליטתה בימים הקשים והמאתגרים ביותר של הקמת המדינה כשהיה מחסור גדול במשאבים. הקשיים הכלכליים: העדר כושר קליטה כלכלי - מקומות תעסוקה, דיור ותנאי חיים ומחיי מספקים לא עצרו את העלייה. מנהיגי המדינה ובראשם דוד בן גוריון ובכירי הסוכנות וההסתדרות הציונית (ובהם אבי ע"ה ברוך דובדבני) גילו אומץ לב מיוחד בהחלטתם להביא את העולים למרות הקשיים כשברור היה כי לא ניתן לספק את צרכיהם ויצטרכו לשכנם במעברות ובתנאי דיור זמניים. החשש מהפסקת העלייה על ידי מדינות ערב הייתה זרז להבאתם ובמבחן הזמן התבררה כנכונה - מדינות ערב שהפנימו שהעלייה בונה את המפעל הציוני נעלו לבסוף את השערים. כ-750 אלף העולים שהגיעו לישראל בתוך שלוש שנים שינו את פניה וביססו את ישראל. תרומתם של העולים לביסוס המדינה, לחיזוקה ולעוצמתה הם תוצאה של עליית החלוצים החדשים שהביאה הון אנושי ובתוכם צעירים רבים שביססו את המדינה ועליהן נשענה המדינה בתהליך עיצובה וגיבושה של החברה הישראלית.

הקרן הקיימת לישראל כזרוע מרכזית של התנועה הציונית שעסקה בפיתוח ההתיישבות והקמת ערי הפיתוח, ייעור, הכשרת כבישים ותשתיות הייתה גורם מרכזי בקליטתם. החלוצים החדשים מכל רחבי הארץ השתלבו בשכונות הערים ובמפעל ההתיישבות, בביטחון ובהפרכת השממה ופילסו את הדרך בכל מפעליה בגליל, בנגב, בהרי יהודה, הערבה ובכל אתר.

ברוכים תהיו אתם כנציגי דור המייסדים של החלוצים החדשים וכנציגי הוריהם ומשפחותיהם על תרומתכם שנדחקה במשך עשרות שנים. עכשיו עם הישגי המדינה, ראוי להבליטם ולהעלות על נס את תרומתם של החלוצים החדשים הם ובניהם, דור ראשון לגאולה על שהארתם את הדרך לדורות הבאים.

בברכה נאמנה,

אברהם דובדבני
יו"ר הקרן הקיימת לישראל

על חשיבות התייעוד לדורות הבאים דברים בטקס הענקת 'אות החלוצים החדשים'

פרופ' אהרן ממון, יו"ר ועדת השיפוט

אני מסכים עם דברי חבריי המלומדים המוצבים בראש חוברת זו ואינני רוצה לחזור עליהם. אבוא רק להדגיש מזווית אחרת את העניין העיקרי שהוא תכלית ייסוד 'אות החלוצים החדשים'.

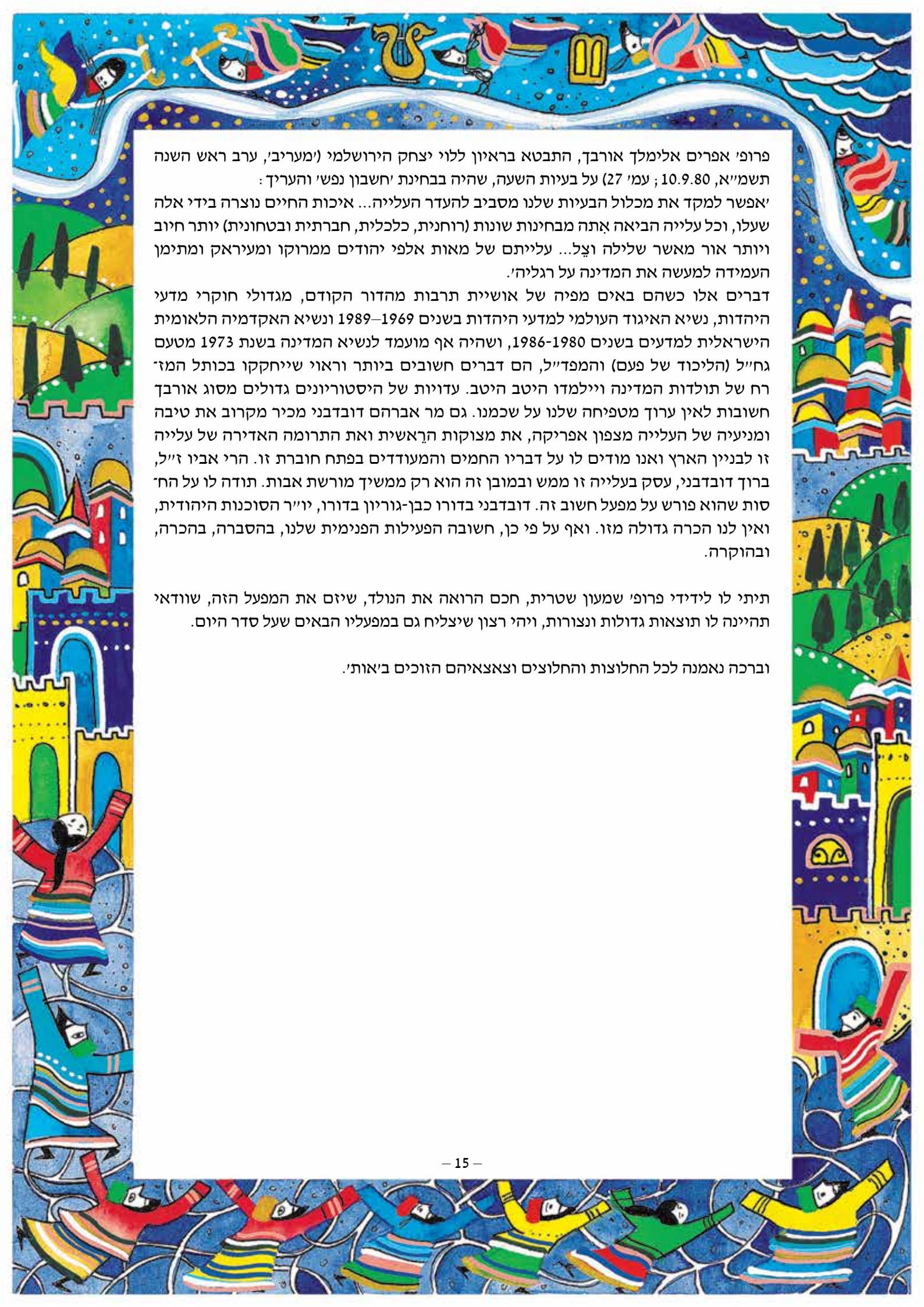
חגי סגל כתב במאמרו 'האור בקצה המערה' (ב'מקור ראשון' גיליון ג' בטבת תשפ"א / 18.12.2020, עמ' 2) על רשמיו מביקורו במוזיאון בחברון המציג אלפי שנות היסטוריה של העיר, לרבות הפרק החדש שנפתח לאחר מלחמת ששת הימים:

'מרב עשייה היסטורית המתנחלים בקושי נתנו עד כה את דעתם על אופן כתיבת ההיסטוריה, וטוב מאוחר מלעולם לא. חברון היא פתח תקווה, תל חי, וחניתה של העת החדשה. אם היא לא תדאג לתפוס את המקום הראוי לה בדברי ימי החלוציות הציונית, מי כן ידאג?' זו דוגמה אחת מני רבות לכך שגופים ואישים שעושים היסטוריה שוכחים שצריך גם לתעד אותה, לנסח אותה וגם להנחיל אותה לבני זמנם ולדורות הבאים.

לפני כשנה חידשתי את הקשר עם חבר לספסל הלימודים באוניברסיטה, אחרי כמה עשרות שנים של נתק כמעט מוחלט. בשיחה הנלבבת והנלהבת למדתי שהוא עשה כברת דרך ארוכה ב'מקור' כלכלה והשפיע השפעה מכרעת על המבנה ועל הניהול של הנמלים בארץ. שאלתי אותי אם הוא כותב זכרונות ואם הוא מצפה שמישהו בדורות הבאים, גם בין צאצאיו, ידע על כך ובאיזה אופן, למשל אם הם אמורים ללמוד על כך מפי הנבואה. כעבור שנה הוא שלח לי טיוטת ספר, בינתיים פנימי למשפחה על ענפיה ורבדיה, ובו הוא מספר לראשונה על ההישג העצום הזה.

ודוגמה שלישית, לפני שבועות אחדים כשנרמז לראשונה (עדיין לא בפרסום רשמי) על ייסוד 'אות החלוצים החדשים', פנתה אליי גברת נכבדה לבדוק את האפשרות לכלול את אביה בין מקבלי ה'אות'. אמנם הכרתי את הוריה לפני שנים רבות, אבל ביקשתי ממנה לספר לי על הישגיו המפליגים בתחום החינוך. שאלתי אותה אם משהו ניסח מעולם טקסט כלשהו על אביה, ולו בדמות ערך אנציקלופדי של ויקיפדיה. התשובה הייתה שלילית. הוספתי להכביד עליה, מדוע היא לא מבקשת להכתיר גם את אימה ב'אות' הזה? והרי אימה כתבה דוקטורט בחינוך וגם היא רבת פעלים. הגברת נבוכה ותהתה שלא חשבה על כך. סוף דבר היא ניסחה טקסט מכובד ביותר על הוריה ושניהם כלולים ברשימת הזוכים הראשונים.

הכלל העולה מדוגמות אלה ויש רבות רבות כמותן הוא שלא די שאדם יהיה רב-פעלים ויתרום לחברה ולמדינה, בכל תחומי החיים: כלכלה, צבא וביטחון, בניין, חינוך, ספרות ואומנות, וכו', אלא הוא נדרש גם לתעד את הסיפור למען דורנו ולמען הדורות הבאים. החלוץ על פי רוב כנראה אינו מודע לכך שהוא עושה מעשה חלוצי. הוא עושה כי זה 'צו השעה' או 'דין התנועה' או ממניע אחר. ואכן 'אין בעל הנס מכיר בנסו' אמרו חכמינו הקדמונים. 'אות החלוצים החדשים' בא לא רק להכיר במעשי היצירה החדשניים והמהפכניים שעשו אבותינו ולהוקיר אותם, אלא גם – לנער את בני הדור הקודם וצאצאיהם, שינסחו, שיתעדו, ושינחילו. שאם לא כן, כדברי סגל, תהיה עשייה היסטורית ענפה אבל לא יהיה לה זכר בספרי ההיסטוריה. יהיו חלוצים, אבל לא יהיה מי שיכיר בחלוציותם.

פרופ' אפרים אלימלך אורבך, התבטא בראיון ללוי יצחק הירושלמי ('מעריב', ערב ראש השנה תשמ"א, 10.9.80; עמ' 27) על בעיות השעה, שהיה בבחינת 'חשבון נפש' והעריך: 'אפשר למקד את מכלול הבעיות שלנו מסביב להעדר העלייה... איכות החיים נוצרה בידי אלה שעלו, וכל עלייה הביאה אתה מבחינות שונות (רוחנית, כלכלית, חברתית ובטחונית) יותר חיוב ויותר אור מאשר שלילה וצל... עלייתם של מאות אלפי יהודים ממרוקו ומעיראק ומתימן העמידה למעשה את המדינה על רגליה'.

דברים אלו כשהם באים מפיה של אושיית תרבות מהדור הקודם, מגדולי חוקרי מדעי היהדות, נשיא האיגוד העולמי למדעי היהדות בשנים 1969–1989 ונשיא האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים בשנים 1980–1986, ושהיה אף מועמד לנשיא המדינה בשנת 1973 מטעם גח"ל (הליכוד של פעם) והמפד"ל, הם דברים חשובים ביותר וראוי שייחקקו בכותל המזרח של תולדות המדינה ויילמדו היטב היטב. עדויות של היסטוריונים גדולים מסוג אורבך חשובות לאין ערוך מטפיחה שלנו על שכמנו. גם מר אברהם דובדבני מכיר מקרוב את טיבה ומניעיה של העלייה מצפון אפריקה, את מצוקות הראשית ואת התרומה האדירה של עלייה זו לבניין הארץ ואנו מודים לו על דבריו החמים והמעודדים בפתח חוברת זו. הרי אביו ז"ל, ברוך דובדבני, עסק בעלייה זו ממש ובמובן זה הוא רק ממשיך מורשת אבות. תודה לו על החסות שהוא פורש על מפעל חשוב זה. דובדבני בדורו כבן-גוריון בדורו, יו"ר הסוכנות היהודית, ואין לנו הכרה גדולה מזו. ואף על פי כן, חשובה הפעילות הפנימית שלנו, בהסברה, בהכרה, ובהוקרה.

תיתי לו לידידי פרופ' שמעון שטרית, חכם הרואה את הנולד, שיזם את המפעל הזה, שוודאי תהיינה לו תוצאות גדולות ונצורות, ויהי רצון שיצליח גם במפעליו הבאים שעל סדר היום.

וברכה נאמנה לכל החלוצות והחלוצים וצאצאיהם הזוכים ב'אות'.

אנחנו החלוצים החדשים

הגיעה השעה לתיקון היסטורי ולאִיחוי שסעים על ידי הענקת כבוד לחלוצים החדשים מקימי ערי הפיתוח, מייסדי שכונות הערים ומקימי המושבים

פרופ' שמעון שטרית

חשוב לומר בקול רם וצלול שאנחנו והורינו, שעלו לארץ בשנים המכוננות של המדינה, הננו החלוצים החדשים. הקול והאמירה האלה חשובים לניהול השיח הציבורי, בעבר ובהווה, בדבר השסעים החברתיים בין ותיקים לחדשים ובין ספרדים לאשכנזים.

זה כמה עשורים שאני שותף למאמץ להתמודד עם אתגר ריפוי הפצעים שהשאירו המשגים של קליטת העלייה הגדולה בשנות החמישים והשישים. פצעים אלו עדיין לא הגלדו והם צפים ועולים בציבוריות הישראלית מזמן לזמן גם אחרי שנים רבות, כפי שמעיד הוויכוח הגדול בשיח הציבורי על החלוקה בין ישראל הראשונה והשנייה.

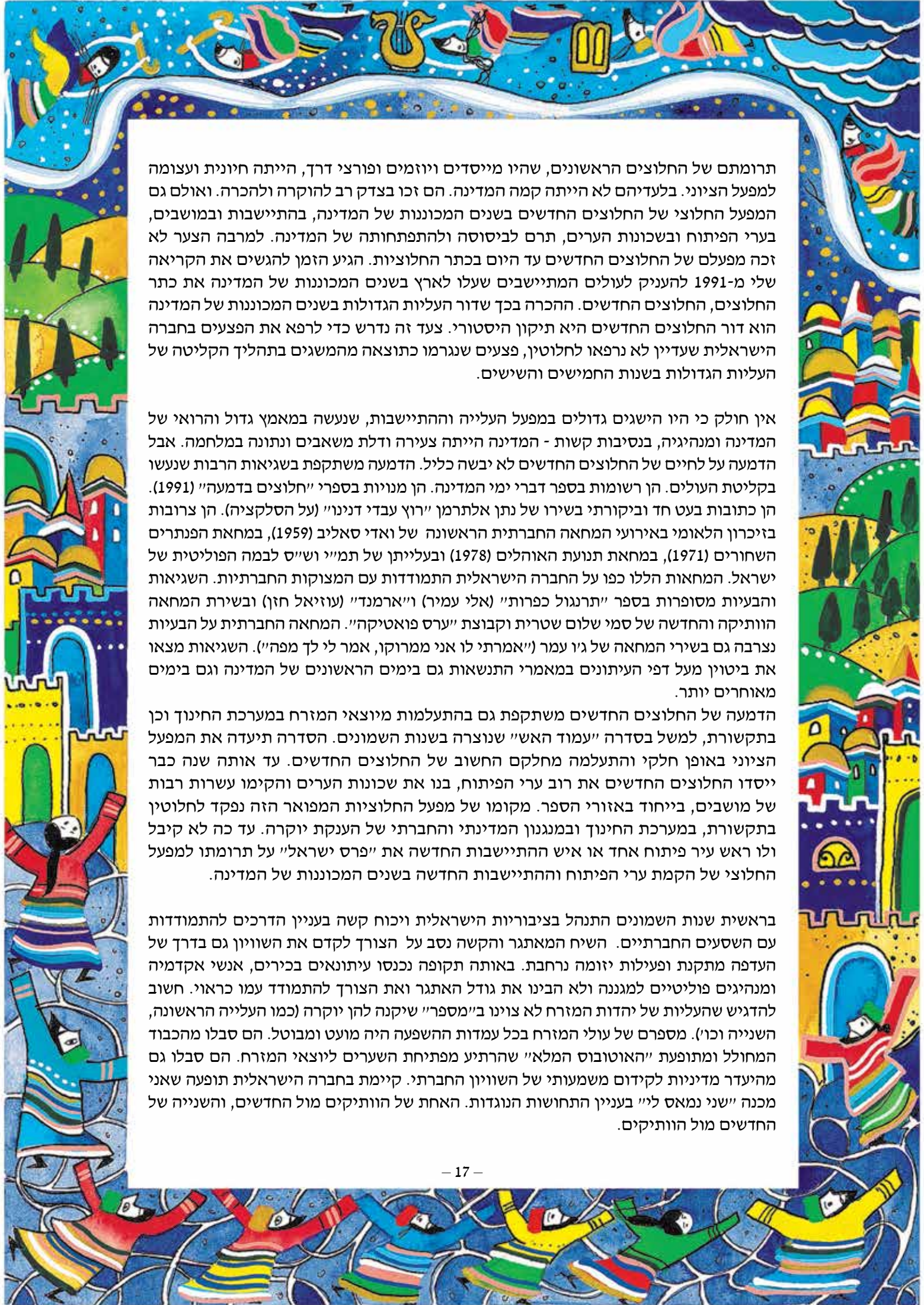
לשמחתנו הפערים הכלכליים-החברתיים הצטמצמו בשנים האחרונות. כמו כן התממש החזון של בן-גוריון על "רמטכ"ל תימני" וכבר כיהנו ארבעה רמטכ"לים לפחות מהעליות החדשות (משה לוי, דן חלוץ, שאול מופז וגדי אייזנקוט). כמו כן, בני העולים הגיעו לעמדות בכירות בממשל המקומי והלאומי, במנהל הציבורי, בכלכלה, באמנות, באקדמיה ובתקשורת. אף על פי כן, עוד ארוכה הדרך לשוויון. בדור השני והשלישי נשארו משקעים המחייבים התייחסות בראייה מעודכנת.

לדעתי, יסוד מרכזי לריפוי המשקעים הוא אימוץ התפיסה שהמפעל החלוצי של הקמת המדינה וביסוסה התפרש על פני תקופות אחדות, ובכל תקופה תרמו חלוצי התקופה את חלקם וכולם היו חלוצים, כל אחד בדורו. על כך כתבתי בספרי "חלוצים בדמעה (1991, עם עובד).

דימונה, חצור וירוחם ושכונות הערים בזמן הן כמו ראש-פינה, ראשון-לציון ותל-אביב בזמן. ההתיישבות החדשה בברוש, תדהר ורמות-נפתלי בזמן הן כמו ההתיישבות הוותיקה בדגניה, כנרת ונהלל. אלה ואלה חלוצים. הראשונים היו חלוצים ותיקים, והחלוצים החדשים המשיכו את מפעלם.

יש מכנה משותף בין החלוצים הראשונים מייבשי הביצות ומייסדי ההתיישבות הוותיקה לחלוצים החדשים בוני המושבים, השכונות וערי הפיתוח. אלה ואלה עבדו עבודה פיזית קשה שלא היו מורגלים בה בארצות מוצאם. החלוצים הוותיקים שללו את הגלותיות ונלוותה לכך גם שלילת הדתיות. החלוצים החדשים שמרו על המסורת ובדרך כלל הם משתייכים לאוכלוסיית המסורתיים.

אני מחלק את המפעל הציוני לארבע תקופות עיקריות: תקופת החלוצים הראשונים - עד שנת 1946, תקופת החלוצים החדשים - בשנים 1946-1964, תקופת החלוצים הממשיכים - בשנים 1965-1995 ותקופת חלוצי החדשנות והיזמות - מ-1995 ואילך.

תרומתם של החלוצים הראשונים, שהיו מייסדים ויוזמים ופורצי דרך, הייתה חיונית ועצומה למפעל הציוני. בלעדיהם לא הייתה קמה המדינה. הם זכו בצדק רב להוקרה ולהכרה. ואולם גם המפעל החלוצי של החלוצים החדשים בשנים המכוננות של המדינה, בהתיישבות ובמושבים, בערי הפיתוח ובשכונות הערים, תרם לביסוסה ולהתפתחותה של המדינה. למרבה הצער לא זכה מפעלם של החלוצים החדשים עד היום בכתר החלוציות. הגיע הזמן להגשים את הקריאה שלי מ-1991 להעניק לעולים המתיישבים שעלו לארץ בשנים המכוננות של המדינה את כתר החלוצים, החלוצים החדשים. ההכרה בכך שדור העליות הגדולות בשנים המכוננות של המדינה הוא דור החלוצים החדשים היא תיקון היסטורי. צעד זה נדרש כדי לרפא את הפצעים בחברה הישראלית שעדיין לא נרפאו לחלוטין, פצעים שנגרמו כתוצאה מהמשגים בתהליך הקליטה של העליות הגדולות בשנות החמישים והשישים.

אין חולק כי היו הישגים גדולים במפעל העלייה וההתיישבות, שנעשה במאמץ גדול והרואי של המדינה ומנהיגיה, בנסיבות קשות - המדינה הייתה צעירה ודלת משאבים ונתונה במלחמה. אבל הדמעה על לחיים של החלוצים החדשים לא יבשה כליל. הדמעה משתקפת בשגיאות הרבות שנעשו בקליטת העולים. הן רשומות בספר דברי ימי המדינה. הן מנויות בספרי "חלוצים בדמעה" (1991). הן כתובות בעט חד וביקורתי בשירו של נתן אלתרמן "רוץ עבדי דנינו" (על הסלקציה). הן צרובות בזיכרון הלאומי באירועי המחאה החברתית הראשונה של ואדי סאליב (1959), במחאת הפנתרים השחורים (1971), במחאת תנועת האוהלים (1978) ובעלייתן של תמ"י וש"ס לבמה הפוליטית של ישראל. המחאות הללו כפו על החברה הישראלית התמודדות עם המצוקות החברתיות. השגיאות והבעיות מסופרות בספר "תרנגול כפרות" (אלי עמיר) ו"ארמנד" (עוזיאל חזן) ובשירת המחאה הוותיקה והחדשה של סמי שלום שטרית וקבוצת "ערס פואטיקה". המחאה החברתית על הבעיות נצרכה גם בשירי המחאה של ג'ו עמר ("אמרתי לו אני ממרוקו, אמר לי לך מפה"). השגיאות מצאו את ביטויין מעל דפי העיתונים במאמרי התנשאות גם בימים הראשונים של המדינה וגם בימים מאוחרים יותר.

הדמעה של החלוצים החדשים משתקפת גם בהתעלמות מיוצאי המזרח במערכת החינוך וכן בתקשורת, למשל בסדרה "עמוד האש" שנוצרה בשנות השמונים. הסדרה תיעדה את המפעל הציוני באופן חלקי והתעלמה מחלקם החשוב של החלוצים החדשים. עד אותה שנה כבר ייסדו החלוצים החדשים את רוב ערי הפיתוח, בנו את שכונות הערים והקימו עשרות רבות של מושבים, בייחוד באזורי הספר. מקומו של מפעל החלוציות המפואר הזה נפקד לחלוטין בתקשורת, במערכת החינוך ובמנגנון המדינתי והחברתי של הענקת יוקרה. עד כה לא קיבל ולו ראש עיר פיתוח אחד או איש ההתיישבות החדשה את "פרס ישראל" על תרומתו למפעל החלוצי של הקמת ערי הפיתוח וההתיישבות החדשה בשנים המכוננות של המדינה.

בראשית שנות השמונים התנהל בציבוריות הישראלית ויכוח קשה בעניין הדרכים להתמודדות עם השסעים החברתיים. השיח המתאגר והקשה נסב על הצורך לקדם את השוויון גם בדרך של העדפה מתקנת ופעילות יזומה נרחבת. באותה תקופה נכנסו עיתונאים בכירים, אנשי אקדמיה ומנהיגים פוליטיים למגננה ולא הבינו את גודל האתגר ואת הצורך להתמודד עמו כראוי. חשוב להדגיש שהעליות של יהדות המזרח לא צוינו ב"מספר" שיקנה להן יוקרה (כמו העלייה הראשונה, השנייה וכו'). מספרם של עולי המזרח בכל עמדות ההשפעה היה מועט ומבוטל. הם סבלו מהכבוד המחולל ומתופעת "האוטובוס המלא" שהרתיע מפתיחת השערים ליוצאי המזרח. הם סבלו גם מהיעדר מדיניות לקידום משמעותי של השוויון החברתי. קיימת בחברה הישראלית תופעה שאני מכנה "שני נמאס ליי" בעניין התחושות הנוגדות. האחת של הוותיקים מול החדשים, והשנייה של החדשים מול הוותיקים.

הגיע הזמן לפעול כדי להבטיח הצלחה בתהליך ריפוי השסעים בחברה, ליצור לכידות חברתית וסולידריות לאומית בחברה שלנו ולמחות את הדמעה מלחייהם של העולים בעליות הגדולות של שנות החמישים והשישים. הגיע הזמן לצמצם, ואם אפשר להסיר, את המשקעים שעדיין קיימים בדור הראשון, השני ושלישי. בראש ובראשונה חייבים להעניק כבוד ויוקרה לחלוצים החדשים, הראויים להם. חייבים לעשות חישוב מחדש של התפיסה המיושנת שהחלוציות והיוקרה מצויות רק בחצרם של החלוצים הראשונים ולהעניק יוקרה לחלוצים החדשים, מבלי לגרוע מן ההכרה בתרומתם של החלוצים הוותיקים.

יש להחליף את התפיסה הגורסת שהחלוצים החדשים "נשלחו" לאזורים מרוחקים בתפיסה חדשה, ולהכניס לחשיבה את הגישה שהחלוצים החדשים הגשימו את חזון המייסדים בראשות בן גוריון לפיתוח הארץ ולפיתוח הנגב ובנו את עריה ומושביה של הארץ שטרם יושבה. כפי שכתבתי בספרי "הארץ הטובה" (1998, ידיעות אחרונות), יש לנהוג בנושא היחס לחלוצים ולחלוציות ולעלייה של שנות החמישים והשישים לפי האסטרטגיה של שלוש כ"פים (כבוד, כוח וכסף) ושלוש שי"נים (שוויון, שותפות ושייכות). כדי להבטיח שילוב מאוזן בחברה הישראלית חייבים להעניק לאותן עליות יוקרה, ייצוג ותקציבים וכן להבטיח תחושת שייכות ושותפות ולהעמיק את השוויון.

כחלק מהנוסחה שלי של שלוש הכ"פים ושלוש השי"נים עלינו להדגיש את הרעיון שהעולים בעלייה ההמונית שהחלה בסמוך להקמת המדינה (מכל הארצות) הם החלוצים החדשים, ולהעניק להם את היוקרה ואת הילת החלוציות. עלינו להכריז בקול צלול וברור: אתם והוריתם החלוצים החדשים, והם יענו, ואני בתוכם: אנחנו החלוצים החדשים.

אם אכן נצליח להטמיע בתודעה הציבורית ובתודעה העצמית כי העליות הגדולות בשנים המכוננות של המדינה הם החלוצים החדשים, יהיו בכך תיקון עוול היסטורי ותרומה לתהליך ריפוי השסעים בחברה הישראלית.

על יסוד תפיסה זו יזמתי, כנשיא האיגוד הספרדי העולמי, את המפעל להענקת "אות החלוצים החדשים" לנציגי המייסדים ולבניהם בערי הפיתוח, בשכונות ובהתיישבות החדשה. האות יוענק השנה לראשונה לשורה ארוכה של נציגים מכל המגזרים בברכת שר התרבות, חילי טרופר, ויו"ר קק"ל ובעבר יו"ר ההסתדרות הציונית, אברהם דובדבני. בהמשך, בדעתנו גם ליזום הענקה של אות החלוצים הראשונים, אות החלוצים הממשיכים וכן אות חלוצי היזמות והחדשנות, כדי לתת כבוד לחלוצים בכל אחד מארבעת העידנים של החלוציות.

ארבעה עידנים של חלוציות

פרופ' שמעון שטרית

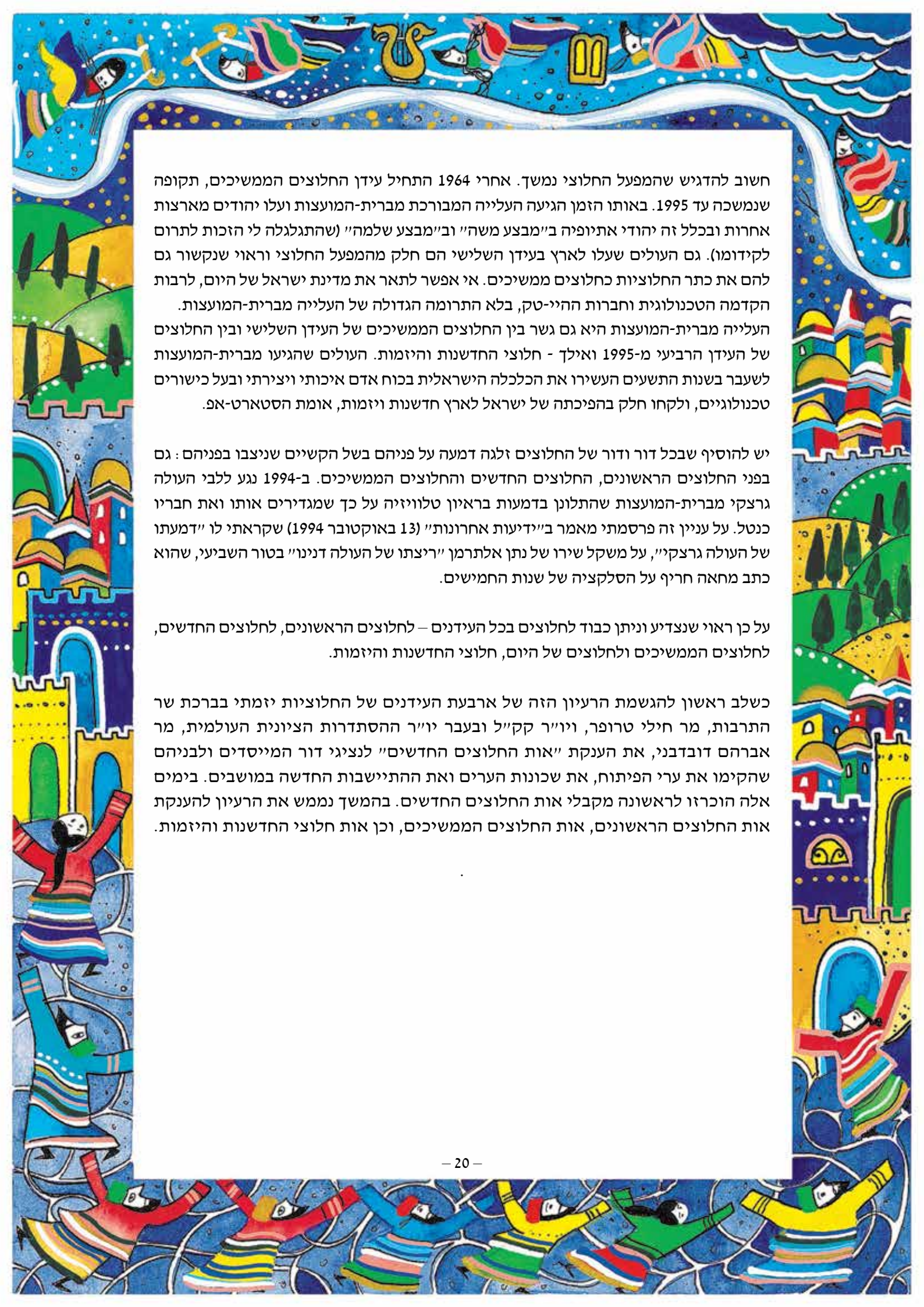
המפעל הציוני הוא נס היסטורי. מגשימו עשו את הבלתי ייאמן. במאמץ על פני דורות רבים הביאו להקמת מדינת ישראל, תחילה על ידי יישוב הארץ והמאמץ המדיני מול השלטונות העותמאני והבריטי, בהמשך, עם הקמת המדינה, על ידי ביסוסה והפיכתה למדינה משגשגת ובעלת משטר דמוקרטי השומרת על צביונה היהודי.

חשוב מאוד להדגיש שהמפעל הציוני הוגשם על ידי דורות של חלוצים. לגישתי, יש להבחין בארבעה עידנים של חלוציות. ואלו הם: עידן החלוצים הראשונים, עידן החלוצים החדשים, עידן החלוצים הממשיכים ועידן חלוצי היזמות והחדשנות - כולם ראויים לכתר החלוציות.

בהתאם לגישה זו חשוב להעניק יוקרה למפעל החלוצי בכל העידנים ולתת כבוד לחלוצי כל העידנים.

העידן הראשון, מהקונגרס הציוני הראשון ועד 1946, הוא העידן של החלוצים הראשונים. הם התמודדו עם האתגרים הגדולים של הקמת היישוב היהודי המודרני - הקמת המושבות, הקיבוצים ושכונות הערים החדשות כמו תל-אביב. הם ייבשו את הביצות והצליחו במאבק המדיני להקמת המדינה. בהיותם חלוצים ראשונים היה כובד המשקל העיקרי על כתפיהם ובכל דיון הם חייבים להיזכר כחלוצים פורצי הדרך שסללו את הדרכים והשבילים לכל החלוצים שבאו אחריהם.

העידן השני, בשנים 1946-1964, הוא העידן של החלוצים החדשים שהקימו את ערי הפיתוח, את המושבים באזורי הספר בגליל ובנגב ואת שכונות הערים בשנים המכוננות של המדינה. המפעל החלוצי של החלוצים החדשים שקול וראוי ליוקרה כמו מפעלם של החלוצים הראשונים. מייסדי השכונות בערים בשנות החמישים והשישים ומקימי ערי הפיתוח כגון דימונה, חצור, אופקים ונתיבות הם כמו מייסדי ראש-פינה, ראשון-לציון, תל-אביב ופתח-תקווה. מייסדי מושב ברכיה, ברוש, תדהר ולוזית הם כמו מייסדי דגניה, כנרת ונהלל. כולם היו חלוצים, כל קבוצה בזמנה. ב-1991 פרסמתי את ספרי "חלוצים בדמעה" (בהוצאת "עם עובד") על העליות הגדולות בשנות החמישים והשישים, ובהמשך באותה שנה יזמתי בכנסת, בתמיכה מלאה של יו"ר הכנסת, ח"כ דב שילנסקי, ישיבה חגיגית מיוחדת לכבוד ארבעים שנה לעלייה הגדולה בשנים המכוננות של המדינה, ובאותו מעמד קראתי להכיר בעולים של שנות החמישים והשישים תושבי המעברות ומייסדי ערי הפיתוח והמושבים כחלוצים מגשימים. בהמשך לישיבה המיוחדת התקיים אירוע חגיגי בטרקלין שאגאל בכנסת. להמחשת היקף מפעל ההתיישבות החדשה במושבים יש להזכיר כי בין השנים 1948-1954 הקימו בני העליות הגדולות בישראל בשנים המכוננות של המדינה כמאה ושלושים מושבים בכל רחבי הארץ.

חשוב להדגיש שהמפעל החלוצי נמשך. אחרי 1964 התחיל עידן החלוצים הממשיכים, תקופה שנמשכה עד 1995. באותו הזמן הגיעה העלייה המבורכת מברית-המועצות ועלו יהודים מארצות אחרות ובכלל זה יהודי אתיופיה ב"מבצע משה" וב"מבצע שלמה" (שהתגלגלה לי הזכות לתרום לקידומו). גם העולים שעלו לארץ בעידן השלישי הם חלק מהמפעל החלוצי וראוי שנקשור גם להם את כתר החלוציות כחלוצים ממשיכים. אי אפשר לתאר את מדינת ישראל של היום, לרבות הקדמה הטכנולוגית וחברות ההיי-טק, בלא התרומה הגדולה של העלייה מברית-המועצות. העלייה מברית-המועצות היא גם גשר בין החלוצים הממשיכים של העידן השלישי ובין החלוצים של העידן הרביעי מ-1995 ואילך - חלוצי החדשנות והיזמות. העולים שהגיעו מברית-המועצות לשעבר בשנות התשעים העשירו את הכלכלה הישראלית בכוח אדם איכותי ויצירתי ובעל כישורים טכנולוגיים, ולקחו חלק בהפיכתה של ישראל לארץ חדשנות ויזמות, אומת הסטארט-אפ.

יש להוסיף שבכל דור ודור של החלוצים זלגה דמעה על פניהם בשל הקשיים שניצבו בפניהם: גם בפני החלוצים הראשונים, החלוצים החדשים והחלוצים הממשיכים. ב-1994 נגע ללבי העולה גרצקי מברית-המועצות שהתלונן בדמעות בראיון טלוויזיה על כך שמגדירים אותו ואת חבריו כנטל. על עניין זה פרסמתי מאמר ב"ידיעות אחרונות" (13 באוקטובר 1994) שקראתי לו "דמעתו של העולה גרצקי", על משקל שירו של נתן אלתרמן "ריצתו של העולה דנינו" בטור השביעי, שהוא כתב מחאה חריף על הסלקציה של שנות החמישים.

על כן ראוי שנצדיע וניתן כבוד לחלוצים בכל העידנים – לחלוצים הראשונים, לחלוצים החדשים, לחלוצים הממשיכים ולחלוצים של היום, חלוצי החדשנות והיזמות.

כשלב ראשון להגשמת הרעיון הזה של ארבעת העידנים של החלוציות יזמתי בברכת שר התרבות, מר חילי טרופר, ויו"ר קק"ל ובעבר יו"ר ההסתדרות הציונית העולמית, מר אברהם דובדבני, את הענקת "אות החלוצים החדשים" לנציגי דור המייסדים ולבניהם שהקימו את ערי הפיתוח, את שכונות הערים ואת ההתיישבות החדשה במושבים. בימים אלה הוכרזו לראשונה מקבלי אות החלוצים החדשים. בהמשך נממש את הרעיון להענקת אות החלוצים הראשונים, אות החלוצים הממשיכים, וכן אות חלוצי החדשנות והיזמות.

הם היו גיבורים גדולים בעל כורחם. דור המדבר יצק יסודות וצאצאיו בונים עתיד

במלאות שבעים שנה לעלייה הגדולה ששינתה את פני החברה והצילה את ישראל

משה בן עטר

הם היו גיבורים גדולים בעל כורחם. אנו ילדיהם לא חשנו עד כמה. היה להם קשה מאוד לגדל אותנו ולספק לנו תנאים סבירים לחינוך ולהצלחה, ורבים מהם חיו בשיברון לב עד יום מותם. הם עבדו קשה מאוד בעבודות דחק וקיבלו שכר נמוך. מעולם לא התלוננו - להפך, הם העריצו מאוד את המנהיגים שהביאו אותם לארץ שחלמו להגיע אליה. עוצמת ההקרבה שלהם מתבטאת היום בדור נכדיהם. ממרומי ההצלחה ורמת החיים המפנקת קשה להבין את הקושי שהיה מנת חלקם של אלה שמיד עם נחיתתם נישקו את אדמת הארץ ונחשפו למדינה ענייה ודלת אמצעים. נולדנו אחרי היציאה מן המעברה - סיפרו לי שהיה כאן קשה לפני שנולדתי אולם סיפורי המעברה היו לנרטיב החשוב ביותר בילדותי. הפחון והאוהל, המקלחת בחוץ פעם בשבוע, המים שנסחבו בדלי, הפרימוס ומיטת הסוכנות, דליפות המים בגשם, הקור המקפיא בחורף והחום המעיק מאוד בקיץ. המרוץ היומי להשיג עבודה היה לחזות הכול - אם הצלחת להשיג שני ימי עבודה בשבוע - בסלילת כבישים, בעבודות בניין מצאת החמה ועד צאת הנשמה, בגיזום ובעבודות ייעור בשדות הקרן הקיימת - היית בר-מזל. וכל אותו הזמן ליוותה אותך מועקה קשה על חוסר היכולת להעניק לילדים את התנאים לאושר.

"אמרו לנו סבלנות - סבלנו, לחם מרגרינה ומרק ירקות - ברוך השם יש עבודה", שרו אנשי המעברות, גיבורים בעל כורחם שסמכות האב, עמוד השדרה המשפחתי, נסדקה והפכה אותם לשבר כלי. מתוך מצוקה נפשית הצליחו אט-אט לפלס נתיבים, לעבור לשיכון קטן שנתן יציבות לחיים צנועים בעולם מנוכר של מפגש תרבויות המשלב את המזרח עם פליטי המערב המצולק שנדרס על אדמת אירופה החרוכה. תחושת ההתנשאות של הקולטים על הנקלטים וההרגשה שיש שווים ושווים יותר השתלבה עם האמונה התמימה שכל ישראל אחים. זה היה מזמן. רובם כבר לא אתנו, הם נאספו אל אבותיהם. נשארנו עם הזיכרונות והגעגוע, משתוקקים לחלוטין שהנה אולי הם יופיעו פתאום לביקור חטוף רק כדי לראות שטוב לנו ואנחנו מאושרים עד מאוד ומפעלם לא היה לשווא. הדור הממשיך שזלזל בהם אז והתבייש לדבר בשפת הוריו גאה בהם היום ומעלה על נס את הקרבתם. הצאצאים חיים טוב הודות לתשתיות שהם הניחו טרם הסתלקותם.

מאז השתנה העולם, הדורות שאחרי המעברה לא ממש מכירים את מעשה האבות ואינם מודעים לו. אלה שזוכרים מלאי גאווה ואחרים מלאי זעם על ההדרה ועל תחושת הקיפוח. העבר כבר איננו והעתיד עדיין ממתין. האם אנו רוצים באמת לשמור את הישגי העבר ולבנות עתיד משוחרר ממשקעים? לחזור לנורמליות ולהבין שהיו נסיבות ועכשיו הן חלפו ואינן, ומה שחשוב הוא לצקת תוכן חדש הצועד עם הזמן ומעצים את החיים, פורה ויוצר גבהים חדשים?

רבים עדיין נותרו מאחור ולא השכלנו לדחוף אותם להאמין, לחבק את החיים ולכבוש את מה שהעולם החדש מציע; לחתור אל הפסגה, אל קדמת המדע, החלל והרפואה, אל השמש העולה ואל המרחבים הממתינים להון האנושי המדלג על המשוכות ותופס את הרכבת הנעה במהירות לעולם שאבותינו אפילו לא חלמו שאפשר לכבוש. בכוח הידע והתושייה, בהשכלה הנגישה שאמא ואבא לא זכו לה ובשפע המאפשר לפרוץ לעולמות חדשים ומרתקים אפשר לבנות עתיד. רבים עשו זאת והם מופת להגשמת החלום הישראלי.

עכשיו הגיעה העת לצעוד בבטחה מן העבר המפואר אל העתיד וקסמיו, מן הזוהר היהודי שנכרך בהדרו לעבר הנרמול הנדרש של הוויית החיים, אל העולמות הקסומים שמהם יצמח הסיפור החדש הממתין לדור המחר. דור נפלא צמח מן האדמה שחרשו המתיישבים והמייסדים והוא עומד עכשיו בשער מול האתגר להמשיך את עשייתם של החלוצים החדשים וליצור עולם שיש בו מופת, מוסר ושגשוג מול כוחות החושך שצמחו כאן והם מאיימים על הישגי העבר.

פרופ' שמעון שטרית ורבים מבני דורו חוו את הטלטלה ואת חבלי הקליטה והם ראויים להערכה על שלא הניחו להיסטוריה לחלוף מבלי שתקופה הרואית זו תיחרת עמוק בתולדות תקומת ישראל. "אות החלוצים החדשים", הניתן לאנשים המסמלים את העלייה ואת ההתיישבות המופלאה בראשית ימי המדינה, מנציח את יציאת מצרים של העידן החדש ויזכר כאירוע מכונן בתולדות עמנו.

החלוצים החדשים-ישנים - על שינוי הנרטיב ותפקידם בו

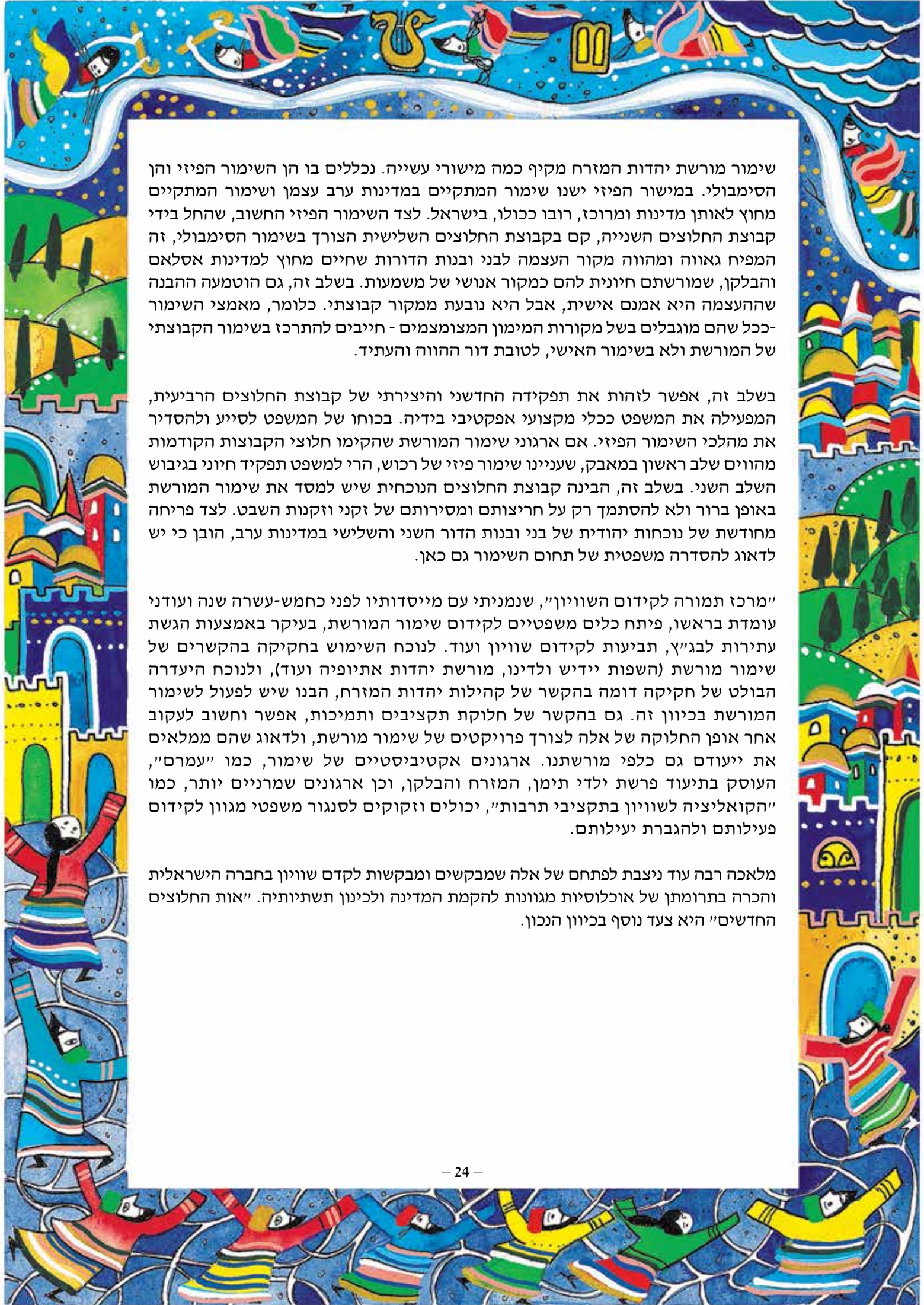
פרופ' יפעת ביטון, נשיאת המכללה האקדמית אחוה

הנרטיב הישראלי על אודות החלוציות ביסס עצמו היטב במשך שבעים ושתיים שנות קיומה של המדינה. בספרי ההיסטוריה, בדברי הימים, בספרות, בשירה, בתיעוד הדוקומנטרי - בכל אלה נגרע שלא בצדק חלקם האדיר של העולים והעולות ממדינות האסלאם ומהבלקן בבניין הארץ ובתקומתה. רבים מאותם חלוצים וחלוצות אינם עימנו עוד, אולם פועלם הנפלא ניצב כעדות טמירה לנגד עינינו: ערי הפיתוח, יישובי הספר, הערים המעורבות, השכונות בעיבורן של הערים המרכזיות, כל אלה היוו מסד לישראל של היום, שעליה גאוותנו. מיזם "אות החלוצים החדשים" הוא מהלך נוסף בתיקון החיוני לנו - חברה הנדרשת להכיר בתרומה הכוללת של מייסדיה.

פרופ' שמעון שטרית, הוא עצמו חלוץ לפני מחנה העולים בידענותו, בחריפותו, בתארו ובהישגיו, מחלק את המפעל הציוני לארבע תקופות עיקריות: תקופה ראשונה - מעת הגיעם של "החלוצים הראשונים" עד לשנת 1946; תקופה שנייה - תקופת "החלוצים החדשים", בשנים 1946-1964; תקופה שלישית - תקופת "החלוצים הממשיכים", בשנים 1965-1995 ותקופה רביעית - תקופת חלוצי החדשנות והיזמות, מ-1995 ואילך. כמי ששויכה במיזם "אות החלוצים החדשים" לקבוצה הרביעית, אבקש להרחיב על אודותיה מעט במאמר קצר זה.

קבוצת החלוצים הרביעית מורכבת כולה מבני הדור השני ולעתים גם השלישי של עולי ועולות מדינות האסלאם והבלקן. רובם ככולם נולדו במסגרות המגורים שאפיינו את הוריהם. ביניהם היו רבים שהם דור ראשון לרכישת השכלה גבוהה, ולכן היה ביכולתם לפתח מנגנונים פרופסיונליים מתקדמים שיאפשרו להם ניעות חברתית אשר תעניק להם את המעמד הנדרש כדי לייצר שינוי משמעותי בסביבתם. את ההשכלה שצברו ניתבו אלה שראו עצמם שלוחי תיקון למרחב הציבורי. מהם הצטרפו למסגרת הפוליטית, הן המקומית הן הארצית, ומהם למרחב המקצועי. מקצתם הקימו ארגוני חברה אזרחית ופעלו מתוכם לתיקון, ואחרים הפכו דמויות משפיעות בדרכים אחרות. את כולם אפיינה מערכת מטרות ברורה, שמגמתה לשנות את הנרטיב המקובל באשר לתרומת קהילות המוצא שלהם לבניין הארץ בעבר, לקחת חלק בעיצוב פני החברה הישראלית בהווה, ולקדם את ההשתתפות השוויונית של בני הדור השלישי והרביעי בשגשוגה של ישראל בעתיד. במובן זה, לא יהיה מופרז לומר שרכישת ההשכלה הגבוהה היא ששינתה את פניה של קבוצת חלוצים זו יותר מכול והיא עדיין מטרת-על חיונית לקידום השוויון, כפי שמוכיחה קבוצה זו.

את מאפייניה אלה של תקופת החלוציות אבקש להדגים באמצעות הסוגיה הספציפית של שימור מורשת יהדות המזרח, אשר הופכת עם השנים לסוגיה בוערת, בעיקר לנוכח פרידתנו ההולכת וגוברת מדור החלוצים הראשון ואף השני ששימר אותה בעצם הווייתו, ולנוכח היעלמותן הנמשכת של קהילות אלה גם מארצות המקור, אשר בכמה מהן כבר כמעט אין להן זכר.

שימור מורשת יהדות המזרח מקיף כמה מישורי עשייה. נכללים בו הן השימור הפיזי והן הסימבולי. במישור הפיזי ישנו שימור המתקיים במדינות ערב עצמן ושימור המתקיים מחוץ לאותן מדינות ומרוכז, רובו ככולו, בישראל. לצד השימור הפיזי החשוב, שהחל בידי קבוצת החלוצים השנייה, קם בקבוצת החלוצים השלישית הצורך בשימור הסימבולי, זה המפיח גאווה ומהווה מקור העצמה לבני ובנות הדורות שחיים מחוץ למדינות אסלאם והבלקן, שמורשתם חיונית להם כמקור אנושי של משמעות. בשלב זה, גם הוטמעה ההבנה שההעצמה היא אמנם אישית, אבל היא נובעת ממקור קבוצתי. כלומר, מאמצי השימור - ככל שהם מוגבלים בשל מקורות המימון המצומצמים - חייבים להתרכז בשימור הקבוצתי של המורשת ולא בשימור האישי, לטובת דור ההווה והעתיד.

בשלב זה, אפשר לזהות את תפקידה החדשני והיצירתי של קבוצת החלוצים הרביעית, המפעילה את המשפט ככלי מקצועי אפקטיבי בידיה. בכוחו של המשפט לסייע ולהסדיר את מהלכי השימור הפיזי. אם ארגוני שימור המורשת שהקימו חלוצי הקבוצות הקודמות מהווים שלב ראשון במאבק, שעניינו שימור פיזי של רכוש, הרי למשפט תפקיד חיוני בגיבוש השלב השני. בשלב זה, הבינה קבוצת החלוצים הנוכחית שיש למסד את שימור המורשת באופן ברור ולא להסתמך רק על חריצותם ומסירותם של זקני וזקנות השבט. לצד פריחה מחודשת של נוכחות יהודית של בני ובנות הדור השני והשלישי במדינות ערב, הובן כי יש לדאוג להסדרה משפטית של תחום השימור גם כאן.

"מרכז תמורה לקידום השוויון", שנמנית עם מייסדותיו לפני כחמש-עשרה שנה ועודני עומדת בראשו, פיתח כלים משפטיים לקידום שימור המורשת, בעיקר באמצעות הגשת עתירות לבג"ץ, תביעות לקידום שוויון ועוד. לנוכח השימוש בחקיקה בהקשרים של שימור מורשת (השפות יידיש ולדינו, מורשת יהדות אתיופיה ועוד), ולנוכח היעדרה הבולט של חקיקה דומה בהקשר של קהילות יהדות המזרח, הבנו שיש לפעול לשימור המורשת בכיוון זה. גם בהקשר של חלוקת תקציבים ותמיכות, אפשר וחשוב לעקוב אחר אופן החלוקה של אלה לצורך פרויקטים של שימור מורשת, ולדאוג שהם ממלאים את ייעודם גם כלפי מורשתנו. ארגונים אקטיביסטיים של שימור, כמו "עמרם", העוסק בתיעוד פרשת ילדי תימן, המזרח והבלקן, וכן ארגונים שמרניים יותר, כמו "הקואליציה לשוויון בתקציבי תרבות", יכולים וזקוקים לסנגור משפטי מגוון לקידום פעילותם ולהגברת יעילותם.

מלאכה רבה עוד ניצבת לפתחם של אלה שמבקשים ומבקשות לקדם שוויון בחברה הישראלית והכרה בתרומתן של אוכלוסיות מגוונות להקמת המדינה ולכינון תשתיותיה. "אות החלוצים החדשים" היא צעד נוסף בכיוון הנכון.

חלוציות חוצה תקופות

ד"ר עליזה בלוך

מקובל לחשוב כי החלוציות היא שאלה של תקופה. אני מבקשת לומר כי החלוציות היא שאלה של תפיסה. קו ישר וחד עובר בין ימיה הראשונים של מדינת ישראל ובין ימינו אנו.

נהרות של מילים נשפכו על החלוציות ומחקרים רבים נכתבו על אודותיה. מגוון העליות, הפערים בין עליות ממזרח לעליות ממערב, תפקוד העולים למול תפקוד הממסד ועוד עוד. לכל אלו משותפת החשיבה מחוץ לקופסה, היצירתיות.

כשמביטים על ראשית ימיה של המדינה חשוב לראות את פן החלוציות החוצה שלל שדות של עשייה. החלוציות הייתה נוכחת בהנהגת המדינה; החלוציות הייתה נוכחת בהנהגה הדתית; גם ההנהגות המקומיות נבנו מחלוציות. כל זה הוא בחזקת המובן מאליו. נכון לייחס חלוציות גם לעשייה המשפחתית, לעשייה השקטה. משפחה קשת יום בראשית ימי המדינה שהעמידה ילדים, לא מוכרים ולא מפורסמים, שהכירו בחשיבות המשך התרומה למדינה, זו חלוציות.

חלוציות נתפסת כעולה בקנה אחד עם רייטינג, שכן היא עשייה שמקבלת כותרת ייחודית זו כשהיא זוכה להכרה ולהערכת המונים. חשוב להפנים דווקא בימים אלו כי החלוציות היא פעולה אישית וייחודית גם אם היא נעשית הרחק מאור הזרקורים.

נקפוץ לימינו. כשאני רואה מורה באחד מבתי הספר בעיר בית-שמש מקבץ סביבו קבוצה קטנה של תלמידים ויוצא לקיים עמם לימודים במרחב, בעיני זו חלוציות. המורה הבין שנכון לו ליצור והוא אינו מאפשר למציאות מורכבת למנוע ממנו להגיע אל היעד. זו חלוציות מודרנית. חלוציות מודרנית שאינה נראית. כשאלפי תלמידי העיר בית-שמש מבינים שבמסגרת שגרת קורונה אפשר לקיים יום ניקיון עירוני ולקבל בכך אחריות על המרחב המשותף זו חלוציות מודרנית המשיגה יעד חשוב בעמל רב. כשבעל אולם שמחות מקומי מתחיל למכור אוכל מוכן במהלך היום ולקראת סוף השבוע במקום לסגור את האולם ולשלוח הביתה עשרות עובדים, זו חלוציות, לא רק בגלל היצירתיות הכלכלית, אלא בעיקר בגלל היכולת לשמור בעבור רבים את מקור פרנסתם. החלוציות שתיארתני אינה פחותה מהחלוציות של המכון הביולוגי, שעמל על פיתוח חיסון לנגיף הקורונה.

המשימה של כולנו היא לשמר את הערך החלוציות על ידי טיפוח היצירתיות, התעוזה והחשיבה פורצת הדרך. חיזוק התכונות והערכים האלה אצל דור העתיד של מדינת ישראל יבטיח את נצחיותה של החלוציות. משימה זו מונחת לפתחם של כולם – ההנהגה הארצית, ההנהגה המקומית, ההנהגה החינוכית וההנהגה הדתית. וכן, גם מנהיגים נעלמים העושים עבודת קודש הרחק מאור הזרקורים יש בכוחם לשמר את החלוציות כפעולה שבונה מציאות חוצת דורות.

אבקש לסיים בנימה אישית. גדלתי בבית להורים יוצאי ממרוקו. בביתנו לא השתמשו במילה חלוציות, הורי בוודאי לא ראו בעצמם חלוצים. מי יודע, אולי זו הייתה עוצמתם.

ראיתי בבית הורי אהבת הארץ ללא תנאי. מעולם לא העמידו את הארץ ואת המדינה במבחן.

אהבו אותה אהבת אמת נטולת אינסטרומנטליות. לא בדקו מה יכלו לקבל מהמדינה, תמיד בדקו מה יכלו לתת.

כשהייתי ילדה ולימים נערה מעולם לא שמעתי תלונות. לא נשמעה מילה אחת כנגד העיר והמדינה. חונכנו תמיד על הכרת הטוב ועל המוכנות לתת. אני זוכרת עד היום את הצפייה המשותפת בחידון התנ"ך ובמצעד של צה"ל ביום העצמאות כאירוע מכונן, משרה גאוה, שבו חשנו חלק מהנס העצום שנקרא מדינת ישראל.

דורנו מאזן בין דור הבונים לדור הבנים. להיות דור הבונים זו משימה קשה. אתגר שבו החלוציות מתבקשת וטבעית ומלאת סיכונים. להיות דור הבנים זהו אתגר גדול יותר. להבין ששום דבר אינו מובן מאליו. להמשיך ולחדש כל העת. פעם חלוץ תמיד חלוץ, גם בתוך האזור הקיים.

פסיפס החלוצים הנוכחים והנעלמים בקרב דור הבונים מתוך מבט אל דור הבנים הוא תמצית היצירה המוצלחת ויש שיאמרו שזהו הנס הקרוי מדינת ישראל.

העולים החלוצים שנשאו ונושאים אותנו על כתפיהם

ד"ר צבי צמרת

דוד בן-גוריון, "האב המייסד" שלנו, חזר והדגיש כי המשימה המרכזית של מדינת ישראל היא קיבוץ הגלויות. בשנות המדינה הראשונות היו לא מעטים אשר יצאו נגדו וטענו כי העלייה היא נטל שאינו מתקבל על הדעת וכי היא עלולה למוטט את כולנו. אולם בן-גוריון היה איתן בדעתו ופסק כי השבת העם היהודי למולדתו ההיסטורית והשרשתו בתוכה היא משימתנו העיקרית. במאמרו "ייעודי הרוח והחלוציות בישראל" הוא הדגיש את הקשיים הנובעים מאותה משימה: "אנו מעלים לארץ עם יחיד במינו, מפוזר בכל קצווי תבל, המדבר בלשונות רבות, חניך תרבויות זרות, נפרד לעדות ושבטים שונים בישראל. מוטל עלינו להתיך מחדש כל הציבור הרב והמנומר הזה, לצקת אותו בדפוס של אומה מחודשת. עלינו לעקור המחיצות הגיאוגרפיות, התרבותיות, חברתיות והלשוניות, המפרידות בין החלקים השונים ולהנחיל להם לשון אחת, תרבות אחת, אזרחות אחת, נאמנות אחת, חוקים חדשים ומשפטים חדשים. עלינו להנחיל רוח, תרבות, ספרות, מדע, אומנות. עלינו להכניסם למסגרות חברתיות ומדיניות חדשות, להנחיל להם זיקה לעברנו ולחזוננו לעתיד; עלינו לחנכם לחיי עם עצמאי, לחיים ממלכתיים, לשלטון עצמי, לחירות, לאחדות יהודית, לאחוה אנושית, לעזרה הדדית, לאחריות קולקטיבית".

בן-גוריון הציב חזון חד וברור - לעתים חד מדי - והצליח להוליך אחריו את רוב-רובם של אזרחי המדינה. רוב התושבים עשו מאמצים בלתי נלאים להגשמת אותו חזון. בה' באייר תש"ח (14 במאי 1948) היו בישראל בסך הכול שש-מאות וחמישים אלף יהודים, ואלה קלטו בשלוש וחצי שנות המדינה הראשונות - ממאי 1948 ועד סוף 1951 - בעידודו של "הזקן" ובדחיפתו, שש-מאות ושמונים אלף יהודים. קליטה זו היא חסרת תקדים בקנה מידה בין-לאומי: שום מדינה בתבל לא הכפילה את מספר תושביה בפרק זמן קצר כל כך. שום מדינה לא קלטה כל כך הרבה עולים-פליטים מוכים ודלי אמצעים, שמחציתם - כשלוש-מאות וארבעים אלף - הם שרידי שואת אירופה, והמחצית השנייה - שלוש-מאות וארבעים אלף הנוספים - הם פליטי ארצות האסלאם. שרידי השואה היו יוצאי רומניה, פולין, בולגריה, הונגריה, צ'כוסלובקיה וארצות אירופה אחרות. פליטי ארצות האסלאם הגיעו מתימן, לוב, איראן, עיראק, תורכיה ועוד. כמה שנים אחר כך, בעיקר במחצית השנייה של שנות החמישים ובשנות השישים, באו מאות אלפי יהודים גם ממרוקו ותוניסיה.

המבצע האדיר של העלייה ההמונית נראה בעיני רבים בלתי אפשרי. לא מעטים טענו כי הוא מסוכן וחסר היגיון. היו שדרשו לעצור את העלייה, ואחרים תבעו למיינה ולסננה. ואולם ראשי המדינה העלו ארצה בחודשי המדינה הראשונים, בתוך כדי מלחמת העצמאות, למרות כל הקובלים והמפקקים, יותר ממאה וחמישים אלף עולים בני כל הגילים מכל הארצות. בשנה השנייה לקום המדינה, 1949, הועלו עוד מאתיים וארבעים אלף עולים. במשך פרק זמן מסוים "הוצפה" הארץ ביותר מעשרת-אלפים עולים בשבוע. ב-1950 הועלו עוד מאה שבעים וחמישה אלף עולים, וב-1951 עוד מאה ושבעים אלף.

המשורר נתן אלתרמן סייע בידי בן-גוריון וחבריו. בשירו "נטל הקליטה" הוא קבע: העלייה היא אמנם נטל כבד, אבל עוד יתברר עד כמה היא לא רק נטל, אלא בראש ובראשונה נכס. עתה אנו נושאים אותה על כתפנו, אולם בסופו של דבר היא תישא אותנו על כתפיה. אלתרמן כתב:

"כדאי לזכור גם זאת בהמשיכנו/ שיחות של ותיקים על דבר עומסה של עלייה/ אשר מטים לה
אנו על שכמנו .../ כי תוך כדי דיון על נטל קליטתה/ וכובד משאם, אומר ליבנו לנו/ כי לא ברור
אם אנו הנושאים אותה, או שמא היא בעצם, הנושאת אותנו".

ביוזמת ממשלת ישראל הועלו ארצה מאות אלפי יהודים מכל הגלויות. באו לכאן לא רק עולים
צעירים ובריאים, אלא גם עשרות אלפי חולים במחלות קשות, כגון בילרציה, שחפת, עגבת,
טיפוס, צרעת וגרענת. הגיעו גם זקנים, נכים וחולי נפש שבורים ורצוצים. מאחת הגלויות הובאו
שתי אוניות ועליהן מאות עיוורים. מגלות אחרת הועלו לכאן בתי זקנים. לא היה היכן לשכן
את העולים ולכן עשרות אלפים שוכנו באוהלים במעברות. לעיתים חיו כמה משפחות באותו
האוהל. לא היה די מזון כדי להאכיל את הבאים, וכל תושבי המדינה קיבלו עליהם את משטר
ה"צנע" ואולצו לקנות מזון מוגבל בהקצבה, על פי תלושים. לא היו מקומות עבודה, ועשרות
אלפי עולים נשלחו לעבוד בעבודות דחק. בתוך פרק זמן קצר אזל הכסף באוצר המדינה. כמה
מכליות נפט שהביאו דלק ארצה התעכבו בנמל חיפה כיוון שלא היו דולרים לפדיית הדלק.
לולא הצליחו לגייס משאבים כדי לפדות את הדלק – לא היה בארץ חשמל בבתי החולים, בבתי
החרושת ובבתי המגורים.

בשנים 1953-1954 השתפר המצב. סיוע כספי שהגיע מארצות הברית ומיהודי העולם הועיל
מאוד. גם כספי השילומים שהגיעו מגרמניה עזרו. ואולם עיקר השיפור נבע מבית. מאות אלפים
נאחזו במולדת בציפורניהם והחלו להתערות בה. עשרות אלפי עולים חולים טופלו כאן בידיים
מסורות והחלימו. רוב העולים התאמצו ללמוד עברית ואט-אט בנו את בתיהם. הם הקימו
משפחות, השתקעו בכל קצות הארץ, עמלו קשה והפריחו אזורים שוממים. הם הקימו מאות
יישובים חקלאיים – רובם מושבי עולים – שהניבו פירות וירקות, בשר וחלב ואלה סופקו לכל
רחבי המדינה. הם ייסדו כשלושים ערי פיתוח ונטלו חלק בהפעלת עשרות מפעלים תעשייתיים
וחקלאיים. הם התמודדו עם מסתננים ערבים ושמרו על גבולותינו. במחצית השנייה של שנות
החמישים ובשנות השישים הראשונות, הצטרפו אליהם מאות אלפי יוצאי צפון אפריקה, רובם
המוחלט ממרוקו ומתוניסיה. אלה העמיקו את יישוב הארץ והעצימו מאוד את כוחה של
המדינה. הם הקימו עוד ועוד יישובים וסייעו לצמיחה המופלאה שאירעה כאן.

גיבורת ישראל חנה סנש כתבה: "יש כוכבים שאורם מגיע ארצה, רק כאשר הם עצמם אבדו
ואינם. יש אנשים שזיו זכרם מאיר, כאשר הם עצמם אינם בתוכנו. אורות אלו, המבהיקים
את חשכת הליל – הם שמראים לאדם את הדרך". אפשר ליישם את הדברים על העולים
החדשים בשנות המדינה הראשונות, על החלוצים האלמונים שסללו לנו את הדרך, על אלו
שעמדו בחזית הקדמית של הציונות והתיישבו בעשרות ערים וערי פיתוח בנגב ובגליל ובמאות
מושבי עולים וקיבוצים במרכז ובספר. רבים מהם כבר עברו מן העולם. ואולם אנו, דור בניהם
ונכדיהם, חייבים לדעת עליהם יותר, להכיר את פועלם ולכבדם. עלינו להצדיע להם ולהבין כי
הם-הם שעיצבו את המדינה וסללו את דרכנו. למענם ולמעננו – למען כבודם ולמען כבודנו –
עלינו לזכור ולהזכיר אותם, לכבדם ולהוקירם.

* * *

ד"ר צבי צמרת הוא מחנך והיסטוריון של תולדות הציונות. כ"ח שנים היה מנהל "יד בן צבי"
ושימש יותר משנתיים יו"ר המזכירות הפדגוגית במשרד החינוך. צמרת בחר לחיות את חייו
בערי הפיתוח וחי עשרות שנים עם משפחתו בירוחם, קריית-שמונה ובית-שמש. בין ספריו:
"ימי כור ההיתוך" ו"עלי גשר צר – החינוך בישראל בשנות המדינה הראשונות", שיצאו לאור
בהוצאת אוניברסיטת בן-גוריון בנגב.

הצד הטוניסאי שלי, אני מזרחית מבטן ומלידה שושנה ויג, 1957

המטבח / שושנה ויג
תבואת השיגעון, הוצאת צור אות, עמ' 53

שנים אבי מתגעגע למאכליה של אמי.
היא היתה עורכת את שלחן השבת
מניחה על המפה הלבנה את שפעת ירק הארץ
מניחה את הסלת, מניחה את הבשר
מניחה את העגבניות והשום
היא ידעה לבשל.
כך היה טעם האכל בא ממנה אלנו
וכך היתה קושרת אותנו כמו עוגיות יו יו טוניסאיות
עוגיות מתוקות טבולות בסוכר נוזלי
מי שושנים היתה מוסיפה סבתי אם היו מרשים לה
אבל כאן בארץ היתה אמי מכינה את הסלטים דק דק
כדי ללכד אותנו ליד שלחן השבת.

לא למדתי מהורי שפה זרה
הורי דברו ביניהם בשפה משנה
אבי בקש מתוקים בפולנית
אמי בשלה בתוניסאית
ואני לא למדתי מהם שפה זרה
רק עברית נקיתי מאם שלא היתה זו שפת אמה
היא דברה עם אחיותיה בצרפתית
בערבית
ובענה ההיא היהודית הרחוקה.

במטבח לא למדתי שפה זרה
רק עברית.

הפכוד של סבא שושנה ויג

סבא שלי נסים טהר
היה סוחר גדול
בחטה, בכסמית, בעדשים
באפונה ירקה ובפול
בכל צפון אפריקה ואולי
או לפחות בעיר כף, בטוניס.

הבכר באשקלון לאשת
מוכר הפלאפל מן העיר העתיקה.

כל הלילה היה סבי
מכין את גרגרי החמוס
וצועק לא ראה, לא ראה
מתפלל לאלהיו הנשגב.
מאחורי פרימוס קטן
שומע את אשתו נאנחת.
את חיי העושר החליף
בשמן הארץ הרוחת.

זהב וכסף קשט את סבתי היפהפה
עד אשר באו
בשער העליה.
את כל דפי הגזירה והזירנלים
של בתי האפנה בפרז
החליפה בחלוק עלוב.
רוזה סבתי המתוקה

והוא פליט מארץ ערב
בביתו של פליט
שנס על נפשו בסערת קרב.
וכאן היה שותה ערק ומברך על הגפן
היה שותה מתפלל
לא ראה, היה מבקש מאלהיו,
תן לי מעט כח למכר
חיומים בצורה מעבדת
תן לי מעט מן האשר
שהיה לי לפני
תן לי מעט פכוד
לפני הבנים.

סבא שלי
נכנס לבית ערבי באשקלון

**

שושנה ויג - משוררת ישראלית. נולדה לאם רבקה ממוצא טוניסאי ולאב יצחק ממוצא פולני. הבית היווה כור היתוך כפי שתבע בן גוריון בלי שההורים ידעו את המושג. בעלת תואר שני מהמחלקה ל"ספרות עם ישראל". הקימה את הוצאת ספרים פיוטית בשנת 2009 ערכה והוציאה לאור מעל 120 ספרים לאורך השנים. פרסמה עד כה 17 ספרים ביניהם פרוזה, שירה וספרי ילדים. ספריה זכו למגלות בית הנשיא ספר שירה הראשון "תבואת השיגעון" והספר העצובים מלגת קרן קק"ל. מלגה מאקו"ם עבור ספר היחדים קופיף מעצבן. ויג נשואה ואם לחמישה, ומתגוררת בנתניה.

רומן מרוקאי

ציפי שחרור

2018 מתוך ספר השירים "מעגל המתופפות"
הוצאת ספרא. איגוד כללי של סופרים בישראל

להורי

1. קזבלנקה

סבי יהודה גבר מרוקאי יפה תואר.
עם מטר תשעים סנטימטר גאון
הוא נוסע לקזבלנקה לחפש לו אשה.
הוא פוגש נערה ירקות עינים.
הוא מתאהב בה ונושא אותה לאשה.
מאז אמי מקזבלנקה.
אני תרה אחר שרשי ושואלת על סבי
ותוהה על סבתי אבל מישהו כאן משרש שרשי.
אני מתקוממת ודבקה בחלומות קזבלנקה.

2. מרקש

אבי מפרקש. אני מכאן.
מהו הכאן פשאבד מפרקש ואמד מקזבלנקה
פשהורנד רוצים לשפח להשכח
ואומרים לך את רק 'מכאן'.
אני מתפחשת ואומרת לילדי הרחוב
אל תראו שפכה - אני נסיכה מרוקאית.
והם צוחקים לי.
את לא נראית, לא נראית
לא רואים! אז מה רואים? -
ילדה תלושה!
אבל אני תוססת כמו קזבלנקה.
אדמה כמו מרקש.
אל תראו אותי שפכה אני,
יש לי לב נסיכה.

סמי שלום שטרית

סָבָא יַחֲזִיאַ

סָבָא שְׁלִי יַחֲזִיאַל
קָרָאוּ אוֹתוֹ יַחֲזִיאַ.
מָרַחַס בִּיגִינוּ כָּד וְכָד
שְׁנוֹת לַמּוֹד בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל,
כָּד וְכָד שְׁנוֹת אֶבֶק
עַל סְדוֹר הַתְּפִלָּה,
כְּמָה וְכְמָה פִּינוּטִים
כָּד וְכָד זְמִירוֹת נִשְׁכָּחוֹת.

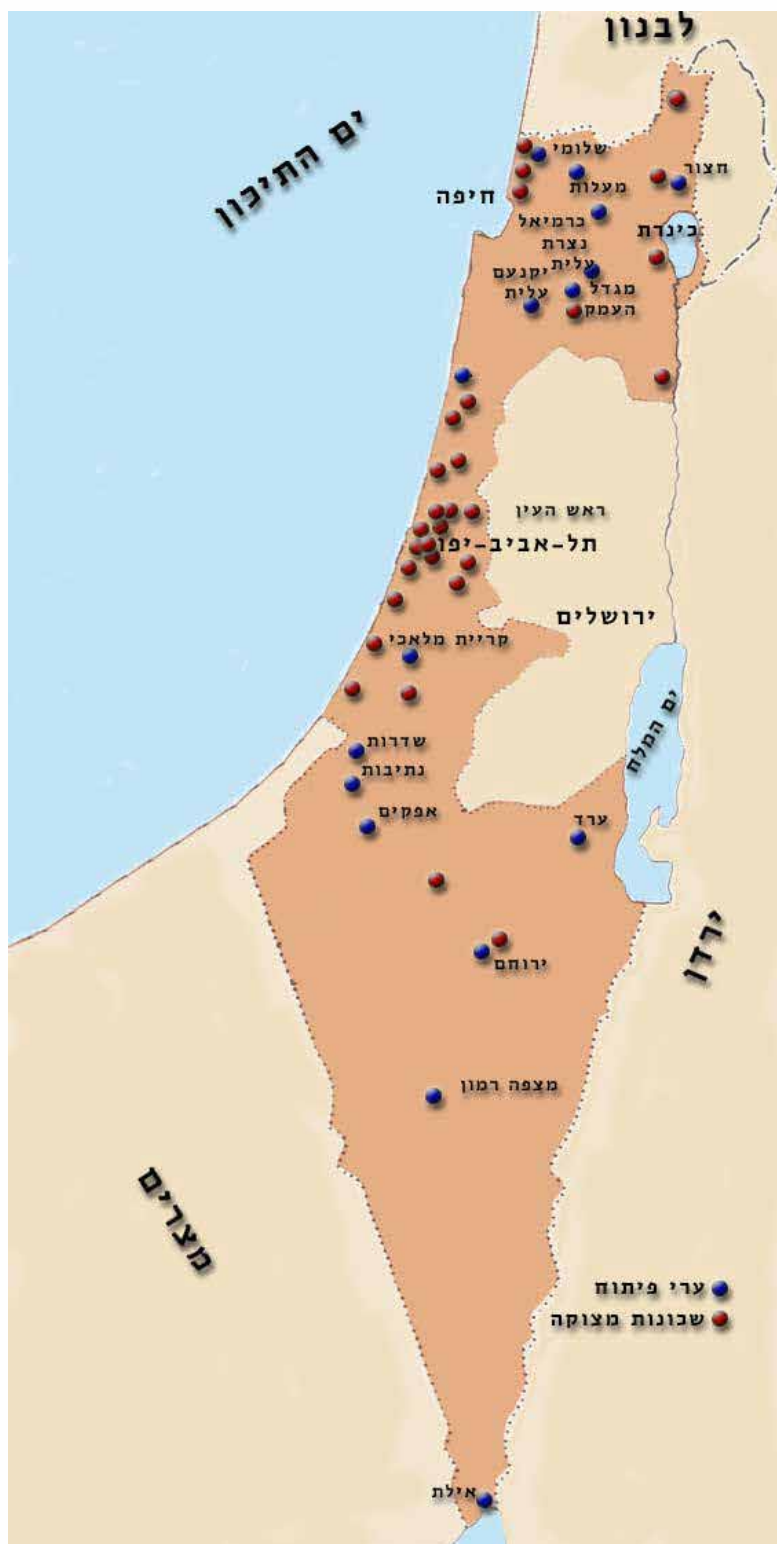
דָּדָה שְׁלִי יַחֲזִיאַ
חַי וּמֵת בְּאַרְצֵי הַמִּגְרָב
כָּד וְכָד שְׁעוֹת טִיסָה
מֵאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל.
פְּעָמִים,
אֶפְשָׁשׁ בּוֹ בִירוּשָׁלַיִם:
גִּלְבָּה לְבָנָה
בְּרֵט שְׁחוֹר
נָדְיוֹ שְׁלוּבוֹת לְאַחֹר
חוֹלָף אוֹתִי, בְּתֵם לֵב
אֵינוֹ מְכִיר בִּי דְמוּתוֹ.

יוֹם הַלֵּלֶת שְׁמַח סַבְתָּא אֶסְתֵּר

לְמִיסִיס גְּרִטְרוּד קִין מְלָאוּ שְׁמוֹנִים שָׁנָה:
הָפִי בְּרֵת'דִּי טוּ יוּ
הָפִי בְּרֵת'דִּי טוּ יוּ
הָפִי בְּרֵת'דִּי דִיר גְּרַנְמ'א,
הָפִי בְּרֵת'דִּי טוּ יוּ.
עַד מָאָה וְעֶשְׂרִים!

וְשַׁחַל שְׁנִין פִּחְזִיאַתְדִּי. יָא נָנָא 'סְתִי?
וְכְמָה שְׁנוֹת חֲזִינְדִּי סַבְתִּי אֶסְתֵּר,
כְּמָה פִּסְחִים פִּסְחֵת סַבְתִּי
כְּמָה כְּפוּרִים וְכְמָה כְּפֻרוֹת,
כְּמָה תַּעֲנִיּוֹת אֶסְתֵּר שְׁתַּקֶּת סַבְתִּי.
מִי מוֹנֶה לָךְ זְמֵי הַלֵּלֶתְךָ
מִי מְגִישׁ לָךְ עוֹגַת שׁוּקוֹלָד
מְקַשְׁטָה דְּבֻדְבְּנִים כְּחָלִים וְאַדְמִים,
מִי מְדַלֵּיק לָךְ נְרוֹת צְבֻעוֹנִיִּים סַבְתִּי,
מִי יְבוֹא לְשִׁיר לָךְ מְתִישָׁהוּ
(נֹאמֵר בְּעֶרֶב פּוּרִים)
בְּשִׁפְתֵי אִמְךָ וְאִמִּי,
וְאִידִּי בְּכָלֵל אוֹמְרִים
הָפִי בְּרֵת'דִּי טוּ יוּ.
יָא נָנָא 'סְתִי.

מפת ערי הפיתוח

לקוח מאתר רשת עמל

רשימת ערי הפיתוח

מרכז	הגליל	הנגב
אור יהודה	בית שאן	ערד
יבנה	כרמיאל	דימונה
לוד	חצור הגלילית	קריית גת
רמלה	קריית שמונה	מצפה רמון
בית שמש	מגדל העמק	נתיבות
קריית מלאכי	נוף הגליל	אופקים
	שלומי	שדרות
	יקנעם עילית	ירוחם
	מעלות	אילת

כיכר המייסדים בדימונה

באדיבות דוברות עיריית דימונה

רשימת המושבים שהוקמו בשנים המכוננות של המדינה 1946-1964

1950	1949	1949	1946-1948
אביגדור	כפר שמאי	אביאל	אודים
אבן ספיר	כרם בן זמרה	אומץ	בני דרור
אורה	כרם מהר"ל	אליפלט	בוסתן הגליל
אחוזם	לימן	אליקים	בית אלעזרי
אחיסמך	מבקיעים	אלקוש	בית לחם הגלילית
אחיעזר	מגדים	ארבל	בני עטרות
אמונים	מגשימים	אשתאול	בני ציון
אמירים	מזור	בארותיים	בצרה
בטחה	מירון	בורגתא	גאולי תימן
בית חנניה	מעונה	בית גמליאל	גאליה
בית מאיר	משמר אילון	בית זית	חרב לאת
בית נחמיה	משמר הירדן	בית נקופה	טל שחר
בית עזרא	משמר השבעה	בן עמי	כפר מונש
בית שקמה	משען	בני ראם	כפר קיש
בן זכאי	ניר ישראל	בניה	משמרת
בר גיורא	סתריה	בצת	נבטים
ברכיה	עולש	גבע כרמל	רמת רזיאל
גבעת יערים	עזריה	גיאה	תקומה
גבעת כ"ח	עין אליה	גילת	
גבעתי	עלמה	גן יאשיה	
גורן	עמקה	גנתון	
גמזו	ערוגות	דור	
גן שורק	ציפורי	הודיה	
גני יוחנן	צפריה	היוגב	
דלתון	צרופה	חגור	
זבדיאל	קדרון	חוסן	
זיתן	רינתיה	חצב	
זכריה	רמות מאיר	טירת יהודה	
זנוח	שדה אילן	ירחיב	
זרחיה	שומרה	כפר אחים	
חדיד	שפיר	כפר הנגיד	
חלץ	תלמי יחיאל	כפר חושן	
חמ"ד	תפרח	כפר טרומן	
חניאל			
יגל			
יושיביה			
יכני			
ינוב			
יערה			
יצץ			
ישעי			
ישרש			

1955-1964	1953-1954	1951-1952	1950
אביבים	אביטל	אורות	כוכב מיכאל
אביעזר	אשבול	אחיטוב	כפר זיתים
אבן מנחם	בית חלקיה	אלישמע	כפר מרדכי
אדירים	ברוש	בית הגדי	כפר שמואל
אדרת	גבעת ניל"י	בית זייד	מבטחים
איתן	גן הדרום	בית עריף	מחסיה
אלמגור	גנות	בן שמן	מטע
בית עוזיאל	דישון	בקוע	מישר
ברק	זרועה	ברקת	מסילת ציון
גבעת ישעיהו	יד נתן	גבעולים	מסלול
גבעת שפירא	מאור	יובל	מצליח
גדיש	מיטב	ינון	משגב דב
גפן	מלילות	ירדנה	נווה ימין
דבורה	מנוחה	ישע	נווה מבטח
דוב"ב	נחלה	כסלון	נחם
זוהר	ניר בניס	כפר אביב	נס הרים
זמרת	ניר משה	כפר בן נון	נתיב השיירה
יד רמב"ם	ניר עקיבא	מדרך עוז	עגור
כפר הרי"ף	ניר צבי	מרגליות	עדנים
כפר מימון	סגולה	נווה ירק	עוזה
לוזית	פעמי תש"ז	נחלים	עופר
לכיש	פרוזון	ניצני עוז	עזריקם
מבוא מודיעים	קלחים	עבדון	עין יעקב
מי עמי	רווחה	עזריאל	עין שריד
מלאה	שדה צבי	פדיה	עמינדב
נאות גולן	שדמה	פתחיה	עמיקם
נאות הכיכר	שזור	רוויה	פדויים
נוגה	שער אפרים	רחוב	פורת
נווה מיכאל	תאשור	שדה אליעזר	פטיש
נועם	תדהר	שדה יצחק	צוריאל
ניר ח"ן	תלמי ביל"ן	שדי חמד	צלפון
עוצם		שדי תרומות	קוממיות
עין חצבה		שיבולים	רן
עין יחב		שלווה	שדה עוזיהו
עמיעוז		שרשרת	שואבה
פקיעין החדשה		תלמי אליעזר	שובה
צפרירים		תנבות	שפר
רם און			שתולים
שדה דוד			תלמים
שדה משה			תעוז
שדות מיכה			תרום
שוקדה			
שחר			
תירוש			

**המושבים שהוקמו על ידי יוצאי צפון אפריקה
(אלג'יריה, לוב, מצרים, מרוקו, תוניס)**

1956	1951	1950	1945
אדירים	אלישמע	אחוזם	רמות נפתלי.
בית עוזיאל	ניצני עז	אחיסמך	
ברק	כפר אביב	אמונים	1948
גדיש	פתחיה	בית שקמה	צרופה
דבורה	רחוב	בר גיורא	
מלאה	שרשרת	ברכיה	1949
ניר יפה		גורן	אליפלט
כפר הרי"ף	1952	גמזו	בית-הגדי
	כסלון	דלתון	בן זכאי
1957	רויה	זיתן	גילת
זמרת	שלוה	זנוח	חוסן
ישע		יגל	חצב
עמי- עוז	1953	יושיביה	מגדים
שוקדה	ברוש	ינוב	משמר הירדן
	גבעת ניל"י	יערה	ספסופה
1958	זרועה	יצץ	עולש
אביבים	שדה צבי	ישרש	עזריה
אדרת	תאשור	מבטחים	עלמה
	תדהר	מחסיה	רמות מאיר
1960		מטע	שומרה
אבן מנחם	1954	עוזה	תפרח
	קלחים	עזרי קם	
1963		צוריאל	
דישון	1955	שדה עוזיהו	
	איתן	שובה	
1966	גפן	שפר	
נטועה	זהר	תלמים	
	יד רמב"ם		
1967	לוזית		
זרעית	נעם		
	עוצם		
1969	שדה דוד		
אוהד	שדות מיכה		
חזון	שחר		
	תירוש		

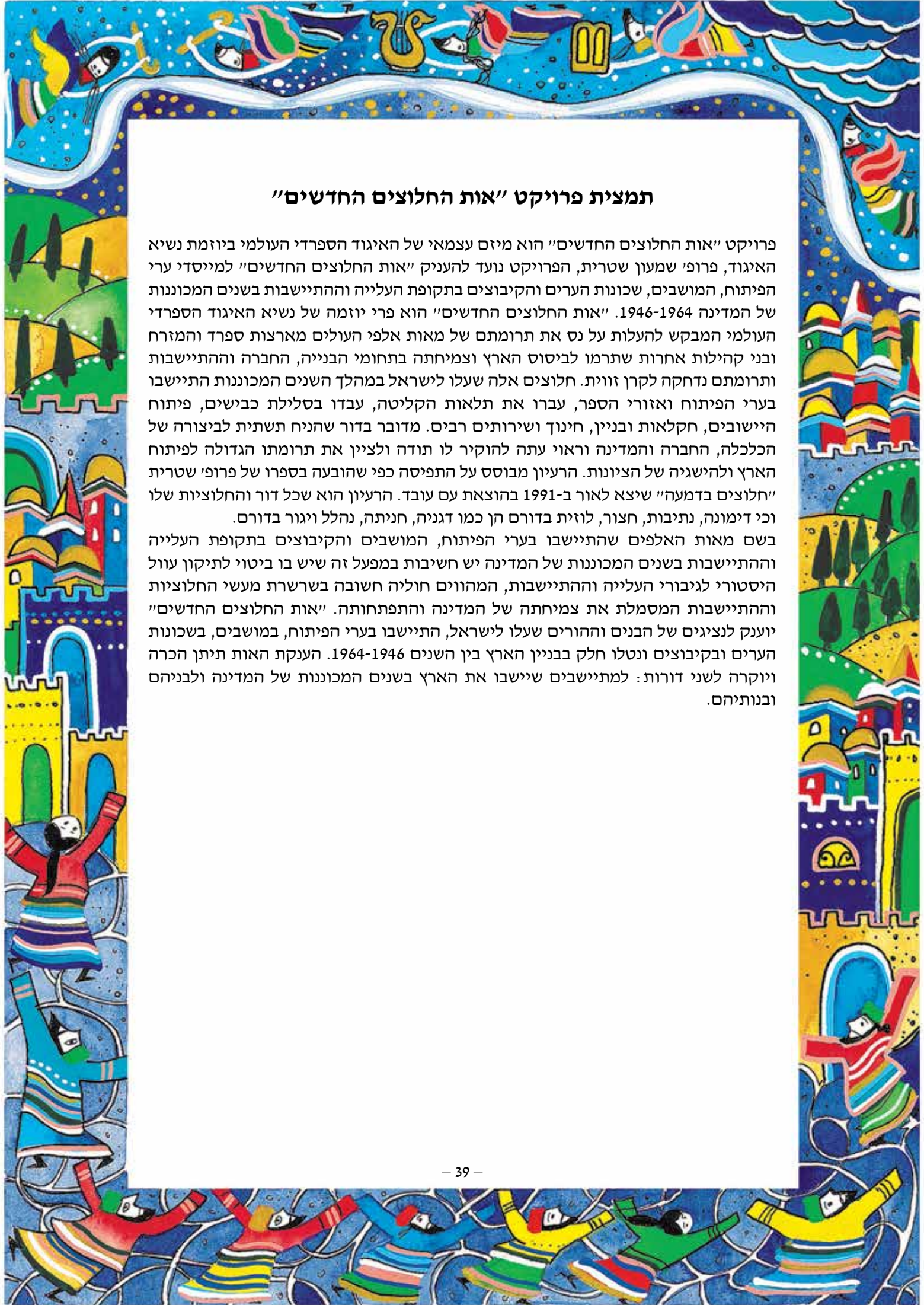
מקור: מאיר בר-אשר, "היישובים הכפריים של יוצאי צפון אפריקה בישראל", שלום בר-אשר ואהרן ממון, עורכים, **יהודי צפון אפריקה וארץ ישראל, מעליית ר' חיים בן עטר עד ימינו (1741-1981) ציונות עלייה התיישבות, 150, 174 (ביחד)**

מבחר שכונות בערים

עכו בורלא בן גוריון	חולון ג'סי כהן תל גיבורים	אשדוד רובע ג' רובע ו'
עפולה גבעת המורה	חיפה תל עמל	אשקלון גבעת ציון שמשון
פתח תקווה אחדות שעריה	טבריה שכונת בן גוריון שכונה ב' שגונה ג' שכונה ד' שכונת רבי עקיבא	באר שבע שיכון דרום שכונה ג' שכונה ד'
צפת דרום כנען שכונה מערבית	ירושלים ברזיל עיר גנים ג' קטמון ח' קטמון ט' שיכון פת שיכונני תלפיות	בני ברק
ראשון לציון רמת אליהו שיכון מזרח	נהריה טרומפלדור כצלסון	פרדס כץ שיכון ה'
רחובות אושיות קרית משה	נתניה דורה נאות שקד (אזורים)	בת ים ניצנה עמידר רמת יוסף
תל אביב יפו יפו ג' יפו ד' נווה אליעזר נווה עופר עג'מי - לב יפו שכונת התקווה שכונת עזרא והארגזים שכונת שפירא	הרצליה נווה ישראל נווה עמל	חדרה גבעת אולגה גזית גני אלון יוספטל הפועל המזרחי

רשימת הקיבוצים שהוקמו בשנים 1946-1964

1946	אורים	החותרים	יראון	1951
בארי	גלאון	הראל	כברי	געש
דברת	חולתה	יזרעאל	להבות חביבה	דביר
חוקוק	חצור אשדוד	יפתח	לוחמי הגטאות	כיסופים
חצרים	יחיעם	כפר הנשיא	מגידו	
משמר הנגב	נאות מרדכי	נחשולים	מגן	1952
נירים	עמיעד	נצר סירני	מלכיה	להב
שובל		סער	מעגן	עינת
		עין דור	מעגן מכאל	שדה בוקר
		צובה	מפלסים	
1947	אפק	צרעה	משאבי שדה	1953
גבים	העוגן	רגבים	נווה אור	גונן
יקום	מעין ברוך	רמות מנשה	נחשולים	מגל
צאלים	רבדים	רשפים	ניר יצחק	מצר
		שמרת	נתיב הל"ה	נחל עוז
1948	ברור חיל		סאסא	
געתון	הגושרים	1949	פלמחים	1954-1963
		אייל	פרוד	בחן
		ארז	ראש הנקרה	חורשים
		בית גוברין	רעים	ניר עוז
		בית העמק	תל קציר	אדמית
		בית קמה		כפר עזה
		ברעם	1950	עין גדי
		ברקאי	גזית	אור הנר
		גבעת עוז	כרמיה	בית ניר
		גדות	נחשון	יטבתה
		גשר הזיו	ניר אליהו	אילות
		הסוללים	עין השלושה	גרופית
		זיקים	עין כרמל	
		יסעור		

תמצית פרויקט "אות החלוצים החדשים"

פרויקט "אות החלוצים החדשים" הוא מיזם עצמאי של האיגוד הספרדי העולמי ביוזמת נשיא האיגוד, פרופ' שמעון שטרית, הפרויקט נועד להעניק "אות החלוצים החדשים" למייסדי ערי הפיתוח, המושבים, שכונות הערים והקיבוצים בתקופת העלייה וההתיישבות בשנים המכוננות של המדינה 1946-1964. "אות החלוצים החדשים" הוא פרי יוזמה של נשיא האיגוד הספרדי העולמי המבקש להעלות על נס את תרומתם של מאות אלפי העולים מארצות ספרד והמזרח ובני קהילות אחרות שתורמו לביסוס הארץ וצמיחתה בתחומי הבנייה, החברה וההתיישבות ותורמתם נדחקה לקרן זווית. חלוצים אלה שעלו לישראל במהלך השנים המכוננות התיישבו בערי הפיתוח ואזורי הספר, עברו את תלאות הקליטה, עבדו בסלילת כבישים, פיתוח היישובים, חקלאות ובניין, חינוך ושירותים רבים. מדובר בדור שהניח תשתית לביצורה של הכלכלה, החברה והמדינה וראוי עתה להוקיר לו תודה ולציין את תרומתו הגדולה לפיתוח הארץ ולהישגיה של הציונות. הרעיון מבוסס על התפיסה כפי שהובעה בספרו של פרופ' שטרית "חלוצים בדמעה" שיצא לאור ב-1991 בהוצאת עם עובד. הרעיון הוא שכל דור והחלוציות שלו וכי דימונה, נתיבות, חצור, לוזית בדורם הן כמו דגניה, חניתה, נהלל ויגור בדורם. בשם מאות האלפים שהתיישבו בערי הפיתוח, המושבים והקיבוצים בתקופת העלייה וההתיישבות בשנים המכוננות של המדינה יש חשיבות במפעל זה שיש בו ביטוי לתיקון עוול היסטורי לגיבורי העלייה וההתיישבות, המהווים חוליה חשובה בשרשרת מעשי החלוציות וההתיישבות המסמלת את צמיחתה של המדינה והתפתחותה. "אות החלוצים החדשים" יוענק לנציגים של הבנים וההורים שעלו לישראל, התיישבו בערי הפיתוח, במושבים, בשכונות הערים ובקיבוצים ונטלו חלק בבניין הארץ בין השנים 1946-1964. הענקת האות תיתן הכרה ויוקרה לשני דורות: למתיישבים שיישבו את הארץ בשנים המכוננות של המדינה ולבניהם ובנותיהם.

ועדת השיפוט וצוות הפרויקט אות החלוצים החדשים

ועדת השיפוט:

1. **פרופ' אהרן ממון**, פרופ' באוניברסיטה העברית, יו"ר הועדה - חתן פרס ישראל לשנת תשע"ט בלשונות היהודים ובספרויותיהם, סגן נשיא האקדמיה ללשון עברית.
2. **פרופ' יוסף אדרעי** - לשעבר דיקן הפקולטה למשפטים באוניברסיטת חיפה.
3. **ד"ר שלומית גלר** - מרצה ומומחית לממשל תאגידי, לרגולציה ולביקורת פנימית. כיהנה ומכהנת כיו"ר דירקטוריון, כדירקטורית, וכיו"ר ועדת הביקורת בתאגידים. כיהנה (10 שנים) כמבקרת הפנימית של חברת רפאל. כיהנה (20 שנה) כסגנית נשיא לשכת המבקרים הפנימיים בישראל. כיהנה ב"וועדות המכרזים העליונות של משרד הביטחון", מכהנת כחברה ב"וועדה לפטורים ולמיזוגים, רשות התחרות."
4. **פרופ' שמעון שטרית** - שר לשעבר, פרופ' למשפטים באוניברסיטה העברית ונשיא האיגוד הספרדי העולמי.

צוות הפרויקט:

1. **משה בן עטר** - איש הגות, רוח ופובליציסט
2. **עו"ד ענת לוי קפלן** - מנכ"לית האיגוד הספרדי העולמי
3. **אני שטייר** - האיגוד הספרדי העולמי
4. **מאי רז גלילי** - האיגוד הספרדי העולמי

תודות

אנו מבקשים להודות לכל מי שלקח חלק בפרויקט זה, של אות החלוצים החדשים, שהוא מיזם עצמאי של האיגוד הספרדי העולמי. תודה והערכה לוועדת השיפוט, ליו"ר פרופ' אהרן ממון, ולחבריה פרופ' יוסף אדרעי וד"ר שלומית גלר ופרופ' שמעון שטרית. כמו כן, תודתנו נתונה לצוות הנאמן שהכין את התשתית להחלטת וועדת השיפוט, עו"ד ענת לוי קפלן מנכ"לית האיגוד, משה בן עטר, מנהל התוכן של האיגוד ולסיוע של זהבה סער ושלמה ביטון. תודה לאני שטייר ומאי רז גלילי מצוות הפרויקט של האיגוד הספרדי העולמי.

אנו מודים לשר התרבות והספורט מר חילי טרופר וליו"ר קק"ל ובעבר יו"ר ההסתדרות הציונית העולמית מר אברהם דובדבני על ברכתם למקבלי האות במסגרת פרויקט היסטורי זה הנותן כבוד לחלוצים החדשים, מייסדי ערי הפיתוח, שכונות הערים וההתיישבות החדשה במושבים.

תודה מעומק הלב ליו"ר קק"ל אברהם דובדבני על אירוח אירוע חלוקת האות ולצוות לשכתו בראשות סילבנה גליסקו.

מקבלי אות החלוצים החדשים

1. אבקסיס נדב
2. אבקסיס רפאל
3. אברמוב אתי
4. אוז קובי
5. אוזן רחל
6. ד"ר אזולאי אריה
7. אזון פרוספר
8. אזון רמי
9. יו"ר הכנסת ושרה לשעבר איציק דליה
10. אלעזרא אלי
11. אלעזרא מרגלית ברכה
12. אלפי יוסי
13. עו"ד אמיר ציון
14. אמסלם יעקב (יקי)
15. אמר ארמנד (ארמו)
16. בוזגלו יעקב
17. פרופ' בוזגלו מאיר
18. ח"כ לשעבר בוחבוט שלמה
19. פרופ' בוסקילה
20. ביבס חיים
21. פרופ' ביטון יפעת
22. השר ביטון מיכאל מרדכי
23. ד"ר עליזה בלוך
24. עו"ד בלושטיין גדיאל
25. בן אבו דני
26. פרופ' בן חור הרצל
27. בן עטר חיים
28. ח"כ בן צור יואב
29. תת אלוף (מיל) בניהו אבי
30. פרופ' בר אשר משה
31. תת אלוף (מיל) גוב-ארי צבי
32. דאבוש נורית
33. דהן יוסי
34. ח"כ לשעבר דיין אלי
35. דנון (זקן) יפה
36. הדר עמוס
37. הלוי מאיר יצחק
38. וקנין בני
39. זמיר לבנה
40. זרוק נילי
41. פרופ' חזן אפרים
42. עו"ד חזן עוזיאל
43. עו"ד חימי אבי
44. חכם אורה
45. פרופ' חיים יוספי
46. ד"ר ינאי טוני
47. ינאי מרדכי
48. השר וח"כ לשעבר כבל איתן
49. השר והח"כ כהן אלי
50. השר והח"כ כהן יצחק
51. השרה כהן מירב
52. השר והח"כ לשעבר רן כהן
53. ח"כ כץ אופיר
54. כשריאל בני
55. לוי שרה
56. ח"כ לשעבר לנקרי יהודה
57. ח"כ לשעבר לסרי יחיאל
58. רב אלוף במיל. שר וח"כ לשעבר מופז שאול
59. מסלאוי שלמה
60. ח"כ מרגי יעקב
61. סומק רוני
62. פרופ' סעדון חיים
63. עובדיה ירדנה
64. פרופ' ענבר אפרים
65. עצמון שמואל
66. פוליקר יהודה
67. קובנר מיכאל
68. ראם שלמה
69. עו"ד רביבו יאיר
70. רוזנר נתן
71. ח"כ ד"ר שאשא ביטון יפעת
72. השר וח"כ לשעבר שחל משה
73. שחרור ציפי
74. ח"כ שטרית קטי
75. ח"כ שי וזאן הילה
76. שריקי יוסף

ביוגרפיות אות החלוצים החדשים

אבקסיס נדב

ביוגרפיה

סטנדאפיסט ושחקן. נולד ב-1971 בחצור הגלילית וגדל בה. בן למשפחה דתית. אביו ניאל ואמו מרים עלו לארץ מהכפר ז'וואיה שליד מרקש שבמרוקו ב-1957. הם לא הכירו זה את זה במרוקו אלא רק בארץ. התחנך בישיבה התיכונית "קריית החינוך מעלות" במעלות-תרשיחא, ושירת כלוחם בצה"ל. ב-1994 עבר לגור בתל-אביב והחל את דרכו כסטנדאפיסט על במות. השתתף כקומיקאי בתוכניות רבות, כדוגמת "צחוק מעבודה", "יאיר לפיד" ו"ערב אדיר" ושיחק בסרט "סוף העולם שמאלה".

אבקסיס רפאל

ביוגרפיה

צייר יודאיקה ישראלי. נולד ב-1953 במרקש שבמרוקו לדוד ותמר אבקסיס ז"ל. עלה לישראל ב-1957 והתגורר בנתיבות. כיום חי ויוצר בנתניה. למד אמנות במכללה לאמנות בבאר-שבע.

יצירותיו מצוירות על קלף ומתאפיינות בצבעוניות עזה ומיוחדת ואפשר לראות בהן, באותיות ובמגזרות, סממנים רבים מעולם הקבלה. מלמד בנתניה ציור ואמנות בבתי ספר. יצירותיו הופיעו במיצגים, בגלריות ובמוזיאונים רבים ברחבי העולם.

אברמוב אתי

ביוגרפיה

עיתונאית. ילידת 1970. בתם של גיקי ושרה, מיוצאי בולגריה ויוון. את סבה וסבתה מצד אביה לא הכירה מעולם, אם כי היא קרויה על שם הסבתא - אסתר סטלה. המשפחה עלתה מסופיה לישראל עם כלל יהודי בולגריה ב-1949, והתיישבה במעברת סלמה, שכונת שפירא, בתל-אביב, בבית שבו נולדה לימים אברמוב. במשך כל שנות חייהם, שמרו ההורים וילדיהם על הצביון הבולגרי: קשר עם קהילת החברים שעלו עמה לארץ ושימוש יום-יומי בשפה הבולגרית - קריאה, כתיבה ודיבור. התפילות והחגים התקיימו בנוסח הספרדי בלבד. ואולם את עיקר המורשת הספרדית, ובכלל זה ידיעת שפת הולדתו ומתכונים מסורתיים, ינקה מבית סבה וסבתה מצד אמה - ג'וליה לוי לבית מנשה וחיים (ויטל) לוי, ילידי סלוניקי-יוון ואיסטנבול-תורכיה. שכונת שפירא בדרום תל-אביב, שהיו מראשוניה והתגוררו בה עד יום מותם בשיבה טובה, נחשבה בזמנו לגרסה התל-אביבית לשכונה הירושלמית שתיאר הנשיא יצחק נבון ביצירתו "בוסתן ספרדי". שם, בינות למוזיקה היוונית והאווירה המשפחתית שהתנהלה בין תושבי הרחוב, ספגה את תרבות הולדתו שהביאו אתם שורדי השואה מיהדות סלוניקי. מרגע שעמדה על הקשר בין השואה לבני משפחת סבתה אשר נספו בשואה, עשתה הכול כדי להנציח את זכרם האישי ואת זכר הקהילה הענפה שנמחקה באושוויץ.

במהלך השנים 2009-2011 נהגה לפקוד בתים של שורדי שואה מבני הקהילה היוונית בכל רחבי הארץ ולמלא עמם את "דפי העד" של "יד ושם", בהמשך לדפים שמולאו באופן חסר בשנות החמישים והשישים. בתוך כך, ביום השואה 2008 פרסמה בעיתון טור על הכחדתה האכזרית של יהדות יוון ועל מקומם החסר של בני הקהילה בהקמת המדינה, שלעולם לא נדע את ממדיו האמתיים. עיתונאית בכירה ב"ידיעות אחרונות" ובקבוצת "ידיעות" מזה 25 שנה. בעלת תואר ראשון ושני מאוניברסיטת תל-אביב.

אוז קובי

ביוגרפיה

זמר, יוצר פזמונאי, מלחין, שדרן רדיו מפיק מוזיקלי. נולד ב-1969. בן לרחל אוזון תבדל"א ויוסף (זיוזיו) אוזון ז"ל ונכד ליעקב ומסעודה אוזון. הוריו עלו לארץ ב-1949 והתגוררו במעברת גן יבנה. סולן וכותב מרכזי בלהקת "טיפקס". להקת "טיפקס" נוסדה ב-1988 ורבים משירה מוכרים מאוד לקהל הישראלי. הלהקה ייצגה את ישראל ב-2007 באירוויזיון שהתקיים בפינלנד. כיום מתגורר בתל-אביב.

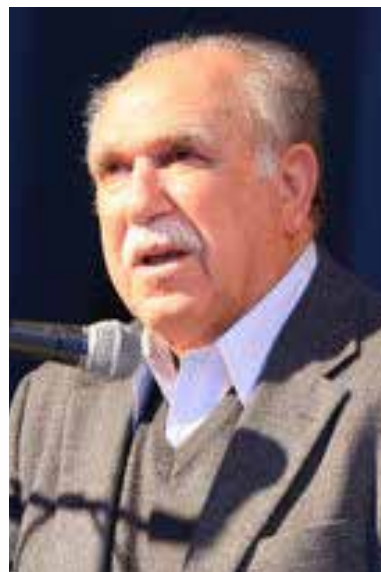
אוזן רחל

ביוגרפיה

ניהלה את סניף הסוכנות בשדרות. נולדה בתוניסיה. בת לר' ניסים והלן מסיקה ז"ל. המשפחה עלתה לארץ והשתכנה במעברת גן יבנה. אחרי כן עברה לשדרות. גרה בשדרות.

ד"ר אזולאי אריה

ביוגרפיה

בעבר ראש עיריית אשדוד וראש מחלקת העלייה בסוכנות. נולד בפס שבמרוקו ב-1933 והתייתם מאמו בגיל חמש. עלה לארץ ב-1955. בעל תואר שלישי בלימודי יהדות. כיהן כשליח עלייה בצרפת ובארגנטינה.

אזרן פרוספר

ביוגרפיה

ראש עיריית קריית-שמונה בשנים 1983-1997. נולד ב-1949 בעיר סאפי שבמרוקו לפיבי ודוד, בני משפחה עשירה. ב-1952 עלתה משפחת אזרן לישראל באונייה "נגבה". עם הגיעם לישראל, שוכנו בני המשפחה בפחון במעברת קריית-שמונה וחיו בעוני.

ב-1967 התגייס למשמר הגבול, שירת שם תשע שנים ועבר קורס קצינים. אחראי אזורי של קריית-שמונה בהג"א, יו"ר פורום ערי הפיתוח, חבר ההנהגה העולמית של ארגון יהודי צפון אפריקה.

אזרן רמי

ביוגרפיה

בעבר סגן ראש עיריית קריית-גת. נולד בקזבלנקה וב-1956 עלה לארץ עם הוריו, מאיר ולאה ז"ל. הם התיישבו בקריית-גת. בילדותו למד בכפר הילדים "ביתנו" ברעננה. כיהן בעברו כמנהל כוח אדם, ארגון ומנהל בחברת איסכור וכחבר מועצת העיר קריית-גת. כיום דירקטור בקרן בית ברל ודירקטור בנכסי ארלוזורוב.

יו"ר הכנסת והשרה לשעבר איציק דליה

ביוגרפיה

בעבר יו"ר הכנסת ושרה. נולדה בירושלים ב-1952 למרסל וגרשון בלאס, יוצאי עיראק, אשר עלו ארצה ב-1950 והתיישבו בפרדס-חנה. לאחר מכן, עברה משפחתה להתגורר בירושלים. כיהנה גם כנשיאת מדינת ישראל בפועל, כשרת התקשורת, כשרה לאיכות הסביבה וכשרת המסחר והתעשייה. הייתה פעילה בהסתדרות המורים וכיהנה כסגנית ראש עיריית ירושלים. כיום היא חברת דירקטוריון בחברת "כנפיים אחזקות", בעלת השליטה באל על, חברת דירקטוריון ברשת רמי לוי שיווק השקמה ויו"ר חבר הנאמנים של "הדסה אינטרנשיונל – ישראל".

אלעזרא אלי

ביוגרפיה

יו"ר ובעלים של קבוצת אלעזרא בע"מ, אפרידר, אלבר והכשרה חברה לביטוח. נולד ב-1961 בעיר ארפוד שבמרוקו ליעקב ועליזה אלעזרא ז"ל. ב-1962 עלתה המשפחה ארצה והתיישבה במעלות-תרשיחא ואחר כך עברה לגור בשכונת שמשון באשקלון. בוגר החוג לכלכלה באוניברסיטת בן-גוריון שבנגב. בגיל צעיר החל את פעילותו הפוליטית, תחילה היה פעיל בתנועת "עודד", תנועה חברתית שקמה בשנות ה-60 של המאה העשרים כדי לקדם את תנאי ההשכלה של העולים החדשים מצפון אפריקה, ושימש סגן ראש העירייה עד שפרש מהחיים הציבוריים ועבר לעסקים. בעברו כיהן כמנכ"ל החברה הכלכלית אשקלון. מחבר הספר "ריח הגויאבות" בהוצאת "ידענות אחרונות" המספר את עלייתו משכונת שמשון לצמרת העסקית בישראל.

אלעזרא מרגלית ברכה

ביוגרפיה

מנהלת "קרן אלעזרא" באשקלון המסייעת לנזקקים ומתמקדת ברווחה. משפחת אלעזרא עלתה ארצה ממרוקו והתיישבה באשקלון ב-1962. ההורים עלו עם ארבעת ילדיהם: מאיר, יוסף, מרגלית ואלי. האב יעקב בן שמחה אלעזרא והאם עליזה בת עזיזה אלעזרא גידלו ילדים לתפארת בשכונת שמשון באשקלון. הקרן נמצאת בשותפות עם "קרן אייסף" והשתיים הקימו באשקלון את תוכנית "גשר לאקדמיה".

אלפי יוסי

ביוגרפיה

איש תיאטרון, משורר ומנחה ערבי סיפורים. נולד ב-1945. עלה לארץ מעיראק ב-1949. בנם של מסעודה ומנחם גרתי. התגורר במעברת פרדס-חנה ובמעברת כפר-סבא. שחקן, מפיק ומספר סיפורים. המייסד האמנותי של פסטיבל מספרי הסיפורים ומיוזמי התיאטרון הקהילתי. מייסד תיאטרון גבעתיים. יוזם את התוכנית לשימור ולטיפוח של מורשת המעברות במוזיאון המעברות.

עו"ד אמיר ציון

ביוגרפיה

עורך דין. הוריו פרחא ויוסף עמר ז"ל עלו ארצה ממרוקו ב-1955 והתיישבו במעברת "משואה" ושם נולד באותה שנה. אחר כך עברה המשפחה לעיר שדרות ולאשדוד. בילדותו למד בפנימייה הדתית גבעת וושינגטון. שירת בצה"ל בחיל האוויר ולמד משפטים באוניברסיטת בר-אילן. עוסק בתחום המשפט הפלילי, מבכירי עורכי הדין בישראל העוסקים בתחום זה. לאורך השנים ייצג אנשי ציבור רבים במשפטים פליליים. מכהן כיו"ר נשיאות בית הדין המשמעתי הארצי של לשכת עורכי הדין בישראל וכיו"ר הוועדה המייעצת לענייני פליטים לשר הפנים. בשנים האחרונות היה מועמד לשיפוט בבית המשפט העליון מטעם לשכת עו"ד והיה מועמד לראשות לשכת עורכי הדין.

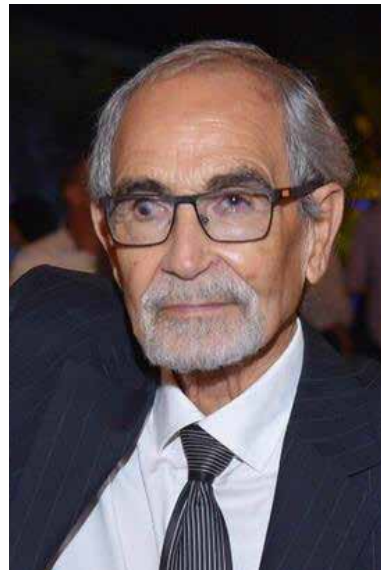
אמסלם יעקב (יקי)

ביוגרפיה

מנכ"ל חברת אלמוג. נולד ב-1980 ליצחק וליאורה אמסלם, והוא נכד ליעקב ואניס ז"ל. סביו עלו לארץ ב-1948 והתגוררו בבנימינה. נשוי לדקלה ואב לעפרי, שי לי ויאיר יצחק. גר בנס-ציונה. בעל תואר ראשון במנהל עסקים עם התמחות בשיווק ובעל תואר שני מחקרי עם התמחות בייזום. בעברו כיהן כסמנכ"ל שיווק, מנהל לוגיסטיקה ומנהל מחלקת מכרזים ונמנה עם מייסדי עמותת שניר והוא משמש חבר בוועד המנהל.

אמר ארמנד (ארמו)

ביוגרפיה

יזם נדל"ן. הוריו, סוליקה ומשה עמר, עלו לארץ ב-1960 ממרוקו והתיישבו באופקים. ארמו עלה לארץ שנתיים אחר כך. תחילה עבד כספר נשים ולאחר מכן החל את עבודתו כיום נדל"ן.

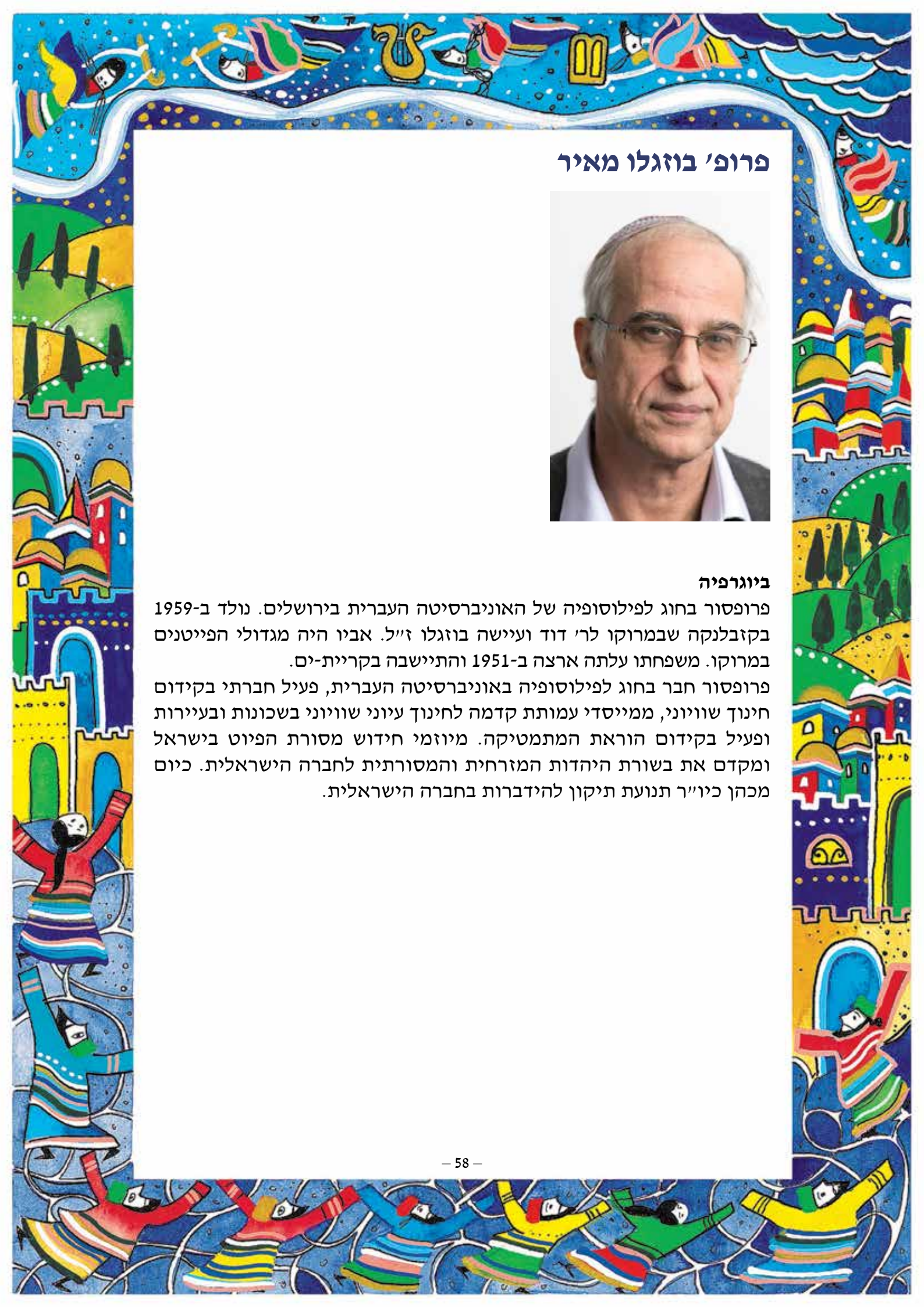
בזגלו יעקב

ביוגרפיה

בעבר כדורגלן ישראלי. נולד ב-1957. אמו סטלה ז"ל, ילידת טריפולי, ואביו חנניה ז"ל, יליד מרוקו, עלו ארצה ב-1948 והכירו באונייה שהביאה אותם ארצה. הם התיישבו במעברת תלפיות בירושלים וגרו שם תשע שנים בתנאים קשים מאוד. ב-1957 עברה המשפחה להתגורר בשכונת הקטמונים. האב עבד כטבח בבית החולים איתנים והאם עבדה בבולשת. [לא ברור, מאז קום המדינה אין בולשת. אולי הכוונה למחלקת החקירות הפליליות במשטרה או אולי פשוט במשטרה?]

הפך לכוכב כדורגל כשהיה בן 16. היה שחקן בנבחרת ישראל. את קריירת הכדורגל החל כשהיה נער צעיר ב"הפועל ירושלים" ובד בבד עבד עבודות פיזיות וסייע בפרנסת הבית. אחר כך שיחק ב"הפועל תל אביב", "בית"ר ירושלים" ו"בית"ר רמלה". היה קשר ונודע בכישורי הכדרור המיוחדים שלו. פרש ממשחק הכדורגל והפך לסוכן של שחקני כדורגל והוא מלווה את ארבעת בניו הכדורגלנים: אוהד, אסף, מאור ואלמוג.

פרופ' בוזגלו מאיר

ביוגרפיה

פרופסור בחוג לפילוסופיה של האוניברסיטה העברית בירושלים. נולד ב-1959 בקזבלנקה שבמרוקו לר' דוד ועיישה בוזגלו ז"ל. אביו היה מגדולי הפייטנים במרוקו. משפחתו עלתה ארצה ב-1951 והתיישבה בקריית-ים. פרופסור חבר בחוג לפילוסופיה באוניברסיטה העברית, פעיל חברתי בקידום חינוך שוויוני, ממייסדי עמותת קדמה לחינוך עיוני שוויוני בשכונות ובעירות ופעיל בקידום הוראת המתמטיקה. מיוזמי חידוש מסורת הפיוט בישראל ומקדם את בשורת היהדות המזרחית והמסורתית לחברה הישראלית. כיום מכהן כיו"ר תנועת תיקון להידברות בחברה הישראלית.

ח"כ לשעבר בוחבוט שלמה

ביוגרפיה

בעבר חבר כנסת וראש עיריית מעלות. נולד במרוקו ב-1944 לסעדה ואברהם ז"ל. עלה לארץ ב-1954 במסגרת עליית הנוער. עמד בראש עיריית מעלות כ-42 שנה ונטל חלק חשוב בפועלה ובתפקודה של העיר מעלות-תרשיחא. כיהן כיו"ר מרכז השלטון המקומי וכחבר כנסת וכיו"ר יישובי קו העימות.

פרופ' בוסקילה דן

ביוגרפיה

רופא פנימי וראומטולוג. ב-1957 עלה ארצה מקזבלנקה שבמרוקו עם הוריו, יחיאל ורחל ז"ל. הם התישבו בבאר-שבע. אביו, מורה במקצועו, המשיך לעבוד במקצועו לאחר עלייתם ארצה. בוגר הפקולטה לרפואה באוניברסיטה העברית. התמחה ברפואה פנימית במרכז הרפואי סורוקה בבאר-שבע ואת התמחותו בראומטולוגיה עשה בטורונטו שבקנדה. שירת בצבא כעתודאי. שנים רבות כיהן כמנהל היחידה לראומטולוגיה וכמנהל המחלקה הפנימית בבית החולים סורוקה וב-2019 יצא לגמלאות.

כיום הוא מתמקד בטיפול ובמחקר של כאבים כרוניים ככלל ופיברומיאלגיה בפרט. פרסם יותר מ-300 מאמרים בנושאי התמחותו. פרסם יותר מ-30 פרקים בספרי רפואה. כל הקריירה הרפואית שלו התקיימה בנגב כי ראה בכך ייעוד וחזון.

ביבס חיים

ביוגרפיה

ראש עיריית מודיעין-מכבים-רעות ויו"ר המרכז לשלטון מקומי. נולד ב-1969 בבית-שאן ללילי וסולומון, שעלו ארצה ממרוקו ב-1955. ב-1997 עברה המשפחה למודיעין וכיום הוא מתגורר שם. בין תפקידיו המרכזיים כיום - ראש עיריית מודיעין-מכבים-רעות, יו"ר המרכז לשלטון מקומי ויו"ר מרכז השלטון המקומי ה-19. את דרכו בשירות הציבורי החל כמנהל פרויקטים בתחום בינוי ופיתוח ארצי וכמנהל פרויקטים בתחום איכות הסביבה והתחבורה בשלטון המקומי. אחר כך עסק בתחום בינוי מוסדות חינוך ומבני ציבור ברשויות רבות בישראל. בעברו כיהן גם כחבר מועצת העיר מודיעין מכבים רעות. בחלקה השני של הקדנציה כיהן כסגן וממלא מקום ראש העירייה בהתנדבות.

פרופ' ביטון יפעת

ביוגרפיה

נשיאת המכללה האקדמית "אחוזה". שימשה פרופסור בבית הספר למשפטים של "המכללה למינהל". נולדה ב-1971. האב יוסף ביטון ז"ל עלה לארץ ממרוקו ב-1956. האם תבל"א שרה ביטון לבית חממי עלתה לארץ מתימן ב-1949. שניהם השתכנו במעברת קסטינה, שלימים הייתה לקריית-מלאכי. שניהם היו אנשי חינוך, ממייסדי מערכת החינוך בקריית-מלאכי. עוסקת בין השאר בנושא שוויון ומניעת אפליה ונזיקין. פעילה חברתית ויושבת ראש "תמורה - המרכז המשפטי לקידום השוויון". סיימה לימודי תואר שני ושלישי באוניברסיטה העברית בירושלים וכן תואר שני במשפטים באוניברסיטת "ייל" בארצות-הברית. ממייסדות "איתך - משפטניות למען צדק חברתי".

השר ביטון מיכאל מרדכי

ביוגרפיה

השר לעניינים אזוריים וחברתיים במשרד הביטחון. נולד ב-1970. הוריו אליהו ומסעודה ביטון עלו ארצה מוורזאזאת שבמרוקו ב-1963 עם חמשת ילדיהם והתיישבו בירוחם. בעל תואר ראשון במדעי ההתנהגות מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב ותואר שני בניהול מלכ"רים מהאוניברסיטה העברית. כיום עובד במשרד הביטחון, ובעברו כיהן בתפקידי מפתח בעיריית ירוחם, בהם גם ראש המועצה וראש עיריית ירוחם.

ד"ר בלוך עליזה

ביוגרפיה

ראש עיריית בית-שמש. נולדה ב-1967. בת יצחק וחנה בן חמו ז"ל. משפחתה עלתה ארצה ממרוקו ב-1963 והתיישבה בקריית-גת. אשת חינוך במקצועה. כיהנה בעבר כמנהלת בית הספר גבעת גון בקטמון וכמנהלת רשת החינוך "ברנקו-וייס".

עו"ד בלושטיין גדיאל

ביוגרפיה

עורך דין ממשרד עמר רייטר ז'אן שוכטוביץ ושות'. עלה עם הוריו שאול ומניה ומשפחתו מארגנטינה ב-1957 והוא בן חצי שנה. מתמחה במשפט מסחרי, דיני חברות, בנקאות ומימון, משפט בין-לאומי ועסקאות בין-לאומיות ובתחום התכנון והבנייה. זכה להכרה על ידי מדריך הדירוג הבין-לאומי "The LEGAL 500" על הישגיו בתחום המשפט המסחרי - מיזוגים ורכישות ובתחום בנקאות ומימון. כיהן במשך השנים במגוון תפקידים בשלל תחומים: חבר ועדת התכנון והבנייה בעיריית רמת-גן, יו"ר ועדת ערר ארנונה בעיריית רמת-גן ומנהל בלשכת המסחר ישראל-אוסטריה. בוגר הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל-אביב (1984). היה עוזר הוראה באוניברסיטת תל-אביב וסגן עורך "הפרקליט", כתב-העת של לשכת עורכי הדין. בשירותו הצבאי היה קצין בחטיבת גולני. בין השנים 2015-2016 היה יו"ר איגוד הכדור-מים בישראל. בשנים 2008-2011 היה חבר מועצת העיר רמת-גן.

בן-אבו דני

ביוגרפיה

בעבר יו"ר ארגון נכי צה"ל. בנם של חנה ויצחק בן-אבו. עלה לארץ עם משפחתו ממרוקו ב-1962 בסמוך לחג הפסח ביוזמת אבי המשפחה, כדי שיוכלו לחגוג את החג בישראל עם משפחתם ושיציאתם מהגלות תהיה כיציאת עם ישראל ממצרים. סבו, מאיר בן-אבו, היה רב הקהילה בווארזות. בעברו כיהן כיו"ר הוועד הפראלימפי. זכה במדליות זהב בשיט באולימפיאדה הפראלימפית.

פרופ' בן-חור הרצל

ביוגרפיה

מומחה בכיר ברפואת נשים ויולדות. נולד באיראן בעיר רזאייה/אורמיה. באיראן התגוררה משפחתו הענפה תחילה בעיר בסננדאג' אך בעקבות פרעות עזבה את העיר ועברה לעיר ביזאר. כמה מבני המשפחה התאסלמו ואחרים נספו. אביו, ד"ר דניאל בדיעי, וסבו, ד"ר רפאל בדיעי, היו אף הם רופאים. ביתו ומרפאתו של הסב בעיר ביזאר באיראן הפכה ל"אימאם זדה" - מקום מקודש שעלו אליו לרגל חולים מוסלמים ונשים שלא נפקדו לתפילה. האהבה לארץ ישראל עברה במשפחת בן-חור מדור לדור ובניה נהגו לקיים את מצוות העלייה לירושלים ולכותל המערבי. ב-1956, שנה לפני עלייתם ארצה, התרחש ניסיון הפיכה של הקומוניסטים באיראן. ניסיון זה לא צלח. חייו וחיי משפחתו ניצלו כיוון שנעדרו מחגיגות ניסיון ההפיכה שהתרחשו בט' באב. ב-1957, כשהיה בן שש, עלה לארץ עם משפחתו. אביו שימש רופא שיניים ביישובים והקיבוצים באזור עוטף עזה. במהלך השבוע עבד ולן שם, ובסופי השבוע שב למשפחתו שבהרצליה. ד"ר בן-חור התרוצץ בין היישובים וטיפל בתושבים במסירות ולא חשש מאנשי הפידאיון שפעלו באזור באותה תקופה. פרופ' בן-חור הוא בוגר בית הספר לרפואה באוניברסיטת תל-אביב. שימש מרצה בכיר בבית הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית בירושלים, והיום הוא פרופסור לרפואה באוניברסיטת תל-אביב. רופא בכיר במחלקת נשים ויולדות במרכז הרפואי אסף הרופא וכן בשירותי בריאות כללית. עסק רבות במחקר אקדמי ופרסם יותר מ-140 מאמרים בתחום רפואת נשים.

בן-עטר חיים

ביוגרפיה

פועל בניין. יליד 1929. עלה לארץ מבגדאד ב-1950 עם משפחתו. המשפחה השתכנה במעברת בית-ליד וזמן קצר לאחר מכן עברה למעברת תלפיות. תושב ירושלים מאז עלייתו. עבד כפועל בניין במשך כ-50 שנה והיה שותף לבניית רחובות רבים בירושלים של שנות ה-50 וה-60. פעיל עלייה מעיראק שהבריח יהודים מבגדד לאיראן וישב בכלא העיראקי בעוון פעילות ציונית. אב למשפחה מרובת ילדים, נכדים ונינים.

ח"כ בן-צור יואב

ביוגרפיה

חבר כנסת. נולד ב-1958 בכפר-סבא. בנם של שלום וסעדה בן צור, שעלו לישראל מתימן בסוף שנות ה-40. מכהן כסגן שר הפנים. כיהן כמנכ"ל חברת המשקם וכמנכ"ל רשת החינוך התורני "אל המעיין". את תפקידיו הציבוריים החל בניהול פנימיית "אור חדש" ברכסים בראשות הרב משה תנעמי. החל מסוף שנות השמונים היה אחראי על קליטת עלייה בצפון הארץ מטעם משרד הדתות. ב-1993 התמנה למשנה למנכ"ל המקומות הקדושים. כיהן כחבר כנסת וכיום הוא סגן שר הפנים.

תא"ל במיל' בניהו אבי

ביוגרפיה

כיהן כדובר צה"ל ומפקד גלי צה"ל. נולד ב-1959. הוריו עלו לארץ מסוריה. אמו, לאה בניהו סילס, הגיעה לארץ מדמשק דרך לבנון ב-1956. משפחתו התיישבה בתל-אביב, בשכונת יד אליהו. כיהן גם כראש ענף קישור לעיתונות בצה"ל, יועץ התקשורת לשר הביטחון ופרשן צבאי לגלי צה"ל. כיום מתגורר בקיבוץ להבות חביבה.

פרופ' בר-אשר משה

ביוגרפיה

נשיא האקדמיה ללשון העברית ופרופסור אמריטוס בחוג ללשון עברית באוניברסיטה העברית. נולד במרוקו ב-1939 לאברהם ושרה בר-אשר (בן-הרוש). עלה לארץ ב-1951. עם עלייתו הגיע לכפר הילדים "ביתנו" ברעננה. את השכלתו רכש באוניברסיטה העברית בירושלים והוא בלשן במקצועו. מופקד הקתדרה לחקר הלשון העברית על שם חיים נחמן ביאליק באוניברסיטה העברית בירושלים וחבר האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים. כיהן כנשיא הארגון "ברית עברית עולמית". חתן פרס ישראל לשנת תשנ"ג (1993), חתן פרס בן צבי לשנת תשס"ב (2002), חתן פרס רוטשילד לשנת תשס"ח (2008) וחתן פרס א.מ.ת. לשנת 2012.

תת-אלוף במיל' גוב-ארי צבי

ביוגרפיה

ראש עיריית יבנה. נולד ב-1936. עלה לארץ מעיראק ב-1951 עם הוריו. כיהן כראש להק כוח אדם בחיל האוויר. לאחר שחרורו מצה"ל בדרגת תת-אלוף (במיל'), כיהן כמנכ"ל רשות שדות התעופה וכחבר מועצת המנהלים האירופאית של שדות התעופה. בשנות פועלו כיהן בשלל תפקידים כדוגמת שגריר ישראל בדרום-אפריקה. החל מ-1998 מכהן כראש עיריית יבנה.

דאבוש נורית

ביוגרפיה

כיהנה בתפקידים בכירים בציבוריות הישראלית. נולדה ב-1966. בת הזקונים לאברהם וניצה (מיסה), שעלו ארצה מלוב והקימו את ביתם באשקלון. אביה אברהם היה מייסד בית הכנסת "שער השמים" והיה מורה דרך לרבים מעולי העדה הלובית בעיר אשקלון. כיום יש במשפחה נכדים ונינים רבים מהם בחרו לבנות את ביתם בעיר אשקלון. גדלה וצמחה בעיר אשקלון. למדה בבית הספר היסודי הממ"ד "הרמב"ם" בשכונת גבעת ציון ובתיכון הממ"ד ע"ש רוגוזין. הייתה פעילה במד"צים, יו"ר מועצת הנוער העירונית ומתנדבת בבית הילדים נווה הרואה.

כיהנה בין היתר כיו"ר הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו, כיו"ר חברת גני יהושע וכיו"ר התיאטרון הלאומי הבימה. כיהנה כדירקטורית במגוון דירקטוריונים ובהם בנק יהב, חוצה ישראל, קרן קיסריה, חברת המשקם וכן כנציגת ציבור בוועדת סל התרופות, הוועדה לבחירת מדליקי המשואות והוועדה לבחירת הרבנים בישראל. ממייסדי קרן המלגות של מפעל הפיס ומרצה לתקשורת בקריה האקדמית אונו. בשנים האחרונות משמשת מורת דרך לאנשי תקשורת צעירים המתחילים את דרכם.

דהן יוסף

ביוגרפיה

יו"ר ובעלים של חברת "אלדן" להשכרת רכב. נולד ב-1940 במרוקו. ב-1944 התייתם מאביו, ר' שלמה אדהאן, שהיה רבה של העיר סאלי. ב-1955 עלה ארצה לבדו, בן 14, במסגרת עליית הנוער ונקלט במוסד נווה-עמיאל ליד שדה-יעקב ובקיבוץ סעד.

היה חניך מצטיין במחזור הראשון של הפנימייה הטכנית של חיל החימוש, שבה למד מכוונות טנקים. ב-1959 התגייס לצה"ל, לחיל החימוש, והשתחרר בדרגת רב-סרן. עם השחרור רכש ארבע מכוניות מסוג קונטסה והתחיל לעסוק בהשכרת רכב. הקים את חברת אלדן והיה מחלוצי הענף.

חברת אלדן, בבעלותו, היא מהראשונות בפיתוח שיטת השיווק הישיר בתחום התיירות, עם פתיחת סניפי שיווק בפריז, לונדון וניו יורק. כיום אלדן היא אחת מחברות ההשכרה הגדולות בענף והיא בעלת צי של כ-35,000 כלי רכב בפריסה ארצית ומעסיקה כאלף עובדים. כמו כן פיתח עם ילדיו עסקי מלונאות ונדל"ן.

ח"כ לשעבר דיין אלי

ביוגרפיה

בעבר ראש עיר אשקלון, חבר כנסת וסגן שר. נולד ב-1949 בעיר אלקלעא שבמרוקו לסימי ויוסף דיין ז"ל. עלה ארצה ב-1963 והתיישב באשקלון. עורך דין במקצועו. מילא תפקידים רבים כאיש ציבור ובהם ראש עיריית אשקלון וחבר כנסת. לאחר פרישתו מהכנסת, חזר לעסוק בעריכת דין. עד היום מכהן בתפקידי מפתח בעיר אשקלון, כדוגמת יו"ר קרן אשקלון.

דנון (זקן) יפה

ביוגרפיה

אשת חינוך. בת לשבתאי (סבתו) וסמרה זקן (למשפחת אלה), אשר עלו ארצה במבצע "עזרה ונחמיה" ב-1951 מהעיר זאכו שבצפון עיראק (כורדיסטאן). יוצרת הסרט "זאכו", מסמך המספר ומתעד את קורות המשפחה ואורחותיה על רקע החיים של הקהילה היהודית עתיקת היומין בעיר. שימשה מנהלת בית הספר הממלכתי בשכונת נווה יעקב.

מפקחת ומרכזת החינוך הממלכתי היסודי מטעם משרד החינוך במנהל החינוך ירושלים (מנח"י). מפקחת ומרכזת החינוך הממלכתי במחוז מנח"י וירושלים. הובילה תוכניות מערכתיות רבות בתחומי הלמידה, בהכשרת מורים ומנהלים ובתחומים הרגשיים.

הדר עמוס

ביוגרפיה

איש עסקים בתחום הביטוח, הנדל"ן והבנייה. נולד ב-1940 בקזבלנקה שבמרקו. עלה ארצה בן 12 במסגרת עליית הנוער. כאן התחילו למעשה חייו מחדש ונפרשו על פני השנים בעשייה רבתי.

אביו ז"ל היה רב בקהילה, חינוך ולימוד בישיבה מצעירותו ולאחר מכן היה טוען רבני בבית הדין בקזבלנקה. עלה ארצה ב-1953, ואחרי שנות קליטה קשות בארץ, עסק בהקמת בתי ספר לחינוך דתי ביישובים בנגב – נתיבות, אופקים, מבטחים ועוד. גם כאן היה טוען רבני בבית הדין בבאר-שבע, כתב ספרים ופירושים והיה ידוע כמשכין שלום. מכל שכבות הקהילה באו להתייעץ אתו בנושאים שונים ולזה הקדיש את חייו. אמו ז"ל הייתה אישה אצילה וחכמה מאוד, אשת חיל שבני משפחה, ונשים וגברים

כאחד, באו לשמוע ממנה עצה. עסקה במתן בסתר וניחנה באהבת האדם. אלו זוג ההורים שעיצבו את חייו.

בילדותו בחו"ל למד ב"חדר" שנקרא סלה - בית כנסת ללימודי קודש. כאן בישראל למד בבית הספר החקלאי מקווה ישראל, לאחר מכן עסק בחינוך ובהוראה, שירת בצבא ובצבא הקבע, למד ולימד ביטוח והקים סוכנות ביטוח שממשיכה לפעול עד היום.

בתוך כך הקים במשך שנים רבות חברות בנייה ונכסים פעילות, למד הנדסת בניין לקבלנים במכללה והפעיל חברת בנייה גדולה ונכסים ופעילויות שונות ורבות למען הקהילה והוא עוסק בפעילות ענפה.

החברות שלו מחזיקות בבעלותן בנייני משרדים להשכרה ולתעשייה, חברת היי-טק והשקעות בתחום זה, השכרת מבנים לחברות היי-טק ובנייה של אלפי יחידות דיור בכל הארץ במשך השנים וגם כיום אתרי בנייה רבים ומגוונים בארץ ובארצות-הברית וכן בית הורים הכולל יחידה סיעודית, חממה רפואית ועוד.

במשך השנים סייע במתן מגורים בשכירות בעיר גנים בירושלים ללא תשלום למי שידו קצרה מלשלם, והעניק עזרה למוסדות חינוך, תרומה להקמת מרפאה בבית החולים הדסה בירושלים, סייע בשחזור בית הכנסת אליהו הנביא מאלכסנדריה ומסירתו כתרומה לבית התפוצות ועוד.

המעורבות החברתית הענפה שלו במשך השנים ועד היום היא במידה לא מועטה מורשת מבית הוריו.

כאן ב"מולדתו" האמתית שבה גובשו ילדותו ובגרותו וכל חייו בנה לו משפחה אוהבת. אשתו וילדיו ונכדיו שיחיו ממשיכים את השרשרת ואת העשייה הרבה ואת התרומה לחברה והם פתוחים לכל פנייה בהקשבה וברצון.

הלוי מאיר יצחק

ביוגרפיה

ראש עיריית אילת. נולד ב-1953. בן לשושנה ושלמה. משפחתו עלתה לארץ מתימן והתיישבה בירושלים. ב-1979 עבר להתגורר באילת. עסק בחינוך. כיהן כמנהל "בית הנוער" ומנהל המחלקה לחינוך. ב-2003 נבחר לראש עיריית אילת.

וקנין בני

ביוגרפיה

בעבר ראש עיריית אשקלון. נולד ב-1950. משפחתו חיה במשך דורות במרקש שבמרוקו. עלה ממרוקו עם הוריו סוליקה ומאיר וקנין ושלושת אחיו בינואר 1956, כאשר היה בן חמש. הם התיישבו במעברה באשקלון. אביו, מאיר וקנין, בנה באותה תקופה את אחד מבתי הכנסת באשקלון. בעל תואר ראשון ושני בכלכלה ובמשפטים. כיהן כיו"ר החברה הכלכלית לאשקלון ובעוד תפקידים ציבוריים: 12 שנה כיהן כראש עיריית אשקלון, אחר כך כיהן כיו"ר חברת "פלאפון" ויו"ר "נתיבי תחבורה עירוניים". לאחר מכן נבחר שוב לראשות עיריית אשקלון ושימש בתפקיד חמש שנים נוספות. חתן פרס קפלן.

זמיר לבנה

ביוגרפיה

יו"ר התאחדות עולי מצרים בישראל ויו"ר מרכז הארגונים של יהודים יוצאי ארצות ערב והאסלאם. נולדה בקאהיר לאסתר וויקטור וידאל ב-1938, נצר לאחת השושלות הוותיקות בעיר. חיה עם משפחתה בעיר חלואן במצרים ועלתה לישראל כאשר הייתה בת 12. השתכנה במעברה עם הוריה וששת אחיה. זוכרת מקרה שהאווהל שישנו בו התעופף באמצע הלילה והם נשארו חשופים לגשם. מספרת כי ראתה כיצד הוריה עמלו והקריבו כדי להוציא אותם מהמעברה לחיי לימודים, עבודה ובניית הארץ. בוגרת החוג למנהל עסקים. כיהנה כעורכת ראשית של המגזין "נטע", תחקירנית ומפיקה של סרטי תדמית וסרטים דוקומנטריים קצרים.

כלת פרס ראש הממשלה לעידוד והעצמה של קהילות ישראל בארצות ערב ואיראן ל-2016 על ספרה "תור הזהב של יהודי מצרים בעת החדשה והאופציה היס-טיכונית לאיחוד בין עמי האזור" וזוכת פרס החינוך לשנת 2017. במשך כ-30 שנה שימשה נשיאת האגודה לידידות ישראל מצרים שהוקמה ב-1979.

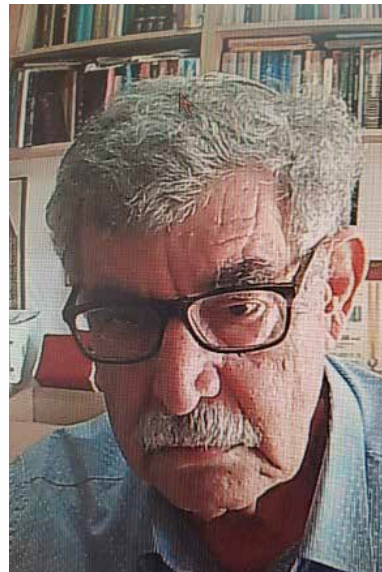
זרוק נילי

ביוגרפיה

אשתו ויד ימינו של רפאל זרוק ז"ל. פעילה בארגונים חברתיים. רפאל זרוק עלה לארץ מלוב ב-1951. איש רב פעלים ומעש בתחומי העלייה, החינוך והמורשת. שליח עלייה, חבר מועצת העיר, מחזיק תיק החינוך התורני, חזן וגבאי, מייסד קהילות, ניהל מכללה וכתב וערך ספרים. לזוג שמונה ילדים לתפארת – יוסף, יו"ר הארגון העולמי של יוצאי לוב, נסיה, ממשיכת דרכו החינוכית של האב וחברת הנהלה בארגון העולמי, אבי, בכיר בהגנת הסייבר, והצעיר ד"ר יששכר.

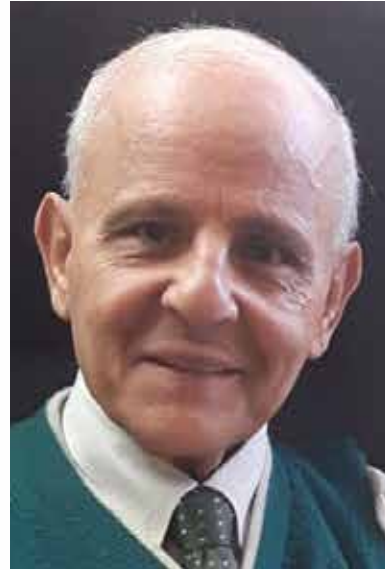
פרופ' חזן אפרים

ביוגרפיה

פרופסור אמריטוס בחוג לספרות עם ישראל באוניברסיטת בר-אילן, חבר האקדמיה ללשון העברית. נולד ב-1943 לסכירי (יששכר) ופורטונה חזן ז"ל בעיר גירביה שבתוניסיה. עלה לארץ עם הוריו ב-1952. הם השתכנו במעברה בפרדס-חנה. כיום מכהן כיו"ר עמותת אלגריבה לבניית בית הכנסת אלגריבה בירושלים. שימש דיקן הסטודנטים באוניברסיטת בר-אילן ולימד שנים רבות במכללות להכשרת מורים כמכללת דוד ילין ומכללת אפרתה. פועלו בחקר השירה העברית בארצות המזרח בכלל ובצפון אפריקה בפרט הביאה פריצת דרך. כמו כן, הוציא לאור מהדורות פיוטי משוררים וכתב מאמרים על לשון השירה.

עו"ד חזן עוזיאל

ביוגרפיה

סופר, עורך דין ונוטריון. נולד במרוקו ב-1945 בכפר תמזרשת שבאטלס הגבוה, לאחר מכן התגורר בקזבלנקה. עלה ארצה עם משפחתו ב-1955. הם השתכנו במעברת "חרובית" ובה קיבל את מדליון המעברה. התחנך במוסדות של עליית הנוער בקיבוץ רשפים. עסק שנים רבות בחינוך משלים ובעבודה עם חבורות רחוב ונוער שוליים. פעיל בארגונים ובגופים ציבוריים: היה חבר ועדת ערר וחבר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת. כיהן כחבר בית הדין לערעורים של משרד העבודה והרווחה, כיהן כחבר דירקטוריון בקרן שיקום, ושימש חבר הוועדה המקצועית של אגודת הסופרים העבריים. פרסם ספרים רבים, וספריו תורגמו לשפות זרות והוסרטו. זוכה פרס ספרותי לשנת היובל לעליות הנוער, חתן פרס היצירה על שם ראש הממשלה לוי אשכול לשנת תשנ"ח וחתן פרס תור הזהב לשנת 2018. מתגורר כיום בירושלים.

עו"ד חימי אבי

ביוגרפיה

נשיא לשכת עורכי הדין. נולד ב-1959. הוריו מרים ויעקב וחמשת אחיו עלו לארץ מהעיירה וזאן שבמרוקו ב-1956 והתיישבו בקריית-שמונה. הוא ואח נוסף נולדו בארץ. בילדותו למד בפנימייה הצבאית שליד בית הספר הריאלי העברי בחיפה. סיים את שירותו הצבאי בדרגת סרן ולמד משפטים באוניברסיטת תל-אביב. עורך דין במקצועו, עוסק במשפט הפלילי ובעל משרד עצמאי, משרד עורכי הדין אבי חימי, אחד המשרדים המובילים בתחום. ייצג אישים רבים במסגרת תפקידו. משמש היו"ר המשותף של הפורום הפלילי הארצי של לשכת עורכי הדין, מכהן כיו"ר הוועדה המייעצת לשר הפנים לענייני פליטים, מרצה במכללה האקדמית נתניה, ומכהן כיו"ר עמותת "עתיד לצעירים" – המנהלת מאבק נגד השימוש בסמים, אלכוהול ו אלימות בקרב בני נוער במגזרים היהודי, הערבי והבדואי.

חכם אורה

ביוגרפיה

בעבר ראש המועצה האזורית רמת-אפעל. בת לנעים וג'וליט צ'קרצי.
נולדה בעיראק ועלתה לארץ ב-1951 והשתכנה בעיר באר-שבע. רואת חשבון
בהשכלתה. כיום יו"ר פורום בחינוך הציבורי למען שוויון הזדמנויות. במסגרת
תפקידה פעלה לקידום הענקת תואר אקדמי במכללות. כיהנה גם כמזכירת
מועצת פועלי אור-יהודה. פעילה שנים רבות בתחום החינוך.

פרופ' יוספי חיים

ביוגרפיה

מנהל המערך הקרדיולוגי במרכז הרפואי "ברזילי" באשקלון. נולד ב-1960. הוריו אליהו ואהובה עלו לארץ מאיראן מהעיר כורמשאר ב-1950 והשתכנו במעברה בבית-שאן. משם עברו ב-1953 למושב רוגלית בעמק האלה. ב-1964 עבר עם משפחתו לאשקלון וגדל בשכונת גבעת ציון בעיר. למד רפואה בבית הספר לרפואה באוניברסיטת בן-גוריון שבנגב, שם התקדם עד לדרגת פרופסור מן המניין לקרדיולוגיה, כשהוא משמש חבר בוועדה האקדמית העליונה באוניברסיטת בן-גוריון.

כיהן כיו"ר החוג לאפידמיולוגיה ומניעה קרדיו-וסקולרית באיגוד הקרדיולוגי בישראל. מוביל בארץ ובעולם את נושא אקו תלת-ממד לאבחון מחלות לב. ב-2016 זכה בפרס מלצר על תרומה מיוחדת בתחום הקרדיולוגיה בישראל וב-2017 נכנס לרשימה היוקרתית של מגזין פורבס בקטגוריית "הרופאים הטובים לשנת 2017".

ד"ר ינאי טוני

ביוגרפיה

ילידת 1950. עלתה לישראל עם הוריה ואחיה מטריפולי בלוב למעברה בראש פינה ובהמשך למעברה בחצור הגלילית. אביה מראשי ההגנה בלוב, הקים מחנות אימונים, הציל והבריא יהודים מטריפולי דרך טוניס לישראל. בהגיעם לישראל עבד עם רשויות הבטחון ונפטר בהיותו בן 52 ממחלה קשה. טוני שימשה לתשעת אחיה כהורה נוסף, להם ולילדי המעברה. חרץ כל הקשיים יצאה טוני לעבוד על מנת לממן את לימודיה והשתלבה בסמינר מזרחי. בסמינר אימצה ילדה בעלת תסמונת דאון מנתיבות ושימשה לה חונכת ותומכת לכל אורך שנות לימודיה. עם נישואיה עברו להתגורר בעיר יבנה והחלה לעבוד כגננת, בשכונת המצוקה "שכונה ג'". יזמה את פתיחת הגן בשבתות על מנת להקל על קשיי הילדים בסוף השבוע. מונתה למדריכה פדגוגית בעיירה יבנה, מנהלת מרכז "מילוא" שמטרתו היתה להנגיש לאוכלוסיות המוחלשות לימודי אומנות, מוזיקה ספרות ותיאטרון במשך 18 שנים. הפכה למדריכה מחוזית ובהמשך למפקחת ארצית על גני הילדים בהרצליה ורשמת השרוך ולאחר מכן בחולון ובתל אביב. עד היום מתנדבת במתן הרצאות לתושבי העיר יבנה, בייעות ובסיוע להורים בניין ילדיהם המתקשים מול מערכות החינוך.

בעלת דוקטורט מאוניברסיטת קייפטאון בנושא "השפעות אגדות חז"ל על ילדים" וכיום משמשת כמרצה מובילה ומלווה סטאז ואקדמיה במכללת גבעת וושינגטון. חייה עד היום בעיר יבנה עם בעלה, מר מרדכי ינאי, ולהם שמונה ילדים.

ינאי מרדכי

ביוגרפיה

נולד בשנת 1943 בעיירה זרזיס בחצי העאי ג'רבה בתוניס. עלה לארץ עם משפחתו בשנת 1951. המשפחה התיישבה ב"כפר יבנה" לימים עיירת הפיתוח יבנה ובהמשך העיר יבנה. הוריו היו קשיי יום.

בתחילת דרכו עבד כמורה ומחנך, בהמשך התמנה למנהל חטיבת הביניים הדתית בעיר, בית הספר "שאול" וכיהן בתפקידו במשך 25 שנה. במהלך כהונתו כמנהל בית הספר, הוביל מהלכים חשובים וחדשניים בבית הספר, טיפח יחס פרטני לכל תלמיד ותלמיד ויצר שיטות לימוד חדשות ועדכניות. תפיסת עולמו המקצועית הייתה שלכל תלמיד העולם האישי שלו, ויש לתת לו את היחס הנאות ואת הכבוד הראוי. ככל שהעיר יבנה התקדמה והגיעו אליה אוכלוסיות חדשות וחזקות, הבין כי יש לבחון לעומק את העובדה שהאוכלוסייה הפכה מגוונת, כמו התלמידים בכיתות, ושקד על שיטות לימוד חדשניות אשר יעלו את הכיתה ההטרוגנית על דרך המלך, ושעליה יפסע כל תלמיד מכוח יכולותיו האישיות והייחודיות. על הובלת מהלכים חדשניים אלו בתפיסה פורצת דרך ותוך שקידה ודאגה עמוקה למיצוי היכולות של כלל תלמידי הכיתה, הגיע בית הספר להישגים רבי משמעות ולזכייה חשובה בפרס החינוך הארצי של "שיטות למידה בכתות הטרוגניות".

פתח את שערי בית הספר בשעות אחר הצהריים לפרויקט של לימודי ערב להורים, ושימש גם כמנהל בית ספר להורי התלמידים. ההורים למדו קרוא וכתוב, שיעורי חשבון ועברית, השכילו והתקדמו. חיי בעיר יבנה עם טוני אשתו ולהם שמונה ילדים.

השר והח"כ לשעבר כבל איתן

ביוגרפיה

שר לשעבר ויו"ר ועדת הכלכלה. נולד ב-1959 בראש-העין. הוריו עלו לארץ מתימן ממחוז בלאד אנס. אמו שושנה כבל תבלי"א עלתה לארץ מהכפר עתיין ואביו, אבשלום כבל ז"ל, עלה ארצה מכפר סמוך שנקרא אחלל. בתימן הייתה משפחתו של אביו משפחה אמידה ואף רכשה שטח בקושאן בשותפות עם משפחה ערבית בשם אלווחיישי.

הוריו עלו לארץ עם רוב המשפחה במבצע "על כנפי נשרים" ("מרבד הקסמים") ב-1949. הם עלו למטוס בחאשד לאחר מסע רגלי ארוך ומפרך שגבה את חייהם של רבים. כיהן כחבר כנסת מהכנסת ה-14 ועד ה-20 ומילא תפקידים מרובים ומגוונים בכל אחת מהן בוועדות הכנסת ובשדולות. כיהן כשר בלי תיק הממונה על רשות השידור (התפטר מהממשלה לאחר מלחמת לבנון השנייה) וכן כיו"ר השדולה למען חיילי מילואים. כמו כן כיהן כיו"ר סיעת העבודה בכנסת וכמזכ"ל המפלגה. כיום איש עסקים פרטי וחבר בדירקטוריונים.

השר והח"כ כהן אלי

ביוגרפיה

השר לענייני מודיעין וחבר כנסת. נולד ב-1972 בשכונת תל גיבורים בחולון. רואה חשבון במקצועו, מרצה באוניברסיטת תל-אביב ורב-סרן (במיל'). חבר הקבינט המדיני-ביטחוני, כיהן כשר הכלכלה והתעשייה, יו"ר ועדת הרפורמות ומשנה למנכ"ל הכשרת יישוב. שימש דירקטור בחברות שונות וכיהן במגוון תפקידים בכירים במגזר העסקי והאקדמי. שימש ראש תחום תאגידים במעלות S&P והרצה באוניברסיטת תל-אביב.

בתפקידו כשר הכלכלה והתעשייה הוא שם דגש על חיזוק התעסוקה בפריפריה והשיק את תוכנית הדגל, לצד הרשות לחדשנות, להקמת מרכזי פיתוח של חברות היי-טק בפריפריה.

השר ח"כ כהן יצחק

ביוגרפיה

שר השיכון והבינוי לשעבר וחבר כנסת מכהן. נולד באשקלון ב-1951, אב לעשרה ילדים. הוריו, חיים ומנטינה כהן, הם ילידי טריפולי. הוריו עלו מלוב ב-1949 והשתכנו באשקלון. כיהן כשר במשרד האוצר, כשר הדתות, כסגן שר האוצר וכיו"ר ועדת האתיקה. כיהן גם כחבר בוועדות כדוגמת ועדת הכספים והוועדה המשותפת לתקציב הביטחון. קיבל את אות אביר איכות השלטון.

השרה כהן מירב

ביוגרפיה

השרה לשוויון חברתי. נולדה בירושלים ב-1983 לסעדיה וסולנג' (לבית פוני). שני הוריה עלו ארצה ממרוקו. פעילה חברתית. כיהנה כדוברת הכלכלית-חברתית במשרד ראש הממשלה, כמנכ"לית ארגון "אמון הציבור" וכחברת מועצת עיריית ירושלים והיא ממייסדי תנועת "התעוררות בירושלים".

השר והח"כ לשעבר כהן רן

ביוגרפיה

בעבר חבר כנסת ושר התעשייה והמסחר. נולד ב-1938 בבגדאד שבעיראק למשפחה מסורתית ציונית. הוריו, יצחק וחתון כהן, היו פעילים במחתרת הציונית. עלה לארץ לבדו ב-1950 דרך איראן והתיישב במעברת "שער עלייה" בחיפה. כיום חבר קיבוץ גן שמואל. בעל קריירה פוליטית ענפה. כיהן כשר התעשייה והמסחר, כסגן שר הבינוי והשיכון וכיו"ר מכון התקנים הישראלי. מחבר הספר הביבליוגרפי "סעיד". אלוף משנה במיל'.

ח"כ כץ אופיר

ביוגרפיה

נבחר לכנסת ה-21 מטעם מפלגת הליכוד כנציג מחוז הגליל והעמקים. נולד בעפולה ב-1980. סבו ג'מיל וסבתו צ'חלה עלו מעיראק ב-1951 - סבו ממוסול וסבתו מצ'חלה - והשתכנו במעברה בעפולה. סבו עבד בסלילת כבישים ובשדות הכותנה וסבתו בשדות הכותנה. לאחר חמש שנים במעברה עברו לשיכון פועלים בעפולה, ושם סבתו גרה עד היום. סביו מצד אביו, סימון וכרמלה כץ, עלו לארץ מרומניה.

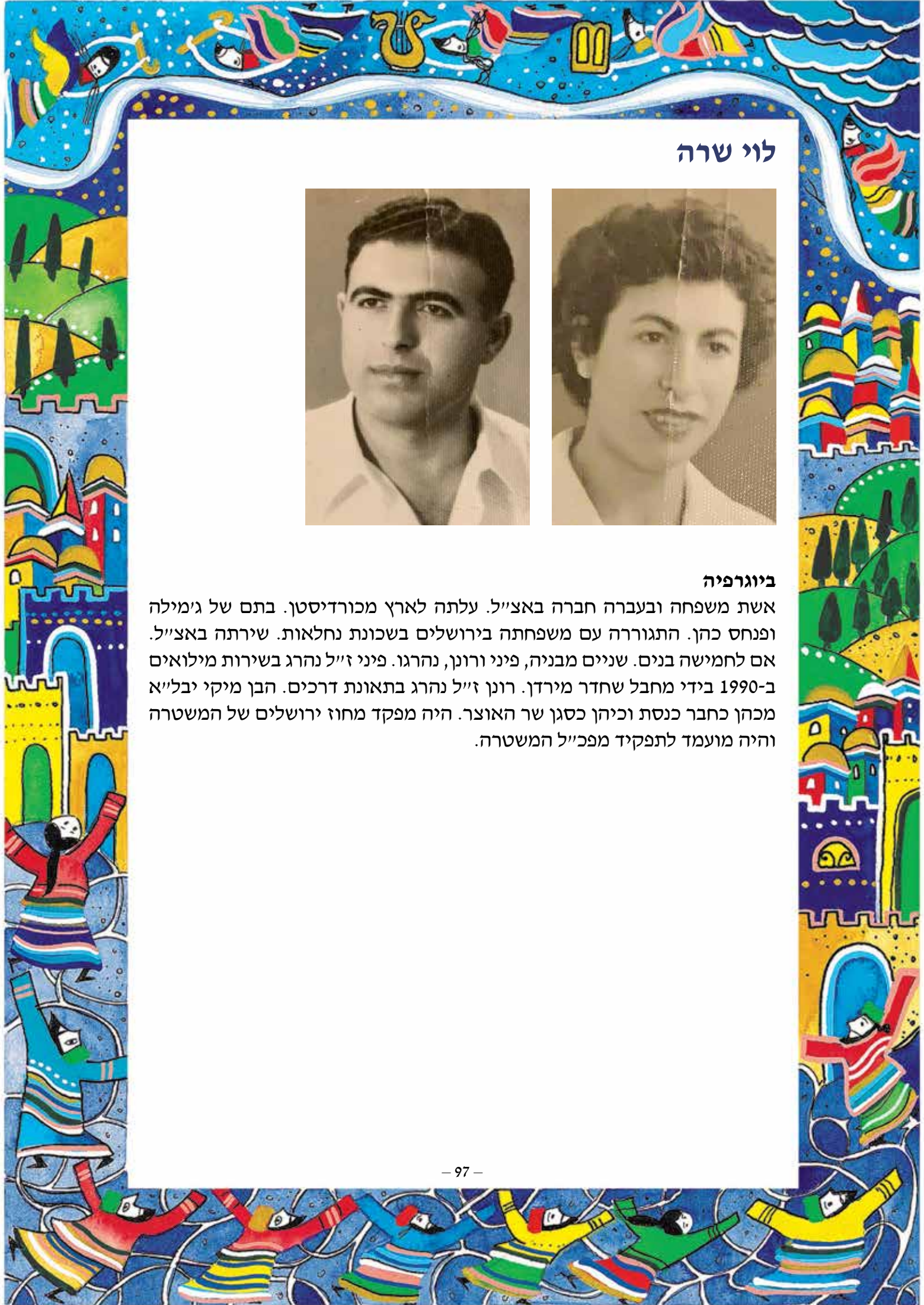
עם בחירתו לכנסת החל לעסוק בנושא צמצום פערים במתן שירותים בין הפריפריה למרכז. בין הצעות החוק שהגיש, הצעת חוק לקביעת יום זיכרון לפרהוד. כיהן בתפקידים מגוונים - יועץ לשרת התרבות והספורט לימור לבנת, ראש המטה העירוני של שר הפנים גלעד ארדן ויועץ וראש המטה של השר לביטחון הפנים גלעד ארדן.

כשריאל בני

ביוגרפיה

ראש עיריית מעלה אדומים. בנם של שרה ומאיר כשריאל. נולד באיראן ב-1951 ועלה ארצה עם משפחתו באותה שנה. הם התיישבו באשקלון. החל מ-1992 מכהן כראש עיריית מעלה-אדומים, שהפכה למפעל חיו. כיום יו"ר סיעת הליכוד במרכז השלטון המקומי. בעברו כיהן כמנכ"ל חברת אפרידר לבינוי ופיתוח וכיו"ר מועצת יש"ע.

לוי שרה

ביוגרפיה

אשת משפחה ובעברה חברה באצ"ל. עלתה לארץ מכורדיסטן. בתם של ג'מילה ופנחס כהן. התגוררה עם משפחתה בירושלים בשכונת נחלאות. שירתה באצ"ל. אם לחמישה בנים. שניים מבניה, פיני ורון, נהרגו. פיני ז"ל נהרג בשירות מילואים ב-1990 בידי מחבל שחדר מירדן. רון ז"ל נהרג בתאונת דרכים. הבן מיקי יבל"א מכהן כחבר כנסת וכיהן כסגן שר האוצר. היה מפקד מחוז ירושלים של המשטרה והיה מועמד לתפקיד מפכ"ל המשטרה.

ח"כ לשעבר לנקרי יהודה

ביוגרפיה

בעבר ראש המועצה המקומית שלומי, חבר כנסת ושגריר. נולד ב-1945 בעיר בוז'עד שבמרוקו לרחמה ועמרם לנקרי ועלה לארץ ב-1965. דוקטור לספרות צרפתית. החל את הקריירה המקצועית בתפקידים ציבוריים מטעם הסוכנות היהודית. מילא תפקידים ציבוריים רבים ומגוונים ובהם שגריר באו"ם ובצרפת, חבר כנסת בכנסת ה-14 וראש המועצה המקומית שלומי. בהיותו חבר כנסת כיהן כיו"ר ועדת האתיקה, סגן יו"ר הכנסת, חבר בוועדת החוץ והביטחון ובוועדת החינוך והספורט. בעברו מונה לנציג ליחסים בין-לאומיים של ארגון כ"ח (כל ישראל חברים), וכיהן כיו"ר הדירקטוריון של חברת החדשות של ערוץ 2. כיום מכהן כיו"ר מועצת הפדרציה העולמית של יהדות מרוקו.

ח"כ לשעבר ד"ר לסרי יחיאל

ביוגרפיה

בעבר חבר כנסת וכיום ראש עיריית אשדוד. נולד במרוקו ב-1957 למאיר וזהרי לסרי. עלה לישראל עם משפחתו ב-1963. משפחתו התיישבה באשדוד ושם הוא מתגורר עד היום. שירת בצה"ל כרופא קצין בגדוד הנדסה קרבית ובחיל הים, בין השאר שימש רופא ראשי בחיל. לאחר שחרורו בדרגת סגן-אלוף, התמנה לסגן מנהל המחלקה הפנימית של בית החולים קפלן. התמחה בטיפול באיידס ושימש מנהל בפועל של מכון האיידס בבית החולים. ב-1994 יזם את הקמת התזמורת האנדלוסית הישראלית אשדוד ועמד בראשה. כיהן כחבר מועצת העיר אשדוד והחל מ-2008 מכהן כראש עיריית אשדוד.

רב-אלוף (מיל'), ח"כ והשר לשעבר מופז שאול

ביוגרפיה

בעבר רמטכ"ל, חבר כנסת בכנסות 17-19, שר הביטחון לשעבר. נולד בטהראן ב-1948 לאליהו ומירה, שמקורם בעיר אספהאן. עלה ארצה עם משפחתו ב-1957. המשפחה השתכנה באילת. למד כלכלה באוניברסיטת בר אילן. במשך כ-40 שנה שירת בתפקידים שונים ומגוונים ביחידות צה"ל כדוגמת מפקד סיירת צנחנים, סגן מפקד סיירת מטכ"ל, מפקד גדוד 202 של הצנחנים ומפקד פיקוד דרום, עד שמונה להיות הרמטכ"ל ה-16 של צה"ל. אחר כך כיהן כשר הביטחון וכשר התחבורה בממשלות ישראל, כחבר כנסת, כמשנה וכסגן לראש ממשלת ישראל. כיום מתגורר עם משפחתו בכוכב-יאיר.

מסלאוי שלמה

ביוגרפיה

פעיל חברתי. נולד ב-1955. הורי אביו, כדורי וגורג'יה, עלו לארץ מבגדאד שבעיראק. הורי אמו, נרגיס חנוכה, עלו לארץ מארביל שבכורדיסטאן. הוריו התיישבו במעברה בשכונת הארגזים בתל-אביב. משמש יו"ר ועד התושבים בשכונת התקווה ויו"ר ועד שכונות דרום תל-אביב ומכהן כחבר מועצת עיריית תל-אביב יפו החל מ-1993. ממנהיגי המאבק של התושבים הוותיקים בדרום תל-אביב והפריפריה בהסתננות בלתי חוקית. מכהן כיום גם כממלא מקום יו"ר ההסתדרות מרחב תל-אביב וחבר הנהלה של המכון היהודי-ערבי. במועצת העיר חבר בוועדות כדוגמת ועדת הרווחה וועדת המשנה לתכנון ולבנייה וחבר בוועדה לענייני יפו. קיבל את אות המופת לאנשי ציבור הפועלים לקידום הרווחה בחברה הישראלית.

ח"כ מרגי יעקב

ביוגרפיה

חבר כנסת ויו"ר ועדת הכלכלה של הכנסת. נולד ב-1960 ברבאט, מרוקו, למאיר ז"ל ואליס מרגי תבל"א. עלה ארצה עם משפחתו ב-1962 במסגרת מבצע "יכין". המשפחה השתכנה במעברת חצרים בבאר-שבע. כיום גר במושב שדה צבי. כיהן כיו"ר המועצה הדתית בבאר-שבע, כיו"ר ועדת החינוך, התרבות והספורט בכנסת ה-20 וכשר לשירותי דת בממשלת ישראל ה-32. כיהן גם כחבר בוועדה לענייני ביקורת המדינה, חבר בוועדת העבודה, הרווחה והבריאות, חבר בוועדה המיוחדת לזכויות הילד וכחבר בוועדות נוספות. כן כיהן כיו"ר השדולה למניעת אובדנות, והיה חבר בשדולה המזרחית, בשדולה למען ילדים ובני נוער בסיכון ובשדולות נוספות. זכה באות הפרלמנטר המצטיין מטעם המכון הישראלי לדמוקרטיה.

סומק רוני

ביוגרפיה

משורר, סופר ואמן ישראלי. נולד ב-1951 בבגדאד שבעיראק ועלה ארצה ב-1953. בארבע שנותיו הראשונות בארץ גר עם הוריו אבנר (עבדאללה) ודייזי סומך במעברת חולון-בת-ים. אחר כך עברה המשפחה לשכונת נווה משכן בתל-אביב, שכונה למפוני המעברות. אביו אבנר סומך ז"ל עבד במשרד האוצר ואמו עסקה בתפירה. על ימיו במעברה כתב רוני סומק את השיר "קו העוני":

פָּאָלוּ אֶפְשָׁר לְמַתַּח קו וְלוֹמַר: מִתְחַתִּיו הָעֲנִי.
הִנֵּה הַלָּחֶם שֶׁבִצְבָּעֵי אֶפּוֹר זֹלִים נִהְיָ שָׁחַר
וְהַזִּיתִים בְּצִלְחַת קֶטְנָה עַל מִפֶּת הַשְּׁלָחוֹ.
בְּאוֹר, עֲפוּ יוֹנִים בְּמִטָּס הַצִּדְעָה
לְצִלְלֵי הַפַּעֲמוֹן שֶׁבִּיד מוֹכֵר הַנֶּפֶט בְּעִנְיָה הָאֲדָמָה,
וְהִזָּה גַם קוֹל הַנְּחִיתָה שֶׁל מְגִפֵּי הַגּוֹמִי בְּאֲדָמָה הַבְּצִית.
הִיִּיתִי יֶלֶד, בְּבִית שֶׁקָּרְאוּ לוֹ צְרִיף,
בְּשִׁכּוּנָה שֶׁאֲמָרוּ עָלֶיהָ מַעְבְּרָה.
הִקּוּ הַיָּחִיד שֶׁרְאִיתִי הִזָּה קוֹ הָאֶפֶק
וּמִתְחַתִּיו הַכָּל נִרְאָה עָנִי.
(מתוך "גן עדן לאורז", זמורה ביתן)

כבוד השופט אדמונד לוי הקריא את השיר בבית המשפט העליון בדיון על "כבוד האדם וחירותו". הוא גם שימש שיר הנושא של סדרת הטלוויזיה "מעברות" ששודרה לפני כשנה בערוץ הראשון.

רוני סומק למד רישום במכון אבני וספרות ופילוסופיה יהודית באוניברסיטת תל-אביב. היה מדריך חבורות רחוב ובשנים האחרונות הוא מלמד שירה במכללה האקדמית יפו-תל-אביב ומנחה כיתות אמן לשירה. פרסם 13 ספרי שירה, האחרון שבהם עד כה הוא "כל כך הרבה אלוהים". כמו כן פרסם שני ספרי ילדים ("כפתור הצחוק" ו"הקוף שלוף והקוף בלוף") עם שירלי סומק. שיריו תורגמו ל-43 שפות ופורסמו בספרים רבים. על שירתו זכה בין השאר בפרס ראש הממשלה, בפרס יהודה עמיחי לשירה, בפרס מפעל חיים ע"ש אריק איינשטיין וכן בפרסים רמי מעלה ובעיטורים רבים בארץ וברחבי העולם.

פרופ' סעדון חיים

ביוגרפיה

דיקן הלימודים האקדמיים באוניברסיטה הפתוחה ומנהל מרכז התיעוד והמחקר על יהודי צפון אפריקה במלחמת העולם השנייה ביד בן צבי. אביו יעקב, יליד תוניסיה, עלה לארץ באופן בלתי לגאלי ב-1948, נלחם במלחמת העצמאות ולאחר המלחמה ייסד את מושב גילת. היה מזכיר המושב עד יציאתו לשליחות עלייה בתוניסיה ב-1954. ב-1958 עבר לקריית-גת ופעל לצדו של לובה אליאב. האם, איווט סעדון, ילידת תוניסיה, עלתה לארץ ב-1951. הייתה פעילת ציבור וכיהנה כמנהלת האגף למעונות יום ולמעמד האישה במשרד העבודה.

עובדיה ירדנה

ביוגרפיה

אשת עסקים. נולדה במרוקו ב-1949. עלתה ארצה עם הוריה לדימונה ב-1956. החלה את דרכה כקופאית בדימונה, לאחר מכן הייתה בעלת סופרמרקט בפתח-תקווה, אחר כך החלה למכור מכשור רפואי במרוקו והכירה את נשיא גיניאה המשוונית, מר תיאודורו אוביאנג. הפכה לאשת עסקים מצליחה בזכות קשריה עמו. הקימה בגיניאה המשוונית חמישה בתי חולים ושלושה נוספים נמצאים בתהליך הקמה. אחראית לעסקאות בין-לאומיות נוספות שהרחיבו את עסקיה. כיום משמשת קונסול של כבוד בגיניאה המשוונית. מתגוררת בסביון, אם לחמישה ילדים. בנה הוא הסופר קובי עובדיה, שלוש מבנותיה עובדות בחברה של אמם ובתה הרביעית עוסקת בהוראה.

פרופ' ענבר אפרים

ביוגרפיה

פרופסור באוניברסיטת בר-אילן במחלקה למדע המדינה, נשיא מכון ירושלים לאסטרטגיה ולביטחון (JISS). נולד ברומניה ב-1947 לקלרה ושלמה ברנשטיין. ב-1958 עלה לארץ עם משפחתו. הם התישבו בטבריה. במשך השנים עסק במחקר וכיהן בתפקידים מרכזיים בגופים בין-לאומיים, כגון מנהל מייסד של מרכז בגין-סאדאת למחקרים אסטרטגיים, נשיא האגודה הישראלית ליחסים בין-לאומיים, חבר בוועדה הפוליטית-אסטרטגית במועצה לתכנון לאומי, יו"ר הוועדה לתוכנית הוראת הביטחון הלאומי במשרד החינוך וחבר בוועדה האקדמית של מחלקת ההיסטוריה בצה"ל. מומחה לנושא תפיסת הביטחון של ישראל, דעת הקהל הישראלית, יחסי ישראל והפלסטינים ויחסי תורכיה-ישראל.

עצמון שמואל

ביוגרפיה

שחקן תיאטרון ובמאי, ממייסדי היידישפיל. נולד בפולין ב-1929. בנם של פרידה ויצחק עצמון (וירצר). ניצול השואה. עלה לארץ ב-1948 במסגרת התנדבות לגח"ל (גיוס חוץ לארץ) ולחם במלחמת העצמאות. היה שחקן תיאטרון הבימה ומילא תפקידים רבים בתיאטרון. פועל רבות לשימור התרבות היידית. הקים את תיאטרון יידישפיל ב-1987.

פוליקר יהודה

ביוגרפיה

מהזמרים והיוצרים הפופולריים והחשובים בישראל. חוגג השנה 70. נולד בדצמבר 1950 בקריית-חיים לזוג הורים יוצאי סלוניקי, שניהם ניצולי השואה. האב היה ספר צבאי בבסיס חיל הים שבנמל חיפה, האם הייתה עובדת ניקיון במעבדת קופת חולים בקריית-חיים המזרחית. יוצר במגוון סגנונות ונושאים הקשורים לחברה הישראלית, מבצע, כותב ומלחין שלל שירים ולהיטים לעצמו ולאמנים אחרים. ב-2012 זכה בפרס מפעל חיים של אקו"ם. חבר השופטים נימק את הבחירה בפוליקר במילים: "השאיפה לשלמות מוקפדת והמאבק העיקש לאיכות גבוהה נגישה לכל שומע".

ב-2018 נבחר להשיא משואה בערב יום העצמאות ה-71 למדינת ישראל. בנאום

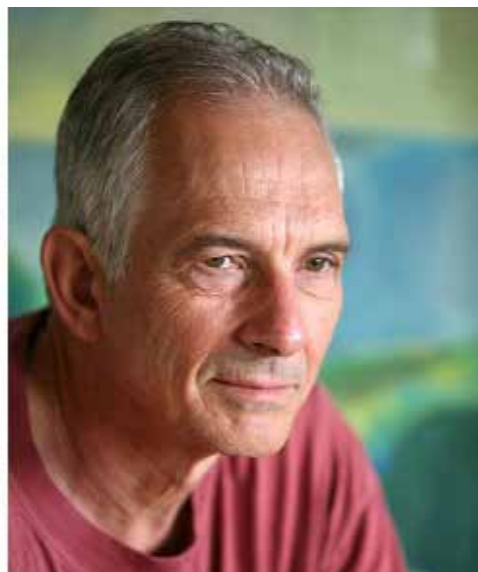

המרגש של הדלקת המשואה, שב והבליט שלושה מהמוטיבים המרכזיים בדמותו וביצירתו: היותו בן הדור השני לשואה; השילוב שיצר בין תרבות ים-תיכונית למערבית; והיותו חבר הקהילה הלהט"בית.

"אני, יהודה פוליקר, בן שרה ויעקב (ז'אקו) ז"ל, משיא משואה זו לכבוד הדור שלי, דור הילדים של אחרי המלחמה, שספגו ללב הקטן שלהם את כל האהבה, את כל הדאגה, את כל הפחד ואת כל הכאב של אבא ואמא; לכבוד כל האנשים הנפלאים, שמביאים צלילים וזיכרונות ממקומות אחרים ורחוקים ויוצרים כאן מוזיקה חדשה, מוזיקה ישראלית; לכבוד קבלת האחר והשונה; לכבוד הזכות של כולנו להיות מי שאנחנו – ולתפארת מדינת ישראל!"

פוליקר שינה את פני המוזיקה בישראל כמעט יותר מכל יוצר אחר. הוא חולל בה שינויים של ממש. הטביע חותם שלא נמדד בלהיט זה או אחר. החל ב"בנזין" (1982) - כשהביא עם חבריו ללהקה את זעקת הפרוורים לעיר הגדולה, המשך ב"עיניים שלי" (1985) - כשהיה הראשון לחבר בין השורשים לרוק'נרול, בין מזרח למערב, והביא את המוזיקה היוונית שנחשבה "נחותה" עד אז ופרצה פתאום להיכל התרבות, וכלה ב"אפר ואבק" (1988) - הפעם הראשונה שמישהו סיפר את סיפורם של בני הדור השני לשואה, הפעם הראשונה שהמושג הזה הוזכר וצוין בתודעה הישראלית.

קובנר מיכאל

ביוגרפיה

צייר. נולד ב-1948. בנו של אבא קובנר - משורר, הוגה דעות, ממנהיגי תנועות הנוער שקראו למרד ולעלייה לארץ, פרטיזן ולוחם בנאצים - ושל ויטקה קובנר, פרטיזנית ופסיכולוגית. הוריו עלו לארץ מפולין ב-1946. שירת בסיירת מטכ"ל ולימים למד ציור בניו יורק. הציג את יצירותיו בגלריות ובמוזיאונים רבים, בהם מוזיאון תל-אביב לאמנות, מוזיאון ישראל, המוזיאון היהודי בניו יורק, גלריית בינט בתל-אביב, המוזיאון לאמנות ישראלית ברמת-גן וגלריית האוניברסיטה בבאר-שבע. מתגורר בירושלים.

ראם שלמה

ביוגרפיה

חקלאי. פעיל ציבור. נולד בקזבלנקה שבמרוקו. בנם של דוד יעקב ופרלה רואימי ראם. עלה ארצה עם משפחתו ב-1955. המשפחה השתכנה במעברת קסטינה, שהיא היום קריית-מלאכי. היה ממקימי "די-זהב", ועל כך כתב את ספרו "די-זהב" ב-2019. מתגורר במושב יד נתן.

עו"ד רביבו יאיר

ביוגרפיה

ראש עיריית לוד. נולד ב-1975 בלוד. הוריו, אסתר ויעקב רביבו, עלו לארץ ממרוקו. היה מנכ"ל עיריית לוד, מנכ"ל וגזבר המועצה האזורית ירוחם ויו"ר אגודת הסטודנטים.

רוזנר נתן

ביוגרפיה

כיהן כנשיא לשכת יועצי המס בישראל. בנם של אליהו ומלכה ז"ל אשר עלו לארץ מקלוז' שברומניה בשנת 1950, תחילה לבנימינה ובהמשך לפרדס חנה. כיום מתגורר בירושלים.

משנת 1977 משמש כיועץ מס במקצועו וכיום הוא בעל משרד פרטי בנושא. לאורך השנים כיהן בתפקידים מגוונים במוסדות הנבחרים של לשכת יועצי המס כדוגמת: יו"ר מרחב ירושלים, חבר הנהלה בלשכה הארצית וממלא מקום נשיא הלשכה הארצית. בעברו כיהן כגזבר בית"ר ירושלים בעת שעו"ד רובי ריבלין לימים נשיא המדינה כיהן כיו"ר.

ח"כ ד"ר שאשא-ביטון יפעת

ביוגרפיה

חברת כנסת ויו"ר ועדת הקורונה בכנסת. נולדה ב-1973. אמה רחל עלתה לישראל ב-1954 כשהייתה בת שלוש, ואביה, משה דוד, יליד חיפה. סבה מצד אביה ברח לארץ מבגדאד שבעיראק. הוריה השתכנו בקריית-שמונה. כיום מתגוררת עם משפחתה בזיכרון-יעקב. בעלת תואר דוקטור לחינוך של אוניברסיטת חיפה. כיהנה כשרת הבינוי השיכון, כיו"ר הוועדה לזכויות הילד בכנסת ה-20 וכסגנית ראש עיריית קריית-שמונה. הייתה אשת חינוך וכיהנה כסגנית נשיא מכללת "אוהל" בקצרין. כיום חברת דירקטוריון במכללה הטכנולוגית תל-חי ובחברה למתנ"סים של קריית-שמונה.

השר וח"כ לשעבר שחל משה

ביוגרפיה

בעבר חבר כנסת, השר לביטחון הפנים, שר האנרגיה ושר התקשורת. עורך דין. נולד ב-1934 בבגדאד שבעיראק לדוד וחביבה פתל. עלה לארץ ב-1950. תחילה השתכן במעברה באשקלון ואחר כך התיישב בחיפה. למד כלכלה ומדעי המדינה וכן משפטים באוניברסיטת תל-אביב והוסמך לעורך דין. היה מעורב בטיפול באירועי ואדי סאליב בחיפה (1958). היה חבר במועצת פועלי חיפה. כיהן בכנסת 27 שנים, החל מ-1971. בשנים אלו כיהן בממשלה ומילא תפקיד של סגן יו"ר הכנסת. ב-1996, לאחר פרישתו מהכנסת, חזר לעיסוקו כעורך דין והוא מייצג חברות וארגונים גדולים.

שחרור ציפי

ביוגרפיה

משוררת וסופרת, תסריטאית ועורכת ישראלית. נולדה ב-1953 ברמלה למאיר ושולמית בן יאיר. הוריה עלו ארצה ממרוקו ב-1949. זוכת פרס ראש הממשלה, פרס אקו"ם ופרס קוגל ובעלת תעודת הוקרה מטעם "קרן נחמה ומיכל פוחצ'בסקי" על פועלה לקידום הספרות העברית. תמכה ביציאתם לאור של ספרים מובחרים ליוצרים מגוונים, כדי לקדם יצירה אצל צעירים ומבוגרים. הוציאה לאור עשרות ספרים ובהם ספרי שירה, ספרי ילדים ונוער, ספרי פרוזה ורומן למבוגרים. ספריה תורגמו לשלל שפות ובהן ערבית, אנגלית וצרפתית. כיום מתגוררת בתל-אביב.

ח"כ שטרית קטי

ביוגרפיה

חברת כנסת. בין השאר חברה בוועדת הכספים ובוועדת הקורונה ויושבת ראש ועדת המשנה לנערות בסיכון. נולדה ב-1960 בקזבלנקה שבמרוקו לג'וזט ורפאל פרץ. ב-1962, כשהייתה בת שנה וחצי, עלתה לישראל עם הוריה ואחותה. הם השתכנו במעברה בלוד. אחר כך עברו לבית-שמש. אביה היה פעיל ציבור. שימשה סמנכ"לית פיתוח עסקי בקרן הון סיכון BRM, הייתה מרצה במוסדות להשכלה גבוהה ושימשה ראש מטה לשר התחבורה ולשר החינוך.

ח"כ שי-וזאן הילה

ביוגרפיה

חברת כנסת. נולדה ב-1980 בבת-ים לאלכס ומלכה שי (שואשו), יוצאי לוב האיטלקית. אביה מטריפולי ואמה ילידת בנגאזי, ניצולת מחנה ג'אדו. הוריה עלו ארצה ב-1950. חברה, בין היתר, בוועדת הכספים ובוועדת הקורונה ויושבת ראש השדולה לצרכנות הוגנת. הייתה עיתונאית ואשת יחסי ציבור. שימשה כתבת ומגישה בתוכניות "צינור לילה" ו"העולם הבוקר" של ערוץ 2. כאשר נכנסה לחיים הפוליטיים ניהלה את מטה הבחירות של נפתלי בנט. ב-2017 הקימה את התנועה לשוויון הזדמנויות לנשים ולגברים "שווים שונים".

שריקי יוסף

ביוגרפיה

מנהיג עובדים, יקיר העיר נתיבות בתחום הפעילות הציבורית. נולד ב-1950 במרוקו ועלה עם משפחתו לארץ ב-1956. המשפחה התיישבה בנתיבות. כיהן כמזכיר מועצת הפועלים והצעיד את העובדים להישגים ארגוניים מרשימים. היה מנהל לשכת ראש הממשלה בדרום וטיפל בעניינם של הרשויות בנגב ושל גופים ציבוריים שונים. קידם, האיץ ומינף את פיתוח הנגב במשרדי הממשלה. בתפקידו זה טיפל בעיקר בפניות של אזרחים יחידים, ששטחו לפניו את טענותיהם כנגד השלטונות או ביקשו סיוע בדיוור ובמציאת מקור תעסוקה או סיוע למשפחות נזקקות ומעוטות יכולת. כיהן כחבר מועצת העיר ותרם רבות לניהול ענייני העיר לגיוס תקציבים ולקידום פרויקטים בתרבות וספורט. קידם בנתיבות ענפי ספורט רבים ונמנה עם מקימי "הפועל נתיבות".